دلته خدايان خوشاله دي

(ناول)

Ketabton.com

پوهاند ډاکټر عبدالخالق رشيد

(۱۹۹۵) - (۲۰۰۱) کلونه

نوی ډيلي

۱۳۹۴ لمريز کال

Downloaded from: ketabton.com

دلته خدایان خوشاله دي

(ناول)

(۱۹۹۵.۲۰۰۱)کلونـه

لیکوال:

ع. رشید

نوی ډیلی

۱۳۹۴ل کال

Downloaded from: ketabton.com

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: دلته خدایان خوشاله دي (ناول)

لیکـــوال: ع. رشید

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحریك، فرهنګي څانګه

وېـبپـاڼـه: www.melitahrik.com

ډیـزایـن: ضیاء ساپی

پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید

چـاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

لومړی چاپ: ۱۳۸۸ل کال، خوشال فرهنګي ټولنه

چـاپـکـال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۱۱۴)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

Downloaded from: ketabton.com

ډالۍ

خوږې لورډاکترې مرغلرې ته ،

چې په لیدو یې

زما سترې او سرګردانه روح د آرامۍ

فرښته په خپله غېږ کې نیسي....

رشید

Downloaded from: ketabton.com

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترځ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

Downloaded from: ketabton.com

About the writer,

"Professor Abdul Khaliq Rashid was born in 1956 in Ghazni (Afghanistan). He had his early education in the historical city of Ghazni and left for Kabul for higher education in 1975. He obtained his Master's degree from the University of Kabul in 1979.

He has attended international seminars in Uzbekistan, Tajikistan, Turkmenistan, Pakistan and India. Professor Rashid is a prominent figure in the world of Pashto and Dari Studies. Presently he is a Visiting Professor in the Center of Persian and Central Asian Studies in Jawaharlal Nehru University, New Delhi wherein he has developed the Pashto Programme of study up to Advanced Diploma level. He is keen to promote Indo–Afghan relation in academic and cultural spheres.

He is deeply interested in Sanskrit studies. He has authored several books and research articles pertaining to Pashto and dari studies. His works

Downloaded from: ketabton.com

include; Criticism in Pashto and Dari, Resistance Literature in Pashto, History of Pashto Criticism, and he has translated Megkhdutam and Vikram Urwasiya of Kalidas in to Pashto and Dari. He has penned four collections of short stories in Pashto. Professor Rashid has been awarded a Ph.D. degree by the Department of Persian Jamia Millia Islamia; New Delhi on his outstanding work: 'Iqbal's Contribution to Afghan Studies.' He is indeed a devoted scholar, amicable colleague and a loving teacher."

Downloaded from: ketabton.com

(۱)

ډيره موده نه کيده چې هغې به ماته په ځيرځيرکتل اوکله هــم مــاهغې ته... مورې يوه اوبل ته سره کتل، هو ښه موکتل، ما ته که څه هــم ځــان پــه زړه ساده د روه افغان ښکاريده، خوبيا مې هم ورته کتل اوکتل... ترڅوچې له دغــو کتلو کتلوخبره دکتلو کيسه شوه اوورځې ورځې په همدغو کتوکې ســره لاړې اوراغلې...

داڅه هسې ساده غوندې کتل هم نه وو، دهغې په دغو ځيرځيرکتــوکې يوې اروا، يوې هيلې، يوې انديښنې اوپه پای کې يوې درنې ويرې زما په بــاب ترخې پوښتنې په نښه کړې وې، خوداچې ما سادګی کوله اوزما برخليک دبــې توپيرې منګولو ته ورلويدلی و، هغه ګردې پوښتنې همداسې پــه کتوکتــوکې لکه په ټال کې پيغلې يوې اوبلې خواته زنګيدې اورازنګيدې اوزما زړه ته يــې دمينې خوږې سندرې له ټالوسره يوځای کله په مانا اوکلــه هــم پــه بــې مانــا وييونوکې ويلې ...

نه پوهيږم چې څوومه مياشت به وه، څوومه ورځ بــه وه اوڅـــووم ليــده کاته به وو، چې سل زړونه مې سره يوکړل اوپه وارخطا واړو مې په ريږديــدلي موسکا کې پوښتنه ترې وکړه:

Downloaded from: ketabton.com

ــ ستاښکلی نوم...؟

راته موسکی شوه، راته ويې خندل:

ــ ته، اوستاښکلی نوم...؟

زه يې نورهم وارخطا کـړم، دغړتارونــه مــې ســره لــه دې چــې ســره وريږديدل يوځه سره وهم ترنګيدل:

ــ زما... زما نوم... ښکلی نه دی...

دانوره هم راته موسکی شوه:

ــ چې نوم دښکلې نه دی، نوبیا دښکلې نوم پوښتنه څنګه کوې؟

په خواره ژبه مې ترخوله ورته راووتل:

- خیرکله کله له ناچاری داسې هم کیږي...

هغې چې زما داخبره واوريده،بيايې دکتو لاره بيله شوه اوشــونډې يــې لکه محاصره شوې کلا همداسې تړلې وې... استاد هلته له لرې راښــکاره شــو، مخ اوکاته يې له شرمه سره شول، اوزموږ هغه دښکلي اوبدرنګ نوم کيسه پــه هغه ورځ همداسې ناسپړلې اوناويلې پاتې شوه.

نژدې يوه مياشت تيره شوې وه چې په يوه توده ورځ موبيا له يوه اوبلــه هماغه شان پوښتنې پيل کړې، داهغه شــپې ورځــې وې چــې پــه هغــو کــې هندکيونجونو د دپياولی دشپوورځوروژې نيولې وې. نن ددغــو ورځــو دريمــه روژه وه چې ماته رامخامخ شوه اوچې کله يې زه وليدم له لرې راتــه موســکی موسکی کيده... اوچې کله رانژدې شوه واردواره يې رانه وپوښتل:

Downloaded from: ketabton.com

ــ ستا ښکلی نوم...؟

ما بياهم زړه ونه شوکړای،يوازې له يوې لنډې موسکا سره مـــې هماغــه ځواب ورکړ:

ــ زما نوم... زما نوم ښکلی نه دی...

راته ويې خندل اويوځل بيايې دتوروجادوګروسترګو په نـازي کتـوکې ترهغوی يې چې څه ويل ورخمارخمارکړم... خو شونډې يې سره وغوړيدې:

- ته خو يې ووايه...

ځوشيپې مې يې په کتوکتو کې ځان هلته اودلته ډوب ډوب کړخــو نــه شوه، کاته يې دومره راباندې درنه شول چې لکه دعصرظالم امريکايي واکمــن غوندې يې امرکاوه چې بايد ويې وايم، ځکه مې له خولې ورته راووتل:

ــ ده و... دولت خان...

ــ څه شی؟

ما زرورته تکرارکړ :

ــ دولت ... دولت خان...

ترخه ترخه يې راته وکتل، شونډې يې په غاښوکې راته وچې لمبې کړې داچې دزړه وې اوکه نه زه پرې پوه نه شوم خوپه زوره يې ترخوله راووته:

-پښان، پښان خو به نه وې؟

- هو، پښان يم، پښان...

Downloaded from: ketabton.com

کاته يې لاهم له ترخې تومنې سره جوړه وو، بلې خبرې تـه يـې ځـان جوړاوه چې ما وارترې دمخه کړ اوورته ومې ويل:

ـ ما خودرته ووې چې زما نوم ښکلی نه دی...

خودې ته ، زه پوه شوم بياله ډيره قهره خنداورغله، راته موسکۍ شوه، فکرکوم چې زما ساده ګۍ ته به يې داځل په دومره زيات قهرکې خندا راغلـې وه، چې دوه ځلې يې په پرله پسې توګه له خولې راووتل:

- پټان، کابلې. پټان...

خپل کاته يې بيا له ما مرورکړل، ددې له پاره چې ددې انديښنه پريـوه خوا کړم بيا مې زرخپله خبره تردې ړومبۍ کړه:

- اوس خو ته هم راته ووايه چې ستاښکلی نوم...؟

څو شيبې يې نورهم راته وکتل، بل ډول شوې وه، داسې چـې تابـه وې که يې زورراباندې رسيداى،ښايي يوسپک يا دروند سـوک خـويې پـه خولـه راکړى واى... په وروستې ځل يې په ځيرځيرراته وکتل،رانه روانه شوه، يـوازې لکه چې مهرباني يې کړې وي، سريې راپورته کړاوخوله يې راباندې راخلاصـه کړه:

ـ زه تاته خپل نوم نه وايم... زه ستا له نامه ډاريږم... هوستا لـه نامـه... داسې لکه چې په پيل کې دټاګورپه کابلی والا کيسه کې وړوکې مينو له پټـان اوکابلی څخه ډاريږي...

Downloaded from: ketabton.com

ځای پرځای ودریدم، دهغې خبرې زما په زړه باندې درنه غدۍ راګـډه کړه، خوله مې پټه ونیوه، په ځیرځیرې راته وکتل رانـه روانـه شـوه، زه یـې دخدای راستی پرمیدان همداسې پریښودم، په فکرکې یې خپله تیره رایـاده کړه، هو، تیره، تیرې کیسې، فکرته مې راغله چې موږ خولکـه مغلـو، ترکـانو، ایرانیانو اونورو قومونوغوندې پردغوخلکو داسې تیاره هم نه وه راوستې...

اوکه دانه وي نوبیایې ولې زما له نامه سره لکه بریښنا چـې نیـولې وي دومره سخته ولړزیده... زه په همدغـه سـوچ کـې وم، چـې هغـه بیرتـه پـه خپلوملالو قدمو راغبرګه شوه، لکه چې پښـمانه شـوې وه، لـږ غونـدې راتـه موسکې هم وه چې ترخوله یې راووتل:

ـ زما نوم لکشمي دی، لکشمي...

ما له ډیرې اندیښنې ورته وخندل:

ـ اوه، څومره ښکلی نوم... لکشمي هغه چې سـړي تـه شـته اوعـزت وربښي...

ـ هو، هم هغه، خوزه ډیره غریبه یم. ځکه چې زه چاته لکه (هغه) څـه نه شم وربښلی...

داځل له همدغې خبرې سره لاړه اوبیاراغبرګه نه شوه... پـه وروسـتي تګ کې یې یوازې داترخوله راووتل، چې زما مورنۍ اناژوندۍ ده، له هغې سـره ستاسې په باب ډیرې کیسې شته، هغه تاسې ډیرښه پیژنـي، لـه هغـې سـره ستاسې خورا زیاتې کیسې تراوسه هم ژوندۍ دي، خورا زیاتې... خورا ترخې...

اوخورا..

Downloaded from: ketabton.com

(۲)

دیپاولی یادیوالي د هندوستان دخلکـو لـه ډیرولویوجشـنوڅخه دی. ددوی لپاره داخورا لویه خوشالي ده،ډیره لویه اودټولو خلکو... ځکـه هنـدوان وایـي چـې ددوی څښـتن رام پـه دغـه ورځ وکـولای شـول چـې لـه څوارلسوکالووروسته خپله ښکلې میرمن سیتا هغه چې راون په مکراودرغلۍ سره تښتولې وه، دهغه له منګولوبیرته راخلاصه اوهغه(راون) یـې لـه منځـه یووړ... کله چې رام ایودیاته رارسیږي، خلک یې مخې اوهرکلـي تـه وروځـي اودهغه دراتګ هرکلی د څراغونواولمبوپه لګولوسره کوي. ددغـه لـوی ویـاړ اوبري دغه لوی جشن ته هندوستانیان دڅراغونو جشن هم وایی او پـه پـرتم سره یې نمانځي،دکال ددغې نمانځنې په ترڅ کې ټـول خلـک تیـرې ترخـې اوغمونه هیروي اوله دغې خوښۍ څخه مخ په وړاندې د خنداوو اوخوشـالیوپه لورهرچا او هرڅه ته ګوري...

دڅراغونودجشن رخصتۍ پای ته رسیدلې وې، زموږ درسونه پیل شوی وو، لکه چې په هغه ورځ زموږ ددرسونو دپیل لومړې ورځ وه، موږ له پرله پسې رخصتیو وروسته نن ښوونځي ته راغلي وو، زموږ دښوونځي پرشاوخوا دپـراخ ځنګل دشنې لمنې پیڅکه راغزیدلې ده. دلتـه ونـې کلـه هـم دمرغـانو لـه سندروخالي اوبې غمه نه وي... هغوی دلته درناوو په هـره شـیبه کـې خپلـې

Downloaded from: ketabton.com

سندرې وايي، داسې چې تل سړي ته دخوږو هيلو په لورسندريزهوډ اويارانــه په مينه مينه وريادوي...

زه له ښوونځی څخه راووتم، هلته مې دام ترونې لاندې ګام ونيــو، چــې دنجونو له ډلې څخه دلکشمی سترګې راباندې ولګیدې، نجــونې یــې پرخپــل ځای پريښودې اومخامخ يې له سمې لارې پر يوه خوا پــه ګڼوشــنليوکې لکــه کورنۍ غرڅه زما پرلورځان راواچاوه. لا ماته رارسيدلې نه وه چې له ليرې راته په خنداوه، اونن زما لومړۍ ورځ وه چې ددې ترخو اوتودو کتو زما پرمــات زړه باندې زلزله نه راګډوله. د ام ترونې لاندې دکيناستو لپاره ځای نه و، ځکه يــې له رارسيدو سره سمه هيله وکړه چې باید هلته دهغې مخامخ ګلولې ترسيورى لاندې کينو. ورسره ومې منله ځکه مې ورته وويل:

ــ درځه... کيدای شي هغه ګلوله به موږ غواړی...

راته موسکانه شوه اوپه حيرانۍ سره راته وکتل اوراته ويې ويل:

ــ ته هم په دغو ټکوپوهيږې؟

ــ لږ لږ اوکله کله... هغه له هم له ناچارۍ...

ــ ولې له ناچارۍ؟

ــ يوازې دې دښکلا په خاطر...

دهغې ګلولې څنګ ته ورغلو، هلته کيناستو، لامې سم ورته کتلــي نــه ووچې له مایې پوښتنه وکړه:

ــ تا زموږ ددیپاولۍ دځراغونودجشن ننداره وکړه؟

Downloaded from: ketabton.com

ــ هو، ولې نه، زما له پاره په زړه پوره و خو...

ــ خو، مانا؟

ماته خنداراغله، زړه مې ونه شوکړای خوداچې دې ته زما خو پوښتنه پیداکړې وه، مانه شوای کولای چې خپله خبره په خپل زړه کې تم کړای شم. ما خپله خبره کوله خو دې بیاهم خپل وار راباندې مخکې کړ:

ــ کومه خبره چې دې وروسته له زړه راوځي هغه له سره په زړه کې مه ساته...

ــ ولې که یې وساتم نوڅه...؟

- څه خو نه کیږي، خوکله کله په زړه پیتي کیږي اوکله کله یې سوځوي هم...

ــ یوازې په زړه؟

ــ هوپه زړه، رښتیا ماته مې انا وویل چې تاسې ډیرلوی زړونه لرئ، ان وایی چې کله کله خو داسې کلک وي لکه دتاسې کلک کلک غرونه...

ماغوښتل څه خبره ورته وکړم، زه یې په خپله خبره کې سره تلولی کړم. په خبره کې یې خبره راواچوله خوواریې راکړ چې خپله خبره باید ورته وکړم، په ځیرځیرمې ورته وکتل اوورته ومې ویل:

ــ رامداس جي، زموږ دلیلې ملازم پرون له چا سره خبره کوله چې دا رام ویده و چې له دومره اوږدې مودې(څوارلسوکالو) وروسته یې سیتا دراوڼ

Downloaded from: ketabton.com

له منګولو راویوسته... هغه به څومره ځوریدلې وي اوپرهغې به څومره غمونــه تیرشوي وي او...

زما خبره لا پای ته نه وه رسیدلې چې دې په کړیس کــړیس هغــې تــه دومره په زوره زوره وخنــدل چــې هلتــه وړانــدې یــې نجونواوهلکــانو هــم دخنداشورواورید څکه یې ترډیرو پورې زموږ پرخوا راکتل، دې له یــوې خــوا خندل اوله بلې خوایې دګلولې له سروګلوډکه څانګه په خپل کــینې لاس کــې نیولې وه، چې وروسته یې راوشکوله خپل مخ ته یې ونیــوه اوخپلــه خنــدایې پرې پر یوه خوا اوبله خوا غولوله، بیایې شونډې سره وښورولې اودرامداس جي دخبرې په لړکې یې وویل:

ــ هو، ډیره موده وروسته وه، که ته دهغه پرځای وای څه دې کول؟

ما ځان آرام ونیو، خوداهم راته موسکۍ وه، دې بیــاهم لکــه چــې زمــا سادګې ته خندل، څکه یې له خندا خوله نه ورټولیده. لاهم راته موســکۍ وه، چې ما ځواب ورکړ:

ــ که زه دهغه پرځای وای، ښایی چې ســیتا مــې هلتــه ډیــره نــه وای پریښې، اونه به دومره موده وربانډې تیره شوې وای...

- نوڅه دې کول؟

ــ زما پښتو خو امرکوي چې یامې زرتر زره راونه واژه اویامې ځان...

بیا په خپله اوچته خنداکې راته غرمه غرمه شوه، په خپلوتشــویې لاس نیولي وو اوراته شنه وه:

Downloaded from: ketabton.com

ــ رښتياني پټان همداسې وی، ته رښتياني پټان يې... دولت خان...

کله چې هغې زما نوم ترخوله راويوست، هغې ته يوه بلـه خبـره وياده شوه،پرهغې له خندا راولويده اوپه جدی خبروشوه:

ــ ته پوهيږې چې په هندکې يوډيرلوی پښتون ننګيالې دولت خان هـم تيرشوی؟ دهندوستان په تاريخ کې دهغه نوم لکـه دسـلطان بهلـول لـودي، سلطان سکندرلودي،شيرشاه اوسليم شاه اواحمدشاه غوندې اوچت نوم دی...

ما ځان ورته ناګاره واچاوه، اوځواب مې ورکړ:

ــ نه پوهيږم، زه په دې باره کې معلومات نه لرم، که تاسې يې لری راتـه ويې واياست...

ــ زه هم په دې باره کې ډيره نه پوهيږم، خو زما انې دهغه په بـاب تـل مورته کيسې کوي اوهغه تل وايی چې زه دهغه له نامه سره مينه لرم...

-هغه څه وايی؟

ــ هغه وايي چې: دولت خان په هندکې دداسې بريمن پټان نوم دی چې تل يې دتيري اوتجاوز په وړاندې توره کښلې وه، ډيرمهربانه اوپه انسان مـين پټان و. دخوارانو پرحق يې تيری نه کاوه، کونډې اويتيمان يې له تيريـو څخـه ساتل، پريوه خدای يې دزړه له کومی ايمان درلود، اوټول انسـانان يـې دهغـه بندګان بلل، هغه نه دمذهب، نه دژبې اونه هم دتوراوسپين پـه نامـه دخـدای بندګان ځورول، اونه يې نوروته اجازه ورکوله چې هغوی يې وځـوروي. دهغـه لويې په دې کې وه چې هرځای به خلک له تيری اوظلم څخه په تنـګ شـول نوبيا به يې دده اولکې ته ځان رساوه اوهلته به په امن اوسوکالۍ کې اوسيدل...

Downloaded from: ketabton.com

لکشمی دخپلې انا دغه درنې خبرې ماته پــه رښــتیاهم پــه هــم هغــه دروندوالی سره وکړې، په کوم چې هغې دې ته ویلی وې، کله یې چــې دهغــې خبرې پای ته ورسولې نوبیایې خپله خبره وکړه چې:

ـ زما هم لکه زما دانې په شان دولت خان اودهغه نوم خوښیږي...

زماتبرګي ته اوس لاستی پیداشو ځکه مې زر پوښتنه ترې وکړه:

ـ چې داسې وه نوبیا دولې په لومړی کتنه کې زما له نامه سره...

ـ ځکه چې موږ کله کله اوس په خپلوکتابوکې ډیرنورڅه هم لولو... لکه زورزیاتی، لوټماري، اونور...

خوهغې ته به یې انا تل ددولت خان په باره کې کیسې کولې اوهغــه بــه یې په درانه نوم یادوه، دې به داهم ویل چې:

ـ زما انی کله کله داهم وایي چې زموږ په اوسنیوکتابوکې کله کلــه بــل څه سړی اوري داسې چې هغه پر موږ ښې نه لګیــږی، ځکــه نودغــه کتابونــه دزړونوخبرې نه وایی، زه مې دخپلې انې په خبروکې په یوه ټکی ښه پــوهیږم اوهغه داچې هغه تل موږته دخپل زړه خبره کوي، وګوره کلونه کلونــه مخکــې پردغه خاوره باندې یودولت خان تیره شوی، خو یوزړه، سل زړونــه او زرزړونــه تراوسه دهغه نوم په مینتوب سره یادوی اومینه ورسره لري...

نژدې لوړمازدیګرو چې زموږ دکیسوخبرې هم کرارکرار خپل پــای تــه ورنژدې کیدې، دهغې دزړه په ډیرو خبرو کې یوه داهم وه چې په هغه ورځ یې له خولې راووته:

Downloaded from: ketabton.com

ـ نه پوهيږم هرځل چې تاته ګورم، له يوې خـوامې پـه زړه کـې کلـه دکرکې يوه درنه څپه راوپړکيږي، خوله يوه ډيرلنډ مهاله وروسته مې بيـا پـه زړه باندې دمهرباني څپه لکه وږي پړانګ خوله رالګولي... کله کله خومې ديوه بې رحمه اوبې عاطفې انسان په توګه سترګوته راځې، خوله دې سره سره هـم زه فکرکوم چې زه ستاله دغو کړو وړو سره داسې آشنايم چـې فکرکـوم دازه خپله يم، زه تاپيژنم، ته مې ليدلې يې، اوداسې راته ښکاريږي چې ته زما يـې اويامې هم دروح اوهيلويوليونې ځورونکی... کله کله بياديوه بل احسـاس پـه ترخ کې ستا يوه بله څيره وينم، داسې چې څه درسره لرم، يوه څه داسې، چې په هغه باندې زه اوته له يوه اوبل سره شريک يو... فکرکـوم چـې زمـا اوسـتا ترمنځ يوسيند،يوسمندر داسې هم شته چې زما او ياستا له سـاړه زړه څخـه راوځی اوله يوه درده وروسته يا زما اوياستا دزړه له تودو سـره ځـان يوکـوي اوبيا ياستا اويا زما پرخوا په ورو ورو اوپه مينه مينه بهيږي...

هو، داسې ښکاري لکه چې پر زړه مې اغزې يـې، داسـې چـې نـه دې ايستی شم اونه دچا ته وربښوولی...

ماښام و، ړنګي ړنګي ستوري، دآسمان پرسينه په يوه اوبلـه خـوا کـې راوختل، چې ما يې نرې پوړنی له غاړې پرسرراخور کـړ، ورتـه ومـې خنـدل اودزړه له کومي مې خپله وروستۍ تسلی ورکړه:

ته پوهيږې چې زما نې اودهغې پانو داکرکـې، ډارونـې، اوځـورونې لـه ډيروپخواڅخه ترمورډ پورې راوړې چې ترډيروپورې بـه لاوي، ژونـد دانسـان يارانه ده، داسې چې هغه له ځان سره هرڅه لري، اوله رنګارنګې سره يې خپله کيسه تريادونو اونسلونو پورې رسوي، انسان هم دوستي زيږولی شـي اوهـم

Downloaded from: ketabton.com

دښمني، همداده چې دوستي يې هرڅوک اوهره وخت ستايی خو دښمني يـــې بياهغه شان بازارنه لري او دهغې بازارتل سوړوي... ژوند دکيسولړې اوغـــاړکې ده... دخوږو اوترخو، همداده چې پښتانه ددغې اوږدې يـــارانې پـــه تـــرخ كـــې خپلودوستانو ته يوازې يوه پايله اعلاموي اوهغه داچې: « په يارانه كې بنگـــړي ماتيږی ». هوبنگړي... !

سره موسكی شوه، قلم يې له خپل بكس څخه راويوست او زر زريې په خپله كتابچه كې زما دغه پښتووينه په ديونـــاګري (دډيـــوه پلـــوو) ليـــک كـــې وليكله:

په يارانه كې بنگړي ماتيږي...

Downloaded from: ketabton.com

(۳)

لکشمی له رنګه غنم رنګه نجلۍ وه، توروېښه، تورې سترګې اوترټولـو مهمه خبره لوړ قد يې په ټول کالج کې بې ساری و. ما چې پـه لـومړي ځـل دا وليده، فکرمې کاوه چې دابه دهندوستان دسبزانو په کلي کې نـه وي رالويـه شوې، دابه دکوم بل ملک وي، زما دوطـن بـه وي ... اودلتـه بـه درس وايـي اوماغوندې به په دې پراخه دنياکې دخپل کلي کورمځکه ورته سـره تبـۍ وي اويابه نه وي... په دغه ملک کې به ژوند کوي... زما اوددې لومړنۍ پيژنـدګلوي هم په همدې پلمه وشوه، يوه ورځ يې دکالج ددهليز په هغه سر کې يوه ښکلې سندره پيل کړې وه، رښتياهم چې هغې سندرې يـې پـه هغـه پـراخ اواوږده دهليز کې ښه انګازه کول، کله چې زه ورنيږدې شـوم لکـه ديـوه ښـه لاروي اوريدونکي په شان مې يوازې دومره په ناڅاپي توګه ترخوله ورته راووتل:

ــ وا وا څه ښکلې سندره اوڅومره ښکلې...

داهم راته موسکۍ شوه اوزما په ليدويې خپله خوږه سندره هم په ټپـه ودروله، له هغې ورځې وروسته به يې راته کتل اوله لرې لرې به راته موسـکۍ وه.څوچې زموږ پيژندګلوي زموږ پـه کيسـواوزموږ پـه ناستوپاسـتو اونـازکو يادونوباندې ورو ورو وراوښته اوموږ نه پرې پوهيدو...

دوې درې ورځې زموږ په تيره کتنه نه وې تيرې چې بيايې يوه ورځ لـه کالج څخه راويستم، که ما هرڅومره ورته وويل چې زما درس لا نه دی خـلاص

Downloaded from: ketabton.com

شوی... زه باید ټولګې ته ولاړشم... خودې ترلاس ونیولم او همداسې راته ګده وه چــې :

ژوند یوه یارانه دی، فکرمه پرې کوه، په یارانه کې خامخـــا بنګــړی مـــاتیږي... څوشیبې ګرځو یوه یوه پیاله دشدو چای څښو بیاد ستا هم الله مل شي او زمـــا هم...

یوې اوبلې خواته وګرزیدو، دبنګړو دماتیدو اویارانې خبره یې لاهم لـــه خولې نه لویده اودچا خبره خوله یې پرې خوږه وه. له چایخونې څخه مو تاوده چایونه راواخیستل اوترونولاندې ورته کیناستو...

له هغې ورځې چې اوس ما اودا له یوه اوبل سره په خبروشـــوي وو، دې تل هڅه کوله دهغو شیانو په اړه پوښتنې وکړي چې هغه زما اویاهم ددې ځاني شیان وو او پرما یا دې یې اړه درلوده. هغه څه چې ما فکرکاوه په هغـــه برخـــه کې موږ له یوه اوبله ګرد سره بیل اولرې وو... نن یې هـــم یـــوه همداســـې نـــوې پوښتنه رابرسیره کړه:

ـ ته مسلمان یې؟

ماورته وخندل:

ـ ته نوله مانه داپوښتنه ولې کوې؟

ـ یوازې په دې خاطرچې پوره ډاډه شم...

ـ پوره ډاډه اوسه، چې دولت خان، دبلې عقیدې دپلوي نوم نه وي...

سر یې راته وښوراوه اوراته ځیرشوه:

Downloaded from: ketabton.com

ـ وايي چې تاسې دنورو مذهبوله پيروانوڅخه کرکه کوئ، وژنې يې او...

ـ څوک وايي؟

ـ زموږ تاريخ، دنورو باورنوپلويان، ستاسې دباور خلاف...

ـ که له تاڅخه پوښتنه وکړم چې ستا زما مذهب خوښيږي؟

څوشيبې سره په فکرکې شوه، بيايې له خولې راووتل:

ـ هرڅوک چې پيدادي خو خپل کار لره کنه...

ـ ولې؟

تورې په بڼودرنې سترګې يې يوې اوبلې خواته سره وښورولې، زه پـوه شوم چې هغه نورڅه ماته نه وايي، خوزما له خولې کيـداى شـى لـه درده بـه وه،راڅخه ووتل:

ـ زموږ په باره کې داټول څه هسې جوړې خبرې دي...موږ دمينـې پـه خاطر، درښتينې مينې په خاطر، ديوې مينې په خـاطر ژونـدي يـو، اوهرڅـه موپرهغې پورې تړلي دي...

دې راته وخندل:

ـ هغه به کومه يوه مينه وي؟

ـ يوه مينه، يوه واکمني او يوازې يو...

له دغې خبرې وروسته يې په ځيرځيرراته وکتل، زما لاس يې په خپـل لاس کې ونيو، زما دلاس ګوتوته يې وکتل، يوه يوه يې ترخپلو خـوږو سـترګو

Downloaded from: ketabton.com

تيره كړه، هغو ته يې هم لكه چې ماته به يې په ځيرځيـر كتـل پـه ځيرځيـر وكتل، داسې چې تابه ويل اوس زماپرځاى له هغو سره خبرې كـوي، ښايسـته شيبه يې داكاروكړ، بيايې سترګې ما ته راپورته كړې اوويې ويل:

ـــ يوه مينه، د يوه واكمني او يوازې يو...

زما خبره لكه چې ښه پـرې ولګيـده كـه ځنګـه، دهنـدوانودباورنواو خدايانوپه اړه يې وړې وړې خونرمې خبرې راپيل كړې، اوس مې مخې ته لكـه دهندې ګروهى ښوونكې داسې ودريده، اوما يې دغه لاندې كـوچنى لكچرتـه دزړه له كومي غوږ ونيو:

زموږدخلكوباورداسې دى چې زموږ هيواد ديوه خداى اويـوې هسـتې هيواد نه دى، خو ديوې (مينې) هيواد دى، ځكه زموږ خلك، زموږ شاعران تل داوايى چې زموږ هيواد دنيكمرغې اوخوشالۍ هيواد دى، زمـوږ دغـه پراخـه ځمكه دتلپاتې خوښيومورده، دلته چې دخدايانو شمير زيـات دى دهغولامـل دادى چې زموږ هند دخدايانو دمينى اوخوښى استوګنځى دى ځكـه نودلتـه خدايان خوشاله دي اوله دغې ښكلې ځمكې سره دزړه له كومى مينه لري...

هغې په رښتياهم په دغه اړه دومره خبرې په خپل ذهن كـې درلـودې چې كه چا ټولې اوريدلاى دهغو له پاره دشپوشپو اړتياوه... خوپه دغـه شـيبه كې ماځان دهغې په خبروكې ورواچاوه...

ـ ګوره اصله پوښتنه دې له ياده ووته...

ـ كومه پوښتنه؟

- تاوويل چې ګواكي موږ له نوروڅخه كركه كوو...

Downloaded from: ketabton.com

ــ هو، ډیره مننه... ښه شوه چې رایاده دې کړه، که نه له ماخپلــه خبــره کله کله په هوا کیږي... زه کیدای شي په دې نظرنه وم، خودنوروعقیدو پلویان په مسلمانانوپسې داډول خبرې کوي...

ورته موسکی شوم، پوه شوم لکه چې هغې فکروکړ چې ګــواکی ســمه خبره یې نه ده کړې خومازرخبره ورغبرګه کړه:

ــ اخ چې دځینوخلکو خبرو ته خومو غوږ نه نیولای...

ــ څنګه؟

ــ په دې چې له مذهبوڅخه یوشمیر داورکمیسونه جوړکړي،

لومړی خودې ته زما خبره یوڅه بوږنونکې غوندې ښکاره شوه، خــوچې ورته ومې ویل چې موږ داشان خبرې نه منو، دا دروغ دي، په دې موږ تــل پــه دغه اړه داخبره کوو چې:

په سره سالوکې ګناه نشته ګناه جلکۍ کې ده چې ږنګه بنګه ځینه....

کله چې مادالنډۍ ورته وویله،مخکې تردې چې پرهغه فکروکړي بیا هم په قلم پسې تلولۍ شوه، قلم له ماسره په لاس کې تیارو، ورمې کړ، هغه لنــډۍ یې زرولیکله، څوځواري یې له ځان سره ولوسته اوپه خپله هندکۍ ژبــه کــې یې وژباړله:

په سره... سالو کې... د زړه له کومې یې دغه لنډۍ او دهغې انځور په زړه ولګید، خورا ورته خوشاله شوه داسې چې هغه زموږ بحث یې هم په کــې ډوب کړ... ځکه یې راته وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ــ ته خپه کیږه مه، اونه زه غواړم چې تا په دغو خبروبانــدې خواشــینی کړم. یوازنی خبره داده چې دغه ټکي که انسانان له یوه اوبله پټ نه کړي، یــوه اوبل ته یې ووایو، دوی یوبل ته ورنیږدې کیږي، هغه واټنونه چې انســانانو پــه خپله په خپلوکې رامنځ ته کړي، کولای شي هغه په جوړجاړي اوناسته پاســته سره له منځه هم یوسي... خبرې تل د فکرونو صیقل کوونکې دي، همدا خبرې دي چې فکرونو ته رڼایي ورکوي اوپه خپلې دغــې رڼــایي ســره یــې ترتیــارو ورهغې خواته پورې باسي...

زموږ دعاشقانه محفل خبــرې اوس دیــوې درنــې فلســفي لمنــې تــه ورغزیدلې وې، زه پوهیدم چې هغې ته یې لکه دتریاکی ناروغ په شان خونــد ورکاوه ځکه یې ددغو خبروپه تودوخه کې د زړه خبره له یــاده وتلــه، اومــا دا تسل ورکړ:

ــ نه نه، نه خپه کیږم، زما ذهن هم صیقل ته اړتیا لري، زمــا ذهــن هــم تیارو داسې رانښکیل کړی چې زه هم ورته حیران یم... خوپام ته هــم پــه اوږو کې ویښته مه ګډوه او خپله روښانه خبره، دناخرګندو خبرو په ورا کې پــه زوم پسې مه لیږه...

لکه چې زما خبره یې یوڅه په غوږو درنه ولګیده ځکه یې په حیرانتیــا سره راته وکتل اوویې ویل:

ــ په خبروکې دخبرې مانا؟

ــ مانا داچې دوه کوه یوه اوره...

Downloaded from: ketabton.com

دهغې خپلې نیمګړتیا ته پام شو ځکه یې زرلاس زما پراوړه کېښوداوسره موسکې شوه:

ـ ډېره ښښنه غواړم. بس داده خوله مې وتړله، زه تاته غوږيم... که مې نوره خبره ترخوله راووته ته کولای شې زما خوله راوګنډې...

مخکې تردې چې ماته دخبرو وار راکړي، له خپل بکس څخه یې دمتایي دوې ټوټې راویستې، یوه یې ماته ونیوه اوبله یې خپل خانته په خپل لاس کې، ماپوښتنه تزې وکړه چې داڅه شی دي؟ دې راته وویل چې متایی، ما دمتاټی نوم اوریدلی و، خو په مانایې نه پوهیدم چې خوږې ته وایی، زموږ په غزني کې به چې کله هندوانو متایی خوړه موږ ته یې خوند نه راکاوه، په دې چې موږ به فکرکاوه چې دابه څه شی وي، پاک به وي که ناپاک؟ خو اوس چې لکشمي مخکې راته کېښوده، که څه هم ماته دغزنی هندوان یاران رایادشوي وو خو چاره نه وه، له هغې مې واخیسته او خدای مې ورته یادکړاولکه چې دې لړ لړ خوړه ماهم ددې په شان دهغی په خوراک باندې نری نری پیل وکړ، هغه مې تردې دمخه وخوړه،که څه هم خوندوره وه، له ځان سره مې داسې چې ددې له پاره دپوښتنې ځای پیدانه شي په کرار وویل:

ـ باید که زهرهم وي ویې خورم ځکه چې یارد یار له پاره خوري...

راموسکې شوه، زما خبره لا پای ته نه وه رسیدلې چې دې هم پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ تاکله پخوا هم هندي متایی خوړلې وه؟

ـ هو، ولې نه،

Downloaded from: ketabton.com

ــ چیرې اوکله؟

ــ تیره اوونې دحضرت بختیارکاکې په مزارکې یــوې زړې ښــځې راتــه ونیوه اوومې خوړه...

ــ بختیارکاکې څوک دی؟

ــ هغه دهند په لتو باندې داسلام یونومیالې صوفی تیرشوې...

ــ دهغه مزارچیرې دی.

ــ دقطب منار لویدیخ ته په مهرولی کې...

ــ هو، ما هغه لیدلی خو په دغه نامه یې خلک نه یادوي...

ــ کوم بل نوم لري؟

ــ هو، دهغه مزار په مهرولي کې په صوفی سنت باندې نامتودی...

هغې په دغه اړه هم ښه معلومات راکړل، داچې ولې یې صــوفی ســنت بولی، دهغه یادونه یې هم راته وکړه، هغې ددغه لوی صوفی مزارځکه معلــوم و چې داهلته تل له خپلې انې سره دهغه مزارته تله اودلته یې دهغه په وړانــدې دالله دربارته دمراد لاسونه ډیر پورته کړي وو، خوله دې سره یوه خبره تراوسه هم ورسره پوښتنه وه اوهغه داچې ددغه صوفی مزارته پــر مسلمانانوبرســیره هندوان، سکان اود نورو عقیدو پیروان هم راځی، ولې؟

ما ورته وخندل او ورته ومې ویل:

ــ ولې ته خپه کیږې چې که دنورو عقیدو پلویان هغه ته ارادت ولري؟

Downloaded from: ketabton.com

ــ نه نه، مقصد مې دا نه دی، یوازې دومره خبره ده چې مسلمانان داسې نه دي، هغوی دنورو مقدسو ځایونو ته دومره نه ځـی، وګـوره څـومره خلـک دصوفی سنت مزارته ځي اوراځي... ته کله دهندوانو کوم مندر ته تلی یې؟

ــ ته غواړې چې په دغه پلمه مې اوس مندرته هم بوځې؟

ــ نه نه، زه نه غواړم، زه یوازې غواړم پوه شم چې ته ځې اوکه نه؟

ــ زما له پاره هلته اودلته تګ زما دزړه خبره ده، زه که خپل جوما ت هم ځم، له خپل زړه سره ځم اوکه ستاسې مندرته مې هم څوک بوځی لـه خپـل زړه سره به ځم... له خپلې مینې سره به ځم، له خپلې یـوې اوتلپـاتی مینـې سره... زموږ پخوا نو موږ ته داخبرې ډیرې پخوا کړې چې:

زه خود زړه درد غواړمه په هریوه مذهب کې...

ــ داخبرې خو په کتابوکې دي، خو زه پوهېږم چې ته مندر ته دتلواجازه نه لرې...

ماورته وویل چې نه داسمه نه ده،یوه مینه هغه چې زه پرې بـاوري یـم داسې څه نه ده چې دهغې لپاره باید جومات اومندریوازنې ځای وي، ځکه چې هغه په دغو وړو ځایو کې نه ایساریږي... پرهغې باندې دهغې لیوال لکه پرشمه باندې پتنګان همداسې راچورلی... کله چې دیوې شمعی په رڼا باندې، هغه هم په تورتم کې دپتنګانو لیکې راماتې شی، څوک پوهیږي چې په هغوکې څـوک عیسویان، څوک هندوان اوڅوک مسـلمانان دي؟... مینـه دزړه آوازده اودزړه سندره... که داسې نه وای موږ به کله هم دزړه خبرې دزړو په سندرو کـې نـه ویلې...

Downloaded from: ketabton.com

لکشمي فکرکاوه چې زه داټولې خبرې له ډېره قهره کوم، خو داسې نــه وه، لږسره جدی غوندې شوه، راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ـ په خبرو دې پوهېږم، خو پردې چې دزړه خبرې دزړه په سندرو... پــه دغه دې پوه نه شوم...

ـ خیرپه دې به هم پوه شې...

ـ څنګه؟

ـ که موږ داسې وای لکه چې نور زموږ په باره کې فکرکوي نو بیابه مــوږ دخپلو زړو په سندروکې دانه ویل:

یارمې هندو زه مسلمان یم دیارله پاره درمسال جارو کومــه...

کله یې زما له خوا داټیکې واوریده، دومره سره تلولۍ شوې وه، چې نــه پوهیده څه وکړی، په وارخطایی راته وویل:

ـ داجادوګرې سندرې تا دومره چیرې زده کړې... یوځل یې بیاووایه...

- ښه خبره دوه ځلې څوک چا ته نه کوي...

ـ مهرباني وکړه، یوځل یې بیا تکرارکړه...

ـ یارمې هندو....

څوځلې یې لکه لیونې له ځان سره زمزمه کړه، هغه یې دومره خوښه شوې وه چې لکه دونې ځانګه دهغې له پاره همداســې زمــا ترســررا تاویــده اوتاویده، داسې چې له ډېرې مینې یې غوښتل زما سر پــه خپلــه غیــږه کــې ونیسې او... خو داکاربې ونه کړیوازې یې راته وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ـ ته رښتیا دولت خان یې... تاسې چې څومره لوی زړونه لرئ، هغــومره له مینې اوعاطفی هم ډک دي، اوکه داسې نه وای دداسې سندرو ایجاد ګربه نه وای... زماانې ګرمه نه ده چې تل ستاسې دهمدغې لویی خبرې کوي...

ما که هرڅومره ورته وویل چې ستا انې ولې داشان خبرې کــوي، هغــې مې د ام دونې پاڼه سترګو ته وښوروله، ترلاس يې ونیولم اوله هغــه ځایــه یــې پورته کړم... لمرنوي د مازدیګر په تڼده زیړي سلامونه کول، چې موږ دام دونې له سیوري راپورته شو، روان وو خودا تراوسه هم لــه ځــان ســره پــه زمزمــو وه،داسې چې سریې هم ورسره ښوراوه، د مات زړوقدمو په اهنګ کې یــې پــه نازک خوږیرخواږه هندکي غږکې درګرده له خولې راوتل:

یارمې هندو زه مسلمانه دیارلپاره درمسال جارو کومه....

یارمې هندو... یارمې هندو...

Downloaded from: ketabton.com

(۴)

په هندوستان کې دکال ښکلې ورځې، دکال ښه موسم اودميلو موســم له سپتمبرڅخه وروسته پیل کیږي، دغه شپې ورځې لکه زموږ په وطــن کــې دترخه ژمې له ښکیل څخه دوتلوشپې ورځې پسرلنۍ وي،دلته له ګرمیوڅخه دوتلودموسم شپې ورځې همدغه دي... په همدغو شــپوورځوکې هــم ګرمــي اوهم درانه برساتونه پای ته رسیږي... دډیلی په ښارکې هم دغه شپې ورځــې دمیلوورځې وي، په دغه ښارکې دمیلوترټولو ښــکلي ځایونــه، هغــه تــاریخی ځایونه دي چې هغه په هندکې دمسلمانو واکمنانانو له خواجوړشوي اودهغوی تلپاتې یادګارونه بلل کیږي... اوس ټول هندوستان یوه خــوا اودغــه تــاریخی اوهنري ارزښتونه بله خوا دي، که دهندپراخې خاورې دغه هنري یادګارونه په خپله تنده نه درلودای، ښایی چې هندوستان به کله دهند اونړې دسیلانیانو له پاره دپاملرنې وړسیمه نه وه، که تاج محل غوندې دمینې یادګاردغه هیواد نــه درلودای، چابه ددغو درنو درنوبرساتوپه لور له لرې لرې هیوادوڅخه پردغه لور رامخه کوله، هندوستان داسلامي دورې پردغو هنــري وړتیــاوو تراوســه هــم

Downloaded from: ketabton.com

اوچت دی، اوددغه پراخ هیواد ښکلادمسلمانانوپه لویی کې لکــه لــه لمرســره مینه هرچاته ځرګنده ده...

له اوږدې مودې راپدې خوا لکشمی غوښتل چې ما دډیلی پــه تــاریخی ځایونوباندې وګرزوي، خو دایوه، دوې اوونی کیدې چې ویل یې زموږ ټولګیوال ټول غواړي، په ګډه دډیلي پر تاریخی ځایونو باندې راوګرځــي، کــه څــه هــم ماورته وویل چې ما ددغو تاریخی ځایویوزیات شمیرتراوسه لیدلي دي، خودې بیاهم ټینګاروکړ چې ددې له ټولګیوالو سره په دغه سفرولاړشــم. دیکشــنې ورځ وه چې موږ اته نهه کسه یوځای په دغه نیت له کالج څخه وخوځیدو، موږ په هغه ورځ خورا ډیرځایونه ولیدل، قطب مینارته هم لاړو، دهغه ددنګې لویی په لمنه کې موږ اوټول سیلانیان لکه میږتانه یوې اوبلی خواته سره خواره واره شوو، لکشمی له ماسره وه، هغې ددغه پرتم لوړتیا ته وکتل، کلــه چــې هغــې دمازدیګرلمرته مخامخ ددغه سترمنارلویی او لوړتیاتــه کتــل، خــورا ښــکلې ښکاریده، هغه سره له دې چې دا دهغې لویی په پرتم کې ډوبه وه، ما په دغــه شیبه کې خدای شته دهغې دنندارې پرتم ته کتل، دهغې اوچتو کتــو دهغــې دمخې خوا پیکی هم شاته ور واړاوه، داسې چې که هرچا په هغه شیبه کې هغه لیده، دهغه خورې زلفی یې لیدې نوله شکه پرته یې دمجنون ولې ښکلې ونــه اودهغې دنګتیا سترګوته دریده، ماته په همدغه مهال کې هغه ښــکلی پښــتو شعررایادشو چې :

(ته چې په بام باندې ولاړه وې تا چا ته کتل

خلک زما په نندار وو چې ما تاته کتل...)

Downloaded from: ketabton.com

هغې ترډېرو پورې دهغه مینارلویۍ اولوړتیاته وکتل اووکتل، کله چې دهغه له کتووزګاره شوه، ماته یې وکتل، سترګې یې له اوښکو نه پوهیږم چې ولې راډکې شوې، غبرګې غبرګې اوښکې یې لکه دبرساتي باران څاڅکي مړې مړې توې کړې، په داسې حال کې چې زما پراوړه یې خپل لاس نیولې و، په ژړغونی اکریې راته وویل:

ـ ما دلومړي ځل له پاره دغه لویې د دغه لوی اوګډ ډیلی په زړه کې نن ولیده...

ددې دغې خبرې ما ته هم پوښتنه را پیداکړه، خو وروسته راته څرګنده شوه چې هغه په خپل دوه وشت کلن ژوندکې دالومړی ځل و چې دلته راغلې وه، دایوازې لکشمی نه وه، زموږ په ډله کې چې دډیلی ښار اوسیدونکی مسلمان هم وو، هغوی هم تراوسه نه قطب منارلیدلی و اونه پوهیدل چې داکله اوچا جوړکړی دی. بشیراحمدخان زموږ په ډله کې یوبل کاکه ځوان و، کله چې ما له هغه څخه ددغه لوی ميناردجوړیدوپه اړه پوښتنه وکړه هغه خپل ټول معلوما ت په دغه جمله کې خلاصه کړل: (ماته مې مشرچاچا ویلی چې داد انګریزانو په دوران کې یوه مسلمان جوړکړی دی...)

لکشمی په دغه شیبه کې بدله شوې وه، له هغې سره اوس یوبل شان احساس مل شوی و، هو، یوبل شان داسې چې سړی پرې پوهیده ددې دغه دروند احساس له یوه درانه افسوس اوارمانجن دریغ سره ملګری دی، داسې احساس چې زه هم نه پرې پوهیدم... په دې چې هغې په خپل هغه احساس باندې خپله خوله پټه نیولې وه...

Downloaded from: ketabton.com

له ماسره دمنار په شمالی لور روانه شوه،هلته دډيلي ديوه لوی واکمـن التمش قبرو، کله چې ما دالتمش وران شوی قبرته لاسونه پورته کړل، دې هـم دواړه لاسونه لکه زما په شان پورته ونیول، ما خپله دعا وویله، خوددې لاسونه لاهم داسې په هواکې پاتې وو، راته موسکۍ سوه، اوهیله یې راڅخه وکړه، کوم څه چې ما په دعاکې وویل هغه دې ته هم ووایم: زماله پاره دهغې دغه شـیبه په ځانګړې توګه خورا مهمه وه، هغه شیبه، هغـه انځـور: ښـکلې دنګـه ونـه، ژړغونې تورې سترګې، اوچته پـزه، ښـکلی غـاښ، هماغـه شـان لکـه چـې دپښتونومیالی شاعرحمید ماشوخیل کله چیرې له چـا سـره لیـدلی وو، اودا اوس یې دالله دربارته دواړه لاس نیولي دریدل، ما ته دغه انځـور یوبـل شـان انځور راکړ، هیڅ مې ورته ونه ویل، یوازې مې ورته کتل چې دې بیا راته وویل:

زریوڅه راته ووایه، لاسونه مې ښوری، سترې شومه...

مابیاهم له یوڅه کتو وروسته ورته وویل چې له پاک خدایه دډیلي دغه سترټولواکمن ته دبښنې غوښته وکړه اووایه چې ددغه لـوی پاچـا ځـای دې جنت وی... هغې په خپله نازکه ویناکې دهغه لـوی پاچـا لپـاره همدغـه دعـا وکړه...

ـ ای لویه اوپښتونکیه ځښتنه....

څوشیبې یې دهغه سترواکمن قبرته په ځیرځیروکتل، هغه دزمـا نـې دیوه لوی واکمن مزار و، خوهلته اوس کراره کراري وه، هلته اوس له موږ دواړو پرته نورڅوک نه وو، اوهلته نن هیچا هم چا ته نه ویل چې دلته اجازه نشـته... دلته مه ګرځۍ... چې دادهندوستان دسترټولواکمن قبردی...اودلته دهغه لوی

Downloaded from: ketabton.com

واکمن په دربارکې اوس له مجنونوملنګانو پرته دبل چا ټپیکه نه وه، اوهغه اوس دلته له ځان سره نه زور درلود اونه هم زر... لکشمی ته ددغه لوی پاچا په باب دخپلې انۍ هغه خبره وریاده شوه چې دې ته یې کړې وه:

(داهغه لوی واکمن دی چې دده په زمانه کې به دډیلی ښارته پرته له اجازې په هواهم څوک نه شول نه راننوتلای...) خواوس دومره یوازې دی چې زاړه قبرته یې زموږ ژړا راځی اوموږ یوازني څوک یو چې دعا ورته کوو...

زما هم زړه اوس دغې سړې فضاته راتنګ شوی و، ځکه مې لکشمی ته وویل:

ـ ما مې له موره داخبره اوریدلې وه چې په دنیاکې له یوه خدایه پرته نورڅوک لوی نشته، لویی یوازې له هغه سره وړده، دانورې لویی دڅوورځودي، وګوره دادنړې دوخت لوی پاچا و، خو نن یی هغه خواخوږي،لویي او هغه پرتم چیرې دی چې دغه نړیدلې ګومبزه یې ورجوړه کړي... ټول کال دهند برساتونه وربانديې اوری، له یوه خدایه پرته یې نورڅوک نه غږ اوری اونه یې هم څه پروا لري... هرانسان باید هروخت له ځان سره په دې باوری وي چې یوه ورځ داسې وربانديې راتلونکې ده چې یوڅوک ورته ویلای شي:

یووخت پاچا وم اوس ملنګ ددنیاشومه...

موږ دواړه دهغه مزار له څنګه راپه دې خوا شو، روان وو، چې په زړه کې یی یوه بله ورتیره شوه او له مایی پرته له مقدمې پوښتنه وکړه چې:

Downloaded from: ketabton.com

ـ دولته... راته ويلای شې چې کله سړی مړشی سوځيدل يی ښــه دی که ښخول؟

ددې دغې پوښتنې يوپه يو له اوريدنګ سره سم حيران کړم،نه پوهيدم چې څه ورته ووايم،په دې چې دانوپه خپله څه ساده پوښتنه نه وه اونه هم ده خو زرخدای راجوړوله اوترخوله مې ورته راووتل:

ـ تاسې ته سوځيدل اومورِ ته ښخيدل ښه دي... تاسې ته دامنظــوردی اومورِ ته هغه...

ما نورڅه دې ته نه شوای ويلای، په دې چې زه تردې زيات په دغــه اړه نه ږغيدای شوم اونه مې نورڅه ذهن ته راتلل، خودې بياهم له ماهيله لرله چې زه بايد يوڅه ورته ووايم، دې غوښتل زماله خولې دا واورې چـــې داغــوره دی اوياهغه... خوماهمداورته ويل چې ستاسې يې هغه اوزمورِ يې دغه...

خو ددې زړه لاهم له ما څه غوښتل، هغه چې دم ګړې له ماسره نــه وو، زه په همدغه سوچ کې وم، چې ددې له خولې په موسکا موسکا کې راووتل:

ـ نه سول ښه وي...

په دې خاطر چې ددې دليل مې اوريدلی وي، غوږ مې ورته ونيــو، خــو داسې څه چې زماترهغه دې ښه وي له دې وانه وريدل، هغې همداويل چې کله انسان له ژوند سره خدای پامانی وکړي هغه له (اپروالا) ســره يوځــای کيــږي، چې وروستی سرمنزل هماغه دی...

Downloaded from: ketabton.com

يوڅه نورې هم يې راته وويلې، خو زما له پاره بياهم ډېرڅه نوي په کــې نه وو، راته موسکى شوه اوپوښتنه يې رانه وکړه چې ته ولې په دغه برخه کــې څه نه راته وايې، تا خوتل زما يوه خبره هم بې له ځوابــه نــه ده پريښــې، اوس څنګه چوپ شوې، زه پوهيږم چې ته له سوځيدو څخه ډاريږې، وګــوره زمــوږ هندوان څومره ميړني، څومره زغمونکي دي چې اورتروروستي لمبې پورې هم په خپلوهډوباندې اخلي اوتروروستى لمبې پورې يې له مينــى ســره يوځــاى زغمي...

پرې يې نه ښودم، څومره مې چې ځان يوې اوبلې خواته ناګــارکړ، ونــه شوه، هغې په دغه اړه له ما هم يوڅه ويل غوښتل ځکه مې زړه نازړه ترخولــه ورته ووتل:

ـ زما لپاره نه سوځيدل مهم دي، اونه هم ښخول، کاشکى دايــوهم نــه واى، دادواړه ښه نه دي، دواړه هغه څه دي چې انسان له خورا ناکامى هغو تــه ځان سپاري،که رښتيا مې پوښتې زما دادواړه له همدې امله نــه خوښــيږي او دواړو ته په ښه سترګه نه ګورم... هو، زما نه داخوښيږى اونه هم هغه...

دواړه انسان اوژوند دابد له پاره د ورکې اوپاى پرسرمنزل باندې سپاري، داسې چې بيايى کله هم پردغه خوا نه راپريږدى او نه يې په زړونو کې دومــره رحم شته چې ديوه درنګ له پاره اجازه ورکــړي چــې هســې يوځــل خپلــې سترګې شاته ور واړوې... دوې زموږ دزمانې تراتوم لرونکوواکمنانــانوهم ظــالم اوبې رحمه دي...

په دوې کې ښه نشته،دواړه بد دي دواړه، که ستاسې دى اوکــه زمــوږ... دوى دواړو ته دنيمې لارې ناځوان ملګري ويلاى شو ځکه چــې دوى لــه مــوږ

Downloaded from: ketabton.com

سره زمونږ دخوشالۍ په پای کې ډېره سخته ناځوانی کــوي... زه خــو لــه دغــو دواړو سره مینه نه لرم... ستاپې خوښه...

په فکر کې راته ډوبه وه...نه پوهیږم چې په زړه کې به یې څه ورتیریدل، مخکې تردې چې له ملګرو سره یوځای شو اوچالان موټرته ورپورته شوو زمــا داخبره یې ومنله اوراته ویې ویل:

ــ ته رښتیا وایې، څوک اوڅه شی چې له اذله مخکې ژوند په ورکه اونابودۍ سپاری، هغوی تل بد وي، هغوی ښه نه لري اونه په ښویادیږي ...

Downloaded from: ketabton.com

(۵)

زما اولکشمی ناسته پاسته ورو ورو یوه پرله پسې سلســـله شـــوه، یـــوه غمیزه شوه، موږ دکالج په شاوخواکې له یوه بل سره لیده کاته درلودل.له هغې سره زما ناسته پاسته هم د ځان ساتي پرپوله باندې روانه وه، په دې چـــې کـــه رښتیا ووایم، ددې نوروتودو خبرو خو زه چندانی زمری نه وم، هغه هم په دغه حال اوله داسې چا سره چې ژوند یې لکه آینه په تودو اوسړو دواړو کـــې راتـــه خولې خولې کیده. خودهغې دغه حالت هم نه شوای کولای چې زما داحساس لیونتیا راوپاروي، ځکه مې دځان له پاره امن اوخوندیتوب په دوراندیشی کـــې لیده. ما دهغې داحساس لمبې نه احساسولې، په دې چې تراوسه پورې دهغې دژوند سکې ماته یوازې خپله یوه خوا راښوده. دهغې په کړو وړوکې، دهغې په ښکلاکې شهوانی اوشیطانی تلوسې زما فکراو احساس نه بدرګه کاوه، ان چـــې دهغې په تودو تودو تلوسو کې زما احساس سړیده خولاتودیده نه...

په هندوستان کې هم لکه دلویدیز غوندې دجمعی ورځ رخصتی نه وي، ښوونځی اوپوهنتونونه خپل کارلکه دنورو ورځوپه شان په عادی توګه ترســـره کوي، همداسې دمنې دجمعی یوه ورځ وه، سخت شمال لګیده چې مـــوږ دواړه دیوه کتابتون په زړه ورننوتو، په لومړي پوړ کې مو څـــه دویلـــو لـــه پـــاره ونـــه موندل، همداوه چې مخامخ پنځم که شپږم منـــزل پـــه بریښـــنایی زینـــه کـــې ورپورته شو، په بریښنایی زینه کې مخامخ لویه هنداره وه، موږ دواړه هغې تـــه

Downloaded from: ketabton.com

مخامخ ودریدو، خو داسې ښکاریده چې هغې هنداري هم زماشـــډلي اوزیـــږي ځواني ته دلکشمی د پی مخې اوښایسته ځواني په پرتله هرکلـــی نـــه وایـــه... دزینې داشارې تنې دپنځو پرتوري باندې ودریده... مور ترې راووتـــو، مخـــامخ دلوستنې دالان ته ورغلو اوهلته پریوه میزباندې یـــوه اوبـــل تـــه مخـــامخ آرام کیناستو...

شمال یې وینښته داسې ګډوډ کړي وو، چې هرچا فکرکاوه، همـــدا اوس څوشیبومخکې دچا دمینې لاس دهغې د زلفوله تـــاو راتاوڅخـــه را وتلـــي دي، ډیلی په کال کې یوموسم همداسې لري چې په جنکیوباندې سړی ګمانی کوي اوډول ډول پوښتنې دسړي ذهن ته ورولي... خو ښه والی په دې کې دی، چـــې دلته څوک څوک نه پوښتي، دلته لکه زمور په ملک کې څوک په چا پسې پلته اوڅراغ نه وي، دلته ژوند په رښتیاهم لکه جمنا غوندې ټول عمر په پټه خولـــه روان دی، اوهرڅه یې یوازې په زړه تیریږي، دلته ژوند له چغوسره ملګری نـــه دی، بلکی دلته ژوند له خوند اودرد سره درازونو سندرې وایی اوځان داورپـــه لمبوکې دمرګ تردمه ځایه رسوي، هلته له سندرو لویږي... خوانګازې یی زربیا نه آرامیږي...

لکشمي ته په داسې حال کې چې په خپلونازکو ګوتویی دمجلـــې پـــاڼې اړولې رااړولې وریاده شوه:

ــ هو، رښتیادانی کره مې له مورسره تللې وم، هغـــې راتـــه وویـــل چـــې دولت خان ته مې سلام وایه...

ماورته وخندل،په زړه کې راتیره شوه، نه لیدلي، نه کتلي، سلامونه تللی رغلي...

Downloaded from: ketabton.com

ــ ډېره مننه، دهغې يې له سلام سره څه دي، ولې يې نمستې نه ويل؟

ــ تاسې سلام واياست، موږ نمستې، هماغه يې وايه...

ــ مننه، زما سلام نمستې دواړه ورته وايه... يوه ورځ به يې ليدو ته ورځم... اوځان به ورښيم...

ــ هو،هغې هم وويل چې يوه ورځ يې راوله...

په لکشمي هغه په رښتياهم ډېره ګرانه وه ددې په وينا هغه ددې هرڅه وه له هغې سره به تل کيناسته اوپاڅيده، ځکه هغې به تل ويل چې دا له هغې څخه تل دپخوا په اړه پوښتنې کوي اوهغه يې هم ورته وايي... يوه له هغوتيرويې په دغه ورځ ماته هم وکړه:

ــ زه هغه تل ګروم، دپخوانو زمانو پوښتنې ترې کوم، دپخوانو په خاطر له هغې سره مينه لرم، داچې پرما تيريادونه ښه لګيږي دهغې ليدو ته ورځم اوپه شپوشپويې اوږدو اوږدو خبروته غوږ نيسم اوياېې ترې ليکم...

زما له پاره هم ددې داخبردپاملرنې وړوه ځکه مې پوښتنه ترې وکړه:

ــ په ليک لوست پوهيږي؟

زما دغې پوښتنې دهغې حيرانتيا راوپاروله ځکه يې په جدي توګه ځواب راکړ:

ــ هو، هغې ډيرڅه ويلي، هغې کمبريج هم پاس کړی، ډيرڅه يې ليکلي دي اوهغه په ډيرو خبرو باندې ترډيرخلکو ښه پوهيږي...

Downloaded from: ketabton.com

ددې دغې خبرې زما غوږونه راوکړنګول، په دې چې تردغې شيبې پورې ما فکرکاوه چې دهغې انې به هم لکه زما دانې غونډې په پټوسترګو دپخوانو کيسې په تورو شپوکې کوي... خو اوس دهغې په اړه زما نظرګردسره بدل شوی و. داچې لکشمي به په هره اوونۍ کې هغې ته ورتله له هغې به يې يوه نوې خبره زموږ په باره کې اوياهم زما په باره کې راوړه، ځکه مې نن هم دنوې خبرې يادډې اوونې دخبرې پوښتنه ترې وکړه:

ـ په دغه اوونۍ کې يې هم څه نوې خبره درته وکړه؟

هغې وويل:

ـ له هغې څخه زما پوښتنې اوس تل ستاسې په باب وي، له هغې سره تراوسه زما ددولت خان کيسه پای ته نه ده رسيدلې، دهغې دولت خوښيږي، دهغه په اړه کيسې کوي، په دې چې ددې انا وايې هغه ددې دانا هم خوښيده، زما دانۍ انا هرڅه دهغه په باب اوريدلي وو، خو ددې هغه ټولې اوريدنې دکتابوخبرې دي... هو، دهغې ددولت کيسې خوښيږي، له هغو سره يې سروکاردی، خو زما له دولت خان سره ناسته پاسته ده، هغه ددولت خان کيسې ماته وايي اوزه هغه بيا خپل دولت خان ته وايم... مانا داچې له دولت خانه تردولت خان پورې...

ما ته يې پوښتنه راپيداکړه چې پوښتنه مې ترې وکړه:

ـ ستا دولت خان؟

دې زر راته وويل:

ـ خبرې ته کونج مه ورکوه، زما دوست دولت خان...

Downloaded from: ketabton.com

هغې ويل چې دولت خان لوی اوبريمن جنرال و، خو دريغــه چـــې يــوه خورا لويه غلطی ترې وشوه...

ـ هغه څه وه؟

ـ هغه داچې که ده خپله په بابرپسې کابل ته استازي نــه وای اســتولي اودهغه پرځای يې ابراهيم لودي خپل تيروتنــو تــه ځيرکــړی وای، نوبيــا بــه هندوستان دپرديومنګولو ته نه لويده، دولت هغه له کابله هند ته راروان کــړ، غوښتل يی چې پر خپل لاس يې دډيلي پرتخت کينوي، داچې دې په لاره کې ناروغه شو، اوياهم ناروغه کړشو، ترډيلی پورې راونه رسيد، بابرچې دده په پله ډيلی ته راوخوځيد هغه دده له برکته دډيلي واکمن شو...

لکشمی لا داغم لړلې کيسه کوله، لايې پاې ته نه وه رسولې، زما زړه يې راتنګ کړ، په دې چې داډول خبرې زما لپاره چې له دغــو کــړو وړو وروســـته هندوستان ته راغلی وم يوڅه دردونکې په دې وې چې که څه هم هغه زما لــه راتګه خورا پخوا تيرې وې، خو زما لپاره داسې وې لکه چې همداڅه موده پخوا په دغه مځکه باندې تيرې شوې وي ځکه مې دخبرولړې ورغوڅه کړه:

ـ جالبه او دردونکې....

زه همداسې دڅو شيبوله پاره دفکرځولې شوم، لکشمي لکه چې زما په دغه اکرباندې پوه شوه، لاس يې دميزپرسر زما لورته راوغـــزاوه، داســـې چـــې غوښتل يې څه راته ووايي، لايې موسکا په څيره اوشونډو کـــې غــوټی غــوټی کيده، چې ترخوله يې راووتل:

Downloaded from: ketabton.com

ـ فکرکوم ډیرخپه شوې، خپه کیږه مه، له دغې کیسې په سوونوکلونوتیردي، دا اوس دتیرو او نژدې له یاده وتلو یارانو یوه یارانه وه، هو، یارانه...چې هغه مهال تیره شوې هغه ستاخبره په هماغه مهال په کې دمینې بنګړي مات شوي دي...

ما په مینه مینه ورته وکتل،دې هم داسې راته کتل چې په خپلو تورسترګو کتوکې یې له مانه زما مینه ناک کاته په موسکا موسکا سره ولوټل، اوس یې زما پرځای هم خپلولاسوته کتل، چې ماځواب ورکړ:

ـ چې خپه شم څه به وکړم... خوستا انابايد زر وګورم... هغې نورهم څه نوي درته وويل؟

ـ ښښنه غواړم. ما غوښتل چې هغه بله خبره هم درته وکړم، خو ته دومره زر ځوابي شې چې له ماڅخه اصلي خبره په بله لاره شي...

ـ مامې لاس دهغې پر لاس کیښود اوورته ومې ویل:

ـ ډیره ښښنه غواړم، ما فکروکړ چې ستاخبره پای ته ورسیده...

هغه بیاراته په خندا شوه:

ـ زه پوه شوم چې پرتا باندې د دولت خان دتاریخی تیروتنې خبره ښه ونه لګیده، خوزما دانا دابله ترهغې هم درنه وه لکه چې ماته یې کوله:

ـ پټانان دتاریخ په اوږدوکې داسې قام و او دی چې لويی واکمنې ړنګولای شي، دوې ډیرملکونه اوډیرې واکمنې له نورو نیولې، خو ترډیرویې ساتلې نه دي، ځکه چې دوی لکه څنګه چې زر اتفاق کوي، همداسې زر بې

Downloaded from: ketabton.com

اتفاقه کیږي هم، هغې وویل چې کله دوې خپلې دغې بدمرغۍ تــه دحــل لاره پیداکړي، تردوې به هوښیار اومهذب ولس په نړې کې بل نه وي...

رښتیا رښتیا، دروغ، دروغ نورنو ما دپورتنۍ خبرې په وړاندې ددلیل په نامه څه له ځان سره نه درلودل، دې چې څومره دغه رښتینې فلســفه مــا تــه غږوله زه یې په فکرکې ډوبلوم، یوازې دهغې تورو سترګو ته مې کتل، خــولې مې نورکار نه کاوه ښایی که زما پرځای بل څوک هم وای،همدغه اکربه یې مــل وای اوهمداسې حالت به خامخا وردغاړې کیده... دهغې نازکو شونډو ته مې په ځیرځیر یوازې کتل،اوپه فکرکې راتیره شوه نه چې په دغو درنو خبرو دهغــې ژبه اوشونډې نه وي زخمي شوې... دهغې دنګې غاړې ته مې وکتل چې نــورې هم ډاډول درنې اوزیږې خبرې په کې شته که پای ته ورسیدې....

هغه زما پر دغه حالت باندې پوه شــوه، چــې زه رښــتیاهم ددې خبــرو یوڅه سوچې غوندې کړم... له ځایه اوچته پورته شوه، داوږده دهلیز لــه هغــه سره یې په څو شیپوکې دشدوچای دوې تودې پیالی په لاس کې رانیــولې وې، یوه یې زما مخې ته کیښوده اوبله یې خپلې...

ــ وڅښه هوا سړه ده، تود تود یې وڅښه...

ــ مننه، هو داچای به زما سړه اروا یوڅه راتوده کړي...

ــ ستا سړه اروا؟

په همدغه خبره بې دزړه له کومې هیله راڅخه وکړه چــې نورنــو ددې خبرو بنه په بله خوا کړي، خپل لاس یې زما پرلاس باندې کیښود، دهغې لاس تود و، داسې چې کله یې زما پرلاس باندې کیښود، ما ته یې هم تودوالي خوند

Downloaded from: ketabton.com

راکړ... لکه چې داهم زما پردغه احساس باندې پوه شوه، زما لاس يې په خپـل لاس کې کلک ونيو، راته ويې کتل وشرميده... پرتورو سترګويې د ختلـو بڼـو دروند والی ما له ورايه ليده، داسې چې په خورا سختۍ سره يې پورته اوکښته کولې... څکه يې دخپل زړه په تښوله تودوخه کې راته وويل:

ـ تا کله دبرسات په شپوکې دجمنااويادافغانستان دکوم سيند په آرامه غيږکې دسپوږمۍ ننداره کړې؟

ـ نه، ما يوازې داوړې په زړه کې دهغو دزړونو فرياد اوريدلی دي...

ـ هو، جمنا زما په همدغه آرام خوتاوده احساس باندې خوښـيږي... آه، زما... آه...

لايې هم زما سوړ لاس په خپل تاوده نازک لاس کې تود تود کيده چـې هيله يې راڅخه وکړه:

ـ داسې يوه ښکلې لنډۍ دې په ياد ده چې دم ګړې زما پـه زړه بانـدې راسيوری شي اوزما... يوه ښکلې لنډۍ چې ښکلا يې پـه ژبـاړه کـې زخمـي زخمي نه کړي...

خوشيبې مې په داسې يوه لنډۍ پسې خپل ذهن څراغ کړ، چې وکولای شی دهغې زړګې تسل کړي، يوه راغله، خو ښه مې نه شوه، دويمه راغله هغـه مې هم خوښه نه شوه دريمه خدای برابروله، برابره شوه اومخامخ مـې دې تـه ترخوله ور ووته:

اورچې بليږي اخر مړ شي   زړه چـې مـين شـي هميشـه لمبـې وهينه...

Downloaded from: ketabton.com

لکه چې هغې سمه وا نه وريده زريی ترخوله راووتل:

ـ ځه شی، څه شی، یوځل بیا یوځل بیا....

اورچې بليږي اخر مړ شي زړه چې مين شي هميشه لمبې وهينه...

لمرلویدلی و، چې هغې بیا په خپله کتابچه کې دغه لنډۍ هـــم وکښــله، داځل دغې لنډۍ پرهغې باندې درنه اغیزه کړې وه، داسې چـــې ځومــادې تــه هغه ویله اوپای ته مې رسوله دتورو زلفو سیوری يې په کتوکتوکې زما پرخـــوا راپريوت، په مینه مینه يې خپل مخ زما پرمخ باندې راولګاوه، ســـريې راپورتــه کړ، په ځیرځیريې راته وکتل، سترګې يې سره وغړولې، څو مره يې چې کولای شول، دومره يې دخپلومینه ناکو کتوپه غیږه کې ونیوم، داسې چې ما تــه يــې زما دمشرې خور مينه ناک کتل رايادکړل، هو، دهغې چې کله به يې په شوخۍ باندې ووهلم، زما به نورڅه له وسه نه کیدل په زوره زوره به مې ژړل، هغې بــه چې زما اوښکې ولیدې، زر به راغله اوپه غيږ کې به يې ونیوم، پــه يــوه اوبلــه خوابه يې ښکل کړم، زارۍ به يې راته وکړې چې نوردې نه وهم مور اوپلار تــه ونه وايې ... ، زما به هم زړه تسل شو، اوځان به مې آرام ونیو، لکشمي هم اوس ماته په همداسې یوه حالت کې بريښیده، زه اوس هم نه پوهیدم چـــې ددې زه خوښ شوی وم که دغه خوږه لنډۍ اوکه دواړه، لنډې يې څو ځلې نوره هم پــه خپلوشونډو باندې یوې اوبلې خواته سره و زغلوله، ما ته يې کتـــل اولـــه ځـــآن سره ګډه وه:

اور چې بليږي.... اخر... مړ شی... اور... چې... به ليږي...آخر...

Downloaded from: ketabton.com

لاپې دويمه مسره نه وه ورپورې پټليز کړې چې سترګې يې لـه اوښـکو راډکې شوې، غبرګې منګولې يې خپلو غبرګو سترګو ته ونيـوې، داچـې ولـې اودځه لپاره، داهغه څه وو چې ددې دزړه په تل کې وو، هغه يې ماتـه هـم نـه ويل،او کله کله به يې په هغوباندې لا ځورولم هم... نن هم زه نه پوهيدم، چـې پردې دغې ټيکی اغيزوکړ اوکه به نورڅه وو،هو، پرې پوه نه شـوم،ځکه چـې لکشمی کله کله داشان درنه خو نا سپړلې ژړاما ته په درنو درنو کتوکې کوله...

ترسکنې ماښام هم خبره تيره وه، هغې نن له ما هيله وکړه چې ترکوره يې بايد بدرګه کړم، ورسره ومې منله، ددې کورته چې کومـه لاره ورغلـې وه، هغه هم پرګڼوکوڅو اومالتو باندې تيره وه، په هرټکی کې به يې يوه يـوه نـوې خبره راته کوله، دلته هم مسلمان اوسی، انا مې وايی دلته هم پټانان اوسـيدل، دلته لږ هغې خوا ته د...صوفی... زيارت دی....

لا دغه لږی پای ته نه وه رسيدلې چې موږ ددوې کورته څيرمه ورسيدو، دلوېې بنګلې مخامخ يې دسړک په سر يوه لويه غريبه کورنې په چوپړې کـې اوسيده، اوټول عمر يې دهمدغه سړک پرسرتيرشوی و، دکورميرمنې دخپلـې چوپړی مخ ته اوربل کړی و اوله خپلو پچيانوسـره خوشـاله ورتـه ناسـته وه، اوربليده اوکرارې کرارې لمبې يې کولې، موږ لا دلکشـمی دوې کورتـه نـه وو رسيدلی چې د اورلمبې يې ورو ورو تتيدې، لکشمی هغو ته وکتل، اودهغو لـه کتو سره سمه يې لندۍ په شونډو راغله، دا له موټره کښته شوه، دکورموټروان يی په دروازه کې دريدلې و، چې ما بيرته خپل استوګنځی ته راورسوي، دې له ما سره خدای پامانی وکړ، بيايی په يوه اوبله خوا دزړه له کومی مچې کړم، کله

Downloaded from: ketabton.com

چې زه موټر ته وختم اوترهغومو چې دا له سترګو الونیا کیده، هغــه ولاړه وه او لايې هم دخپل زړه درد ته دهمدغې لنډۍ ببوزې په سوچ سوچ کې واهه چې:

آورچې بلیږي اخر مړ شی...

آورچې بلیږي... آخرمړشي...

زړه چې مین شي همیشه لمبې وهينه ...

Downloaded from: ketabton.com

(۶)

نه پوهيږم، څه مې ليکل، يوڅه خـومې ليکـل، پـه هغـه ورځ مـې ان ترماښامه بورې ليکنه وکړه، ګوتې مې پرقلم باندې درنې درنې شوې... دپـاڼې پرڅوليکل شويو کرښو مې کيښودې اودميزله سره پورته شوم، دکوټې دهليز ته ووتم، نوې دسکنې ما ښام څپه راخوره شـوې وه، تيـارې کرارکـرار ځـان راغوړاوه، په دهليز کې پښه نيولی غوندې شوم، زما کـوټې تـه مخـامخ زمـا هندې ګاونډې انند پرکاش اودهغه ميرمن چاندني دواړه تاوده تاوده ګر ځيدل، زما يې هم تلوسه کړه، څوشيبې ددوی برنډې ته مخامخ ودريدم، دلتـه بـه زه تل دريدم، کله کله به مې له همدغه ګاونډې اويادهغه لـه ميرمنـې سـره لـه همدغه ځايه خبرې هم کولې، په دغه ورځ هم دلته ودريـدم، خـو دوی خـورا بوخت راته معلوم شول، څو شيبې نه وې تيرې چې چاندني يوه ګيډۍ شـمې په لاس کې راووته، يوه يوه يې دبرنډې پرديواله باندې له دغـه سـره ترهغـه کتارکيښودې اوبيايې له يوې نرۍ دعا وروسـته هغـه ټـولې ولګـولې، شـمې ولګيدې، شاوخوايې ټوله رڼاکړه، دلګيدلو شمو تررڼا ورهغې خواته،داپه خپلـه له خپلې هميشنۍ موسکا سره ودريده ما ته يې وکتل اوپه خنداشوه:

ــ مه خواشينی کيږه اوس يې ستا دکور په مخ کې هم لګوم...

زه په اصلي خبره پوه نه وم، بې له دې چې پـه خبـره ځـان خبرکـړم، حاضرځوابی مې وکړه او ورته ومې ويل:

Downloaded from: ketabton.com

ـ ضروري نه ده، سپوږمۍ دستورو په منځ کې ترنـــژدې لـــه لـــرې ښـــه ښکاریږي، زه یې له همدغه ځایه ګورم اوخوند ترې اخلم...

هغه زما دخبرې په نازکۍ پوه شوه ځکه یې نیغ ځواب راکړ:

ـ سپوږمۍ چې څومره لرې وي ښکلې وي، خو شمې کـــه لـــرې وي لـــه نظره لویږي، پریږده چې نژدې یې درته ولګوم...

هغه له یوې ګیډۍ شموسره راغله، زما دکور تیـــاره دهلیزیـــې هـــم پـــه شموراته روښانه کړاوراته موسکۍ شوه:

ـ وګوره شمې چې څومره نژدې وې ښکلې وي اوسپوږمۍ چې څـــومره لرې وي هغومره...

مایې هم په ځواب کې وویل:

ـ خوچیرې دسپوږمې ځلا اوچیرې دشمې...

زریې خواب راکړ:

ـ داشمې دداسې چا په قدمو کې بلې دي چې سلګونه، ســـپوږمۍ یـــې دنوکرۍ جوګه هم نه دي...

له چاندني سره ما تل ټوکې کولې، هروخت به مې ورته ویل چې ستانوم ډیرښکلی دی، موږپه پښتو کې چاندنی ته سپوږمۍ وایو... نن مې هـــم لـــه دې سره خپلې عادي خبرې شاعرانه کړې، څو شیبې لانه وې تیرې چې خاوند یې په یوه پتنوس کې څوډوله شیرنې اوحلوا رانیولي وه اوما ته یې راکړه... ده هـــم زموږ خبرې اوریدې ځکه مې له ده څخه دقضاوت پوښتنه وکړه:

Downloaded from: ketabton.com

ـ ته ووايه چاندني رښتياوايی که زه؟

ـ هغه خبره رالنډه کړه:

ـ تاسې دواړه رښتياواياست خونن به دچاندني ومنو...

ـ څنګه؟

ـ ځکه ته پوهيږې چې نن زمونږ ډيره مبارکه شپه ده، نن لکشمي زمـونږ په کورونو ګرځی...

ـ لکشمي څوک ده؟

ـ هغه چې دنړۍ شتمنۍ له دې سره دي...

چاندني دخپل باورپه رڼاکې ددغې ننۍ شپې اودهغې دلوړتيا اومبارکۍ په اړه نژدې يوکتاب خبرې راته وکړې اودغه شپه يې له خورا نيکمرغو اودرنو شپوڅخه ياده کړه، په دغوشپوورځوکې هندکۍ روژې نيسی، کورونه پـاکوي، په دې چې دوی باورلري چې په دغو شپوکې لکشمي د دوی کـره راځـي، پـه ټولوکورونو ګرځي، ځکه خويې دوی په هرکلي کې شمې بلوي، اودخپلـومرادو دپوره کيدوبرکتونو ته يې سترګې په لاره وي...

چاندني به چې هرځل دلکشمي نوم په خوله راووړ، نوورسره به له ډيرې مينې دچا خبره باغ باغ کيده، هغې يوځل داخبره هم ياده کړه چـې لکشـمي دشتمنيو ددنيا واکمنه ده، چاته يې چې زړه وغواړې هغه ورکوي... ما تـه هـم زما اولکشمي دليدودلومړيوورځوخبره رايادہ شوه چې دلومړي ځل لـه پـاره لکشمي خپل نوم راته ويلی و اوماورته ويلي ووچې:

Downloaded from: ketabton.com

ــ لکشمي، څومره ښکلی نوم دی،

ــ لکشمي هغه چې سړي ته شته او عزت ورښښي... ؛

اودې ځواب راکړچې:

ــ هو، هم هغه، خوزه غریبه یم، چا ته لکه هغه څه نه شم ورکولی...

په همدغو شیبوکې زموږ نورګاونډیان هم لاړل راغلل، هغوی هــم چــې څه تیارکړي وو ماته راکړل اوما هم ترې واخیستل... شپه ښه راتیــاره شــوه... دوې خپلوکورونو ته لاړل اوزه خپل ته... خو شمې لاهم داوږده دهلیز په اوږدو کې لګیدلې اودنژدې سکنې ماښام دتورتم شمال به په یوه اوبله خوا په مینــه اونازسره اړولې را اړولې... زه خپل کورته راننوتم، دخوږو ډک پتنوس مې هــم دمیزپرسر کیښود، لــه کړکــې مــې یــوې اوبلــې خواتــه وکتــل زمــوږ ټولــو ګاونډیانوخپل کورونه رڼاکړي ول، زه لاهم په کړکــی کــې ولاړوم،هغــه خبــره رایاده شوه چې لکشمي راته کړې وه، دلته خلک ډېروخدایانوښــه نمانځنــه کوي، درناوی یې کوي ځکه نوخدایان دلته خوشاله دي... زه په همدغه ســوچ کې وم چې تلیفون په شرنګا شو، له کړکې رادې خوا شوم غــوږی مــې پورتــه کړه، پلارمې له کابله په لین کې و، زما دجوړوالي پوښتنه یې وکړه، دایــې هــم راته وویل چې مشرورورمې دادوه ورځی کیږي وسله والــو کســانو لــه کــوره ایستلی نه پوهیږم چې همدلته یې په ښارکې چیرې ساتلی اوکه یې شمالي ته بیولی دي...

په هغو شــپوکې پرکابــل بانــدې دغلواوســړي وژونکــوچې دشــمالي دغلوداړې یې په سرکې وې واکمنې وې... زما یې هم فکرسره ګډوډ کړ، په دې

Downloaded from: ketabton.com

چې دهغه مهال وسله والو ته دانسان مرګ دچرګ ترمرګ هم اسانه و... ځکــه نوداډول ناوړه زیري هره ورځ زموږ ترغوږو یوې اوبلې خواته تلل اوراتلل، زه په همدغه غم کې وم، په دې فکرکې وم چې ورور به مې ژوندی وي که نــه؟ چــې بیاتلیفون په شرنګا شو، سره له دې چې لاس مې نه ورته، خــو زړه مــې وکــړ اوغوږی مې دزړه په زوررا پورته کړه، داخل مې د ورور غږ ترغوږ شو، هغه تــه مې دپلاردخواشینې خبره ورکړه، هغه هم خبرو، خوزریې راته وویل چې ته بی غمه اوسه، پرما تراوسه څه نه دي شوي...

غوږې مې کیښوده، زړه مې یوڅه سره راټول شو، سره له دې چې دغــو څــــو دقیقوزمــــــا دفکرهرڅــــــه ســــــره ګــــــډوډ کــــــړل، بیامې ترکړکې دباندې وکتل، لاهم دګاونډیانو پربــاماوادهلیزو بانــدې شــمې بلیدې اورناوویې هره خوا په سراخیستې وه...

زما دکور په دهلیزکې هم دشمولیکو خپله رڼاکوله، زما فکرلاهم دکابل په تیاروکې نښتی و، لاهم ســم نــه وم آرام شــوی چــې زمــا دکــوټې دروازه کرارکرار راوټکیده... زه نژدې ورغلم اوغږ مې ورباندې وکړ:

ـ څوک؟

ـ زه (نری ښځینه غږ)

ـ تاسې څوک یې؟

په خورا ناآشناغږکې:

ـ زه لکشمی یم...

Downloaded from: ketabton.com

رښتيا زما خپله ټولګيواله لکشمي ګردسره په يادهم نه وه، خواوس مې چې دلکشمي نوم واوريد په ټول بدن مې دچا خبره سرې لره را ننوته، زمــا پــه ذهن کې يوازې د چاندني کيسه همداسې ژوندې پرته وه، بله داچې لکشــمی کله هم زما کوټې ته په داسې درنه اوتياره شپه کې راغلې هــم نــه وه... يــوې اوبلې خو اته مې وکتل، هيڅ مې هم ترسترګو نه شول، له دروازې په يوه خــوا شوم چې دروازه بيا په ټکيدوشوه... بيامې زړه نازړه غږ پرې وکړ:

- څوک يې؟

هغې بيا په ډيره ارامه ژبه ځواب راکړ:

ــ زه يم.

ــ تاسې څوک يې؟

ــ زه لکشمی يم...

که رښتيا ووايم زه نورهم نارامه شوم، په دې چې څوشيبې مخکې زمــا ګاونډۍ چاندنی اودهغې خاوند داخبــره کــړې وه چــې نــن لکشــمي ديــوې پرټولوکورونو باندې ګرځي، ځکه نو زه په همدغه فکرکې لکه پاڼه اوس داســې لړزيدم، په دغه شيبه کې چې مادهغې نوم واوريد له ځان سره مې وويل چــې ګواکې: (راباندې راغله...) اوس نه پوهيدم چې څه وکړم، اوڅــه شــان دروازه ورته خلاصه کړم، هره شيبه يې اوس غږ هم اورم چې راتــه وايــی لکشــمي... راتلل نور توروي که سپين... يوځل خو مې ژمنــه وکــړه چــې پريــږده دروازه ورخلاصه کړم، توکل مې د پرخدای وي، پريږده چې څــه راتــه وايــی اوياڅــه راباندې کوي... خو اوس زه دومره بې واکه شــوی وم چــې دخپــل ځــان واک

Downloaded from: ketabton.com

اوځواک هرڅه رانه تللی وو، په ځان کې مې ان ددریدو توان هم نه و، څوځلې خو په زړه کې راتیره شوه، چې باید ځان له کړکې دباندې واچوم، شاوخوا ګاونډیانو ته مې پام شو، چې که مې دوی ووینې، بیابه راته وایي چې نه لکشمی وه اونه نورڅه هسې ځان درباندې تاوان و. زه په همدغه ویرکې وم چې یوځل یې بیا دروازه راوټکوله:

ــ ټک ټک ټک...

ــ څوک یې؟

ــ زه څوک یم، لکشمی یم... لکشمي... غواړې دروازه درماته کړم...

نورنو راکې هیڅ هم نه وو پاتې، اوس نو په دې پوه شوم، هغه سمه دمه زما دروازې ته دریدلې اودپرېښودو مې نه ده، له ډیره ډاره بیا دروازې ته ورنژدې شوم بیامې لکه چې شونډې سره بیلې شوې...

ــ تاسې څه غواړئ؟

ــ په داسې ښځینه غږکې یې چې ما ته ناآشنا راته ځواب راکړ:

ــ تاغواړم...

له سخته ډاره سره مې داجرات وکړ چې ورته ومې ویل:

ــ هیله کوم، زه دغه شیبه په ډیربدحال یم، ناروغه یم، پریږده چې آرام وکړم...

خوهغې بې له ځنډه ځواب راکړ:

Downloaded from: ketabton.com

ــ اجازه راکړه، چې زه تاآرام کړم... که ناروغه یی هــم چــې چــاره دې وکړم...

کله یې چې داځواب راکړ، نوره مې زړه ته ورسیده چــې بــس همدغــه وروستی خبره ده، اوزه نورنوددې نړې نه یم اونه به په دغه نړې یم، خدایی مې په تهوله لویی یادکړ، په داسې حال کې چې نورنو په ځان نه یم پوه شوی، لاس مې ددروازې ترځنځیرپورې ورسید، داچې ما څنګه هغه خلاصه کړه په هغــې هم نه وم پوه شوی، خوچې کله راپه حال کې شوم، سترګې مې سره وغړولــې، ومې لیده چې زما هم تهولګی لکشمي مې سر ته ناســته ده اوزمــا لــه ګاونــډی چاندني سره یوځای دواړې راته په ژړا شوې...

ــ ولې په تاڅه وشول، څه خبره وه.... ولې؟ ولې؟

ما ورته وخندل، ورته ومې ویل چې هیڅ هــم نــه دي شــوي، خــودوې بیاهم زما په خبره باورنه کاوه، دوی فکرکاوه چې ما به شراب څښلــي وي، پــه داسې حال کې چې لکشمی پوهیده چې زه ددغه کارشازلمی نه یــم... نــورمې چاره نه درلوده، تهوله کیسه مې لکه څنګه چې وه په زور اوزیرورته تیره کــړه، دوې دواړې له خندا راته شنې وې، داسې چې زموږ ګاونډی پورته اوله ولاړیدو سره سم یې راته وویل:

ــ ما فکرکاوه چې ګواکي رښتیاهم بل څه درباندې شوي، خو لکشــمې دومره راته وخندل چې په پای کې له ډیرې خندا خندا راته په ژړا شوه... زمــا په دغه حال یې ښه زړه تش کړ...

Downloaded from: ketabton.com

هغه نن په دغه تورتم کې پر ماپسې راغلـې وه چـې مـا خپـل کورتـه بوځي،هغې نن زما په خاطرخپل ټـول خپلـوان رابللـی وو، زمـا ټـول کـالي اودریشی یې راته راواخیستل، راوایې اغوستل، له کوره یې راوایستم، دهغـې شپې دبلوشمو په منځ کې یې ترخپل موټره راورسولم اوپه خپل موټرکې یـې په خپل څنګ کې کینولم، په هغه شپه زه ددوې ترکوره په ځان نـه پوهیـدم، سرمې په ټوله لار ددې په اوږه تکیه کړی و، هلته یې انا هغه چې لاهم دتاریخ دزیړو پاڼو پرمخ پردولت خان مینه وه، زما په انتظارناسته وه، کله چـې زه پـه لومړي ځل لکشمي خپل کورته لاس نیولی ننه ایستم، ما هلته لومړی ځل هغه نژدې اتیا کلنه ګل بانو په خپل ټول درنښت سره ولیده، اوله هغې مې له ډیرې مودې وروسته په هغه لرې وطن کې دخپل قام، دخپلو پښتنو ډیـرې خـوږې اوډیرې ترخې یاترې اوخاطرې په هغـه مبارکـه شـپه پـه ویـاړ ویـاړ سـره واوریدې...

Downloaded from: ketabton.com

(۷)

د ښايسته بنګلې د وره پرسر ديوې وړې کرښــې پــه ليکــه څراغونــو مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تياره وه، دانګړ دننه ګل ونې اوګلولې يوې اوبلې خواته غوړيدلې څانګې ولاړې وې، په نرۍ وياله کې رڼو اوبوهم ځان لکه زرنــه داسې ښود، وړاندې اووروسته هم څه رڼاوې زما سترګوته راغبرګې نه شــوې، هيڅوک هم نه وو، هيڅا هم دلويې اوښکلې بنګلې په دروازه کې لکــه ميلمــه غوندې زما هرکلې ونه کړ، يوازې لکشمي ددغې ښکلې اودنګې بنګلې پريــوه اوبله خواتاو راتاوکړم، دبنګلې شا ته يې يوقبرراوښود،چې هغه يې دنيکه و که دغورنيکه، تردغه مهاله چې څو موړ ورتلو يوه وړه شمه چې نوره نودمړه کيدو په پوله دريدلې وه، يوې تتې رڼا بدرګه کوله اولاهم نرې نرۍ لګيده، په څنــګ کې يې زړه تاخچه چې يوپانې پانې کتاب پکې ايښی وتراوسه جــوړه وه، لکــه چې دتاخچې په ديواله کې سا نه وه پاتې، همداسې کتاب هم په ښکلې پــوښ کې واسکټ واسکټ شوې و، نه پوهيږم چې دڅومره کلونوبرســاتونو، بــادونو، نمونواوګرميو به وهلی وخوکله چې مايې له مودووروسته پاڼې سره واړولې راو ړاولې، دهغې وروستۍ شمې رڼا ته يې توری داسې روښانه راته ځليدل چې ما فکروکړ راته خاندي... ومې کوت، بيرته مې په درناوي سره لومړی ښــکل کــړ اوبيامې پرخپل ځای کيښود چې لکشمی راته وويل:

ـ ودې کوت، ودې لوست، پرې پوهيږې...

Downloaded from: ketabton.com

ورته ومې ويل:

ـ هو، لږ لږ...

خودې په داسې ځيره لکه چې رښتيا نه وايې راته وويل:

ـ زه چې په ښه اوبد پوه شوې يم، دا پاڼې پاڼې کتاب دلته ګورم...

ـ هو، ډيرزوږ دی، خو ليکنې يې اوس هم سړي ته خاندي...

ـ څنګه؟

ـ که دکتاب پښتی زړه شوې، خودهغه تورې لاهم چې څنګه لـه اولـه روښانه وو اوس هم روښانه دي...

دزاړه قبر پرسريوه ځانګه وره زړه ونه په خپلې ړنګې بنګـې تنـې، پـه خپلې سوری سوری ځيره لاولاړه وه، ډيرې ځانګې يې اوس هم لاوچې شـوې ورپرې زنګيدې، پاڼې خو دومره پکې لږ وې چې هغې خواته يې دآسـمان پـه هسکو کې سـتورو لـه مـوړه خپلـه پـرده نـه شـوای کـولای، خـوولاړه وه اوپرقبرباندې يې تودو اوترخو بارانونو ته يې اوس هم خپله شکيدلې اوسـوری سوری تنه لکه دمجنون ولې په شان نيولې وه. په همدغه ليدنه کتنه کـې وو، چې دبنګلې له خوا يوسپين ږيرې زموږ پرخوا دروند دروند کيده، اوږده پټانی کالي اوواسکټ يې پرځان کې وو، چې رانژدې شو لکشمی په څو لنـډو جملـو کې داسې راوپيژاند:

Downloaded from: ketabton.com

((دا حکيم خان لالا دی، دې زما لــه انــا ســره اوســيږي، دده پلرونــه اونيکونه هم زما دانې له ميندو اوپلرونو سره اوسيدلي دي، ددې بنګلې هرڅه په ده پورې اړه لري...

چې ښه رانژدې شو، ما لاس ور اوږد کړ، خوده راته ووېل چــې پــه لاس کارنه کيږي، سره غاړه غړی به شو... بيا يې په خوند غيږه راتــه خلاصــه کــړه اوکلک يې په خپله غيږکې ونيــولم. لکشــمې راتــه ونــه ويــل چــې دی هــم هندوستانی پښتون دی، خو کله يې چې زه په غيږکې ونيوم، نوبيايی ترغوږ په يوه ماته ګوده جمله کې راتيره کړه چې: زې بهی پټان يوم...

چې دحکيم خان لالا روغبړ پای ته ورسيد نــو لکشــمی تــه يــې مــخ ورواړاوه:

ـ څو چې ميم صاحبه تاسې ته انتظارکوي...

موږ درې واړه د زړې خو خورا درنې ونې اوزاړه قبرله خوا دبنګلی په لور ور روان شو، ددروازې پرسريی څراغونو ديــوې وړې ليکــې پرکرښــه بانــدې مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تياره وه، چې موږ پربنګله ورننوتو، حکــيم لالا مو مخکې واوموږ ورپسې وو. بنګله لکه څنګه چې له بانــدې آرامــه بريښــيده دننه دومره آرامه نه وه، کله چې موږ تر دروازه وردننه شو، څرګنده شوه، چــې دهليز تــه لــه ښــی، کينــې اوبــرې خــوا يوشــور اوددېــرو غږونــو انګــازې اوشورماشورراته، تردغې شيبې زه په دې فکرکې وم چې دومره لويــه بنګلــه اودومره لويه خاموشي؟ خو اوس پوه شوم چې زما سوچ برعکس وخوت، بنګله چې څومره له باندې څخه آرامه ښکاريده دننه دومره آرامه نه وه....

Downloaded from: ketabton.com

مورې په لومړي پوړ کې وړاندې ښې خواته ولاړو، هلته بیا ښې خواته کاږه شو، یوڅو وړې وړې زینې پورته ختلې وې چې مورې په هغو کې پورتــه وختــو، هلته دیوه لوی دالان په دروازه کې یوې ښایسته ډلې نجونــو اوهلکــانو زمــورې هرکلی وکړاودروازه یې د میم صاحب ددربارپــه لــور راتــه پرانیســته...دالان ډیرلوی و، میم صاحبه هلته د دالان په هغه سرکې له څونورو خپلوانومیرمنــو سره په خبرو لګیاوه... لکشمی ترما دمخــه وه، کلــه چــې هلتــه ور ورســیده دخپلې انې لاسونه یې ښکل کړل، خو پښتوته یې لکه دهندکیونجونو په شان ورټیټه نه شوه، په یوه اوبله خوا یې ښکل کړه، کله یې چې زما په بــاره لنــډې خبرې په انګریزي کې ورته وکړې، بیایې ماته لاس راکړ، اوزما غبرګ لاســونه یې په خپلودواړو لاسو کې ونیول، کله چې ما دهغې لاس مچولو تــه ځــان تــه جوړکړ، نه پوهیږم چې دې ته څه په زړه کې ورتیرشول، دواړه لاسونه یې زمــا تربېروڅنو راتاوکړل اوکلک کلک یې زه هم په یوه اوبله خوا لکه چــې موربــه مې ښکلولم، ښکل کړم اودځوشیبوله پاره یې زما سرکلک په خپله غیږکــې و نیو. کله یې چې مخ زما له سره په یوه خوا کــړ، اوماپورتــه ورتــه وکتــل، لــه سترګویې نری نــری اوښــکې زمــاپرمخ راتــوېې شــوې، زه ورتــه ځیرشــوم، شاوخواته مې وکتل چې زمورې شاوخوا خپلوان یې هم ټول آرام ولاړدي اوزمورې ننداره کوي... ما لکشمي ته هم وکتل خو هغې هــم ځــان آرام نیــولی و. زړې ګلبانو زما پرسرلاس کیښود، اوپــه خپــل څنــګ کــې یــې پرڅــوکۍ بانــدې دکیناستو هیله راڅخه وکړه، زه لاناست نه وم چې خپلې زړې خورته یې هغــه چې ترډې هم مشره وه مخ ورواړاوه او ورته ویې ویل:

Downloaded from: ketabton.com

ــ بابا دې په یاد دې چې ویل به یې: په پټانانو او افغانانوکې تراوسه هــم مشر مشر دی اوکشرکشر... کله چې زمانه اخره شي، له موږ به هرڅه هیرشوي وي، ډیرارزښتونه به مو له لاسه ورکړي وي، خو دوې به لاهم خپل هغه ساتلی وي اوموږ به زاری ورته کوو چې دخدای له پاره موږ هــم ستاســې ورونــه یــو، ستاسې قام یو، موږ له دغې ناآشنایی، له دغې بې ایمــانې اودغــې بــې پتــانی دروژغورئ....

مشرې خورېې په داسې حال کې چې ددې خبره یې واوریــدې دا هــم ورته وویل:

ــ داسې مې په یاد دي لکه دا پرون، دهغه داخبره هم زما په یاد ده چې ویل به یې: دوې چې څومره له کلکوکـانو او اوچتوغرونوســره عــادت شــوي، همدومره مهربانه اوله عاطفی ډک زړي خلک هم دي...

دلکشمی انا سره له دې چې ښی لاس یې زما پراوږه ایښی و، زما په لور په ځیرځیروکتل اوراته ویې ویل:

ــ زه ډیره نیکمرغه چې تا ګورم، ستا په لیدو مې هره شــیپه دپخوانــو هغه زاړه یادونه چې له خپلوپخوانومې اوریدلي یویو په ذهــن کــې راچــورلي، همدا اوس زه فکرکوم چې زه دخپل ماشومتوب دوران ته ورستنه شوې یم.

ما چې ددې دزړه له کومي مینه ولیده، خپلــه لنــډه مننــه مــې ورتــه څرګنده کړه:

ــ زه خپله هم اوس نه پوهیږم چې څه حالت رامل شوی دی، له تا اوستا له کورنې څخه ډیره مننه چې ماته مو دلته بلنه راکړه، زه همداسې فکرکــوم،

Downloaded from: ketabton.com

چې په خپل غم لړلي خودډيرراته ګران هيواد خواږه افغانستان کې لــه خپلــې کورنې سره، که څه هم موږ دا شل کاله داسې نه يو سره يوځاى شــوي ناســت يم...

هغې پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ ما ته لکشمی ويلی چې دلته يوازې يی؟

ـ (په موسکا) يوازې يم خو ځان په دغــه ملــک کــې يــوازې نــه راتــه ښکاري، داچې ولې په دې تراوسه هم پوهيدل راته ګران دي، خو کله کله لــه ځان سره فکرکوم چې پاک الله زما دجوړولو خټه له همدغــه هيــواده مــا تــه خوښه کړې وي... ځکه داسې راته ښکاري لکه زموږ ښکلی افغانستان....

په خپلو نرمو منګولويې په اوږه وټپولم اوراته په خنداشوه:

ـ ته رښتيا وايی، هنديان هم وايی چې آدم عليه سلام دلومړي ځل لــه پاره خداى پاک په هندکې پيداکړی... همداده چې موږ هم وايو چــې دهرچــا خاوره له کوم ځايه اخيستل شوې وي، هغه هلته خوشاله وي اوله هغــه ځــاى سره داسې چې پرځان هم سم نه پوهيږي رټه مينــه لــري، هغــه خــاوره يــې ورکاږي اوپه پاى کې يې همالته...

ما بيا ورته وويل:

- تاسې دخوشال بابا خبره وکړه، تاسې خوشال بابا پيژنی؟

ـ خوشال چې کوم پښتون نه پيژنې، پوه شه چې هغه خداى نه پيژنی... دهغه خبره ماته معلومه ده چې وايی: هرسړی پيدا دی خو خپل کارلره کنه....

Downloaded from: ketabton.com

زه ددې دغې خبرې په رښتیاهم هیښ کړم... حیران شوم چــې داخــو ترما هم خوشال ښه پیژني، ځکه مې په شرمیدلی توګه پوښتنه ترې وکړه:

ــ تاسې دخوشال شعرونه لوستي؟

ــ هو، هغه مهال چې زه لاپه اروپا کې زده کوونکې وم، ما دهغه انګریزی ژباړه لوستې وه... هغه ژباړه مې بیاله ځان هم راوړه اوس هم زما پــه کتــابتون کې شته... اوس یې هم کله کله وایم...

ګلبانو دهندوستان دپښتنونوابانو دیوې درنې کــورنې هغــه وروســتی څراغ وه، چې ددې دخپلې کورنۍ، دخپلې نوابۍ د زوال وروستۍ شپې ورځــې لکه دخوب دلیدو په شان په یاد وې، دهغې اوس هم په یادوو چې دا وړه وه، او ددوې په دربارکې به لوی لوی میلمانه هغه سرداران اودنامه خاونــدان وو چــې هغوی به له کابله راتلل اویا هم له کابله راغلي وو اودلته پــه هندوســتان کــې اوسیدل. دې ته په یادوه چې کله به ددوې دربارته سردارایوب خان پــه کــال کې یوځل دوه راته، ددوې دنوابۍ ټول درباربه سره ښوریده اوپه ټول دربارکې به یې هرچا له یوه اوبل سره داخبره کوله چې دکابل هغه سردار راځي چې پــه میوند کې یې په زرګونه انګریزان داسې نیمه خواکړل چې دماتې کیســې یــې تراوسه هم انګریزي بابا ګان خپلو لمسیانو ته کوي... خو دریغه چې اوس هغــه پښتنه شهزادګۍ دڅوند دزوال پرخواوه، اوس هغــې کومــه رســمي دنــده نــه درلوده، دوې درې دورې یې دپارلمان دغړې په توګه کارکړې و. اوس بــه هــم چې سړي ورته کتل له څیرې عادي ښوک نه ښکاریده، دنګې ونې، عتــو غتــو سترګو، او اوچت قد یې اوس هم په رښتیا دحمیدبابا هغه بیت چې: (پښــتنې په قامت سترې نه دي څه دي...) په یونظرسړي ته وریاداوه.

Downloaded from: ketabton.com

زړې شهزادګۍ زما نوم له لکشمي څخه اوریدلی و، ما هم له هغې څخه اوریدلي وو چې دهغې هم ددولت خان نوم ډېرخوښېږي... ځکه چې هغه دهند په تاریخ کې خورا لوی افغان تیرشوی و. په دغه شپه هم دې ددولت خان په اړه دهندوستان دتاریخ په حواله خورا ډېرخبرې وکړې، که څه هم زما نوم دولت خان و، خو دهغه دولت خان له امله چې هغه دپښتنو پرتم خاورې ایرې کړ، زما له خپل نامه څخه هم بدراتلل، ځکه نو ددې دمینې په اړه له ماسره یولړپوښتنې وې، چې ولې ددې په دومره پښتنوکې دهغه له نامه سره دومره زیاته مینه ده، کله چې مې په هغه شپه ورته وویل:

ــ دولت خان لوی سړی و، خو لویه ناسیالي اودهغې تور داغ یې پرمخ باندې پاتې دی، ځکه هغه خپل مټ په خپله توره پرې کړ...

دا راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ که دا توداغ یې پرمخ نه وای بیا خو سلطان بهلول لودي و...

ــ ستا یې ولې نوم خوښېږي، پرتاولې هغه دومره ګران دی...

ــ ته رښتیا وایې دهغه نوم دسلطان ابراهیم لودي دزمانې په خورا مهموکسانو کې راځي، دهغه نوم مخکې تردې چې ناسیاله شي ډېرمهم و، په دې چې مخکې یوبریمن سردارو، او وروسته دقام لوی شرم...

ــ نوبیامولې له هغه اودهغه له نامه سره دومره مینه ده چې وایې پرما دهغه نوم خوږ لګیږي...

زړې شهزادګۍ خپل زوړ غړپه کړیس کړیس پورته کړ، لاس یې زما پرسرکیښود اوترخوله یې راووتل:

Downloaded from: ketabton.com

ـ زما دمينې اوزماد تورې اتل دولت خان، دويم دولت خـــان دې، هغــه چې خان جهان لودي غوندې پياوړې اونرپښتون بچې ترې پاتې شــو... ددغــه وياړلی دولت خان داتلوالی اوپښتنولی له مخې هغه ناســياله هــم اوس بدنــه راباندې لګيږي... ته پوهيږې چې خان جهان به چې په مغلي دربارکې ناست و، له پاچا رانيولی ترپيره داره چا داتوان نه درلود، چې دده دزړه او ارادې خــلاف خبره وکړي... وايی چې يووخت دمغل پاچا لوی دربــارجوړو،ټول امرايــان لــه هرې خوا په کې راټول شوي وو، کوم چا له هوښياری اوکه له بې عقلــی وويــل چــې دهندوســتان وارث څــوک دي؟ درباريــانو هريــوه پــه خپــل وار ســره دغوړماليوپه ژبه دپاچا اودهغه دخاندان سندرې وويلې چې بــس عــالم پنــاه اودهغه کورنی دهندوستان وارثــان دي، کلــه چـــې دده وار راغـــی، دپاچــا او درباريانو په مخ کې په ډاګه داخبره وکړه:

ـ مغل څوک او څه... دي، ترهغه پورې چې دهندوستان پرلتــو بانــدې دپښتون دتورې شرنګ لګيږي، هيڅوک داحق نه لري چې ووايی پرته له دوې نورڅوک دهند واکمنان اووارثان دي...

پاچا اودرباريان ټول چوپه خوله شول اوهيچا هم نورڅه ونه ويل...

دالاماته غږيد ه، لايې هم تاريخ راته وايه چـــې لکشـــمي زمـــوږ خواتـــه راغله او د ډوډې دتياري خبره يې زړې شهزادګی ته وکړه، هغې خپلې خبــرې پرې کړې اوما ته يې اشاره وکړه:

ـ ځی ډوډې تياره ده،او دا اوږدې کيسې ديوې ورځې کيسې نه دي....

Downloaded from: ketabton.com

زمورډغه لوی دالان ته مخامخ د ډوډۍ خوړلوکوټه وه، دومره لویه چې له یوه سره یې بل ته غږ نه رسیده، داسې ښکلي څراغونه پکې لګیدل چې دښکلاساری ما تراوسه نه و لیدلې، دیوالونه اوشاوخوایې په رنګارنګ هنداره پسولل شوي و و، کله چې موږ ورننوتو، لومړی بې دهغه لوی خوړنځي لویدیزې څنډې ته لاړښوونه کړو، زړه شهزادګۍ هم له ماسره وه، چې دې یې په باره کې راته وویل: دغه برخه په شش محل باندې مشهوره ده، داد هندوستان په ټولو لویو نوابیوکې نامتو اوبې ساری شش محل و، انګریز ویسرای هغه مهال چې لا زما اروابناد پلار ددغې سیمې نواب و، ددغه ځای دلیدو هیله وکړه اوله شملې څخه ددغه لوی شهکاردلیدو له پاره دلته راغی اوخوورځې دلته زمور میلمه و...

زه اودا بیرته دډوډۍ سرته راوګرزیدو، دا زموږ په مخکې وه، هلته ډیروخلکو زموږ هرکلی وکړ، مانا داچې زه دلته نن یوازنی میلمه نه وم، بلکې یوازنی نوې څوک وم. هلته مخامخ یې دهرکلي له پاره مشره نګور او وړه لور ولاړې وې، هغه یې یوه یوه راوپیژندلې، اوراته ویې ویل چې:

ــ دازموږ ددربار دود دې چې کله زموږ درانه میلمانه راځي، هلته به زموږ دکورسرشته داري میرمنې په تیره بیا لورانې اونږیندې اودهغو خاوندان دهرکلي کوونکوته د هرکلي له پاره دډوډې په سر دریږي... ما په دغه لاس سردار ایوب خان اودهغه ورور امیرمحمدیعقوخان ته ډوډۍ اچولې اودهغو هرکلی مې په همدغه لوی دالان کې کړې دي... دغه دود موږ تراوسه پالو اوتراوسه مو هم له یاده نه دې ایستلی... ان چې ځینې خاص دودیز څه هم لرو چې تراوسه پورې موږ نه غواړو هغه بل چا ته ور وښیو اویایې ورته ووایو...

Downloaded from: ketabton.com

به هغه شپه څه ګلبانو بي بی اوڅه هم لکشمي ماته خپل ټول خپلــوان راوښودل اوراويی پيژندل، لکشمي خپل پلار مــدن لال ټــاکر هــم راوپيژانــد، موريې عظمی خان مدن هم راوپيژندله، هغه دګلبانو دويمه لوروه، چې پلار یې مدن لال ټاکر ته چې دهندوانو له يوې خورا درنې کورنې څخه و، اوپه دکن کې يې پلرونه اونيکونه لوی راجاګان تيرشوي وو ورکړې وه... اومــا تــه اوس هغــه خبره چې ما ولې لکشمي نه پيژندله دلومړی ځل له پــاره روښــانه شــوه... زه اوس پوه شوم چې لکشمي څــوک ده اوولــې يــې لــه ماســره ناســته پاســته دنوروخلکو په شان نه وه، په هغه شيبه کې يې چې خپله موررا پيژندله يوڅــه شرميدونکې شان شوې وه خو ما زړدټوکې په توګه دهغې مورته وويل:

ـ ماته خو اوس معلومه شوه چې ته دنواب صاحب لــوريې، اومســلمانه يې، نه پوهيږم چې ستاسې لورڅوک ده؟

دې راته وخندل، سره له دې چې يوڅه حيا هم ورته دريدلې وه ځــواب راکړ:

ـ هغه هم زما لور ده...

پلاريې هم زموږ څنګ ته ولاړ و له هغه مې چې کله پوښتنه وکړه، هغــه هم يوڅه ټکنی غوندې شو، ځکه هغه هم زرځواب راکړ:

ـ هغه زما لورده...

ما لکشمي ته وکتل،هغې په داسې حال کې له خندا شنه وه پرته له دې چې زه پوښتنه ترې وکړم ځواب راکړ:

دوی دواړه رښتيا وايي...

زه ددواړو د دواړو داسې لوريم چې دباور لاره مې يوه ده ...

Downloaded from: ketabton.com

(۸)

زما اولکشمي اړیکي لکه څنګه چې وو هم هغسې وو. یوځای مـو درس وایه اوپه یوه ښارکې سره ټیټ وپـاس کیـدو. یوځـای بـه کلـه کلـه دهنـد بیلابیلوښارونو ته هم په سفرتلو، اګره، راجستان، اجمیـر دیـره دون،کلکتـه اوبمبی داټول موږ په ګډه سره ولیدل. زما او ددې ترمنځ تراوسه هـم داخبـره چې زه له دې سره مینه لرم اویادا له ماسره نه دې ته څرګنده وه اونه هم نورو ته، پرما خو ځکه ګرانه وه چې زه یې کله هم په یوازیتـوب نـه سـپارلم، لکـه سیورې داسې به راسره وه، ډیروخو فکرکاوه چې موږ له یوه اوبله بیلیـدونکي نه یو، په داسې حال کې چې زموږ دواړو ترمنځ دنژدیوالي داسې څرګنده نښه هم تراوسه نه وه، خو له دې سره سره هم موږ پـه خپـل کـالج کـې دټولوپـه خولوکې غبرګ نومونه وو:

لکشمي اودولت خان، دولت اولکشمي...

یوځل خو یې یوه خپلوان زمااوددې دواړو نومونه دواده په یوه کارت کې ګډ هم لیکلي وو. مانا داچې ډیروداسې فکرهم کاوه چې ګواکي موږ سـره واده شوي اویاکوژدن شوي یو اوکه نه نو دیوه کوراوکـورنۍ غـړي خوخامخـا یـو. خوآره خبره داوه چې زموږ دمینې اوراشه درشې رمز دمینې اومنتوب په تارنه و سره تړلې، ماته هغه ښکلې ښکاریده خوداسې نه چې زه بایـد هغـه دهغـه

Downloaded from: ketabton.com

ماشوم غوندې چې دګل په قدرنه پوهیږي په خپل لاس کې واخلم او پاڼې پاڼې یې کړم، ما ته هغه لکه زیږ ام په خپله ونه ښکلې ښکاریده، څــومره چــې مــا دهغې له لرې لرې تماشې څخه خوند اخیست، هغه تصورمې له نژدې نه کــاوه، هغه مې خوښیده خو داسې نه چې دهغې په سترګو کې د خپل کاته دشهواني لیونتوب په اوږدوکې ورک کړم، هغه ماته تردغو هم اوچته ښکاریده، کاته یــې اوس ماته،زما روح اوزما ژوند اوزماتاریخ تــه دیــوې درنــې کیســې پــه شــان رادغاړې شوي وو. زموږ په کالج کې نورې نجونې هــم وې، پوجــا دراجســتان دیوه راجپوت سردار لور، چې زموږ په ټول کالج کې یې دښکلا سارې نه و، هم له موږ سره په یوه ټولګي کې وه، هغې به تل ویل چې دهغــې لــه پــاره زمــوږ ناسته پاسته یوه ناسپړلې غوټه ده، هغې له موږ سره ناسته ولاړه درلوده، خــو زموږ په باب یې دپوهیدوله پاره چې څومره هڅه وکړه بریالی نه شوه، یوځــل خویې دلکشمي دوړاندې زه په یوه اوبله خوا کلک کلک ښکل کړم چې بیــایې هغې ته وویل:

ــ حال دمعلوم کړه کنه، یوه ورځ به یې همداسې ژوندې درځخــه ورک کړم...

هغې یوازې ورته وخندل اوورته ویې ویل:

ــ ته دومره ښایسته اودی دومره بدرنګه کله سره جوړیږئ...

ــ داخبرې پریږده ماته دزړه حال ووایئ...

هغې ورته وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ـ زه خو په زړه کې څه نه لرم چې تاته یې ووایم...

بیایې ما ته مخ راواړاوه اوراته موسکۍ شوه:

ـ ستا په زړه کې که هم څه وي قبول مې دي راته ویې وایه...

ما هم مړه مړه ورته وکتل اوهم هغه شان ماهم ځواب ورکړ چې:

ـ زما په زړه کې هم څه نشته...

لکشمي یې په غاړه کې لاس ور واچاوه اوپه موسکانه څیره یې پوښتنه ترې وکړه:

ـ ستا په زړه کې دولت خان ته څه تیریږي؟

هغې لنډ اوګنډ ځواب ورکړ:

ـ ولې نه، زه تیاره یم، چې ستا په اجازه واده ورسره وکړم، خو دده رضا حتمی ده...

ما ته خندا راغله، زرمې خبره خپل پښتنې دود ته راواړله او ورته ومې ویل:

ـ زه خوار مساپرپټان اوته دومره لویه شتمنه راجپوته...

خوځان یې سره تاوکړ، شونډې یې سره کش کړې او په حیرانۍ یې لنډه ترخوله راوایسته:

Downloaded from: ketabton.com

ـ مانا؟

ـ مانا داچې زه دومره غریب یم چې له ډیرې غریبۍ مـې خپـل هیـواد پرېښې اودلته دهغې غریبۍ دلرې کولوپه خاطر درس وایم...

ـ غریبي مانا نه لري، زما سره واده وکړه، زما پلاردومره څـه لـري چـې هغه زما اوستا دزامنو خولا څه کوې چې دلمسیانو له پاره هم بس دي...

ما ته خندا راغله، دازما خندا ته جدي غوندې شوه:

ـ ولې دې وخندل؟ په رښتیا پورې سړې نه خاندي...

ما هم په رډه ځواب ورکړ:

ـ خبره دې اوس خرابه کړه...

ـ څنګه؟

ـ په دې چې ته زمور په دود نه پوهیږې...

ـ نه، پوه نه شوم لږ مې پوه کړه...

ـ مورږ خپلې میرمنې ته خپل شته سپارو، له هغې څخه یې نه غواړو...

ـ خیر ته داسې فکروکړه چې ته اوس په هندوسـتان کـې یـې نـه پـه افغانستان کې...

Downloaded from: ketabton.com

ــ نه زه داسې فکرنه شم کولای، په دې چې پرما کوم نوم (دولت خــان) زما مورپه افغانستان کې ایښې هغه په هندکې هم دولت خان دی...

لکشمی اوپوجا دواړې زما دغه جدیت ته له خندا شنې وې، په همدغــه حالت کې یې بیاخپله خبره راغبرګه کړه:

ــ ته دې له میرمنې څخه مرسته نه غواړې؟

ــ مرسته بیله ده اوداشان آسانه شته اوشتمنی بیله، زموږ خلــک یــوه خبره کوي، یومتل وایی چې: (دخره ښته... دښځې ګټه...)

هغه زما په دغه خبره سره له دې چې زما نه وه اونه ما منله، یوڅه نیولې غوندې شوه. خولکشمي زر داورپسې وترله:

ــ کاشکي دازموږخلک داســې وای اوداډول تمیزیــې درلــودای، زمــوږ نجونې خو ترواده دمخه همدغه غم زړوي...

پوجا لکه ښکه چې ښکلې وه، هماغسې یوه اصــیله هنــدکۍ هــم وه، برابره ونه، تور وزمه خواږه اننګي، په تورو کې څه زیړرنګــې ســترګې، خپلــو راجپوتي دودونو اوآرونو ته یې وفاداره اوپرهغوباندې ویاړمنه روحیــه، داتــول هغه څه وو، چې ددې په کړو وړو کې یې زما له پــاره، دډیرونــورو پــه انــډول توپیردرلود، دې ته زما ددرناوي یولامل هم دغه اصل و، ښایی همداسې شــان خانګړنې به وې چې دې زموږ سره ناسته پاسته کوله، ټوکې به موسره کــولې، دتاریخ په باره کې به سره غږیدو اوهغه تیرې ورځې بــه یــې رایــادولې چــې پښتنو په هندوستان کې څه کړي، له دوې سره څه شوي دي... په دغــه بــاره

Downloaded from: ketabton.com

کې موټل خبرې سره کولې، يوه ورځ خو مو خبره دې ته هم سره ورسيده چې دې خپله درنه ويله اوما خپله، خبرې موسره کولې، دخبرو په منځ کې يې راته وويل ته اوس له ما ددغه عصرله هندوستانی سره داسې خبرې کوې لکه چــې پانی پت دې همدا پرون فتح کړی اوپه ډيلي کې ناست يې...

ماورته وويل چې زه اوس هغسې څوک نه يم، خو يوه خبــره ده اوهغــه داچې ملتونه داحق لري چې په خپلو تيروباندې وياړي، ځکه چې دغه تيرپــه خپله دوې ته د دوې دروحی تسل يوه ښکلې نښه ده، زه اوس هغه څه چې ته زما په باره کې فکرکوې نه يم، خو دومره حق راکړه چې درته ووايم:

په پخوانو سترګومې ګوره اوس مې جامې دملنګی اغوستې دينه

لکشمي پوه شوه، چې زه لنډې هروخت نه وايم، په دې چې هغه خپــل اهميت لري... اوپه خپل ځای کې بايد وويله شي...ځکه يې غږ راباندې وکړ چې يوځل يې بيا ووايه:

ما هغه يوځل بياورته وويله، اودوې دواړو په خورا غورســره واوريــده... دواړو ته يې خوند ورکړ، سره له دې چې زموږ بحث ډيرجدی و، خوکله يې چې زما لنډی واوريده، راته موسکی شوه، اوهيله يې وکړه چې دويم بيت يې يوځل بيا ورته ووايم:....

اوس مې جامې دملنګی اغوستې دينه...

څوشيبې په فکرکې راته ډوبه وه، راته کتل يې، څــوچې ښــه رانــژدې شوه، خپل غبرګ لاسونه يې راخخه تاو کړل، اوددې ټولو خبرو ښښنه يې رانــه

Downloaded from: ketabton.com

وغوښته... خوما ورته وويل چې ته څه وايې، دلته دښښنې هيڅ اړتيا نــه شــته، موږ دهغو شپوورځو نسل نه يو، موږ خپلې خبرې لــرو اوخپــل قضــاوت، مــوږ داحق لرو چې که يوڅه موپرتــاوان هــم وي، بايــد ويــې وايــو، پــه دې چــې نورنوانسانی ژوند داسې يوه پړاو ته رسيدلې چې يوازې په رښتياوو باندې يــې ســــــــــړی ويـــــــــاړلی شــــــــــي اوبـــــــــــس...

هغه اوس له قهره لويدلې وه، هغې نوره دتاريخ خبره هم نه کوله، يــوازې يــې هڅه کوله چې ګواکې ما له خپل جديته راکوز کړي، نوځکه يې خبره بلې خــوا ته کړه مخ يې لکشمي ته ور واړاوه اودګوډې کړې سترګې په چــل يــې ورتــه وويل:

ـ زما خو دولــت خــان يــوازې پــه همــدغو لويولويواورښــتينو خبــرو خوښيږي، که ته واده نه ورسره کوې، نوبيايې ماته راپريږده.

خولکشمي بيا په خندانه خوله ورته وويل:

ـ په دغه کې تا څه ليدلي، زه خوپه دې باورلرم چې دې داسې دی لکه چې زموږ دزمانې سړی نه وي، په دې چې يوشمير لويې لويې خبرې چــې دی کوي هغه زموږ دزمانې خبرې نه دي... اونه هغه زموږ د زما نې بوی لري...

ـ هو، زماهم مطلب دادې چې که دې صيقل نه شي، زمانه به يې له ځان سره همداسې شډل مډل خچې پچې کړي...

زه ددې پرځای چې آرامه شم، نورهم په دغه خبره نارامه کيدم، زه پــه خپل ځان پوهيدم چې داخبرې لکه چې رښتياهم پرما ښې نه لګيږي... خودې

Downloaded from: ketabton.com

ته مې هم پام و چې که لږغنم لانده دي نویوڅه خو ژرنده هم پخه ده... پوجـا دخپلو خبرو په لړکې یوځل پریوې بلې پوښتنې ورمخه کړه اوماتــه یــې مــخ راواړاوه:

ــ تا ته معلومه ده چې دتاریخ په اوږدو کې څومره پښتاته په هندکې وو اوڅومره نورهند ته راغلل؟

ما پرته له دې چې فکروکړم ځواب ورکړ:

ــ ډیرزیات...

ــ هغوی څه شول؟

زه سره له دې چې پوهیدم هغوی څنګه اوڅه شول خودې ته مې ځــان ناګاره واچاوه اوورته ومې ویل:

ــ نه پوهیږم...

لږراته جدي غوندې شوه، لکشمي ته یې وکتل، لکشــمي ماتــه وکتــل، بیایې دې ته وکتل، څویې خپله خبره وکړه:

ــ داڅوک ده، داپیژنې؟

ــ هو، ولې نه، لکشمي...

په دغه شیبه کې یې یوڅه ځان ناګاره واچاوه، خبره یې نیــولې پــا تــه شوه چې لکشمي په نرمه خوله ځان راوړاندې کړ اوویې ویل:

Downloaded from: ketabton.com

ــ هو، دې اوس ما ښه پيژني...

خو پوجا بياهم په ځيرځيرراته کتل،داسې چې تا به وې، په خپلوسترګوکې مې خوري، روانه وه، دتلوتلو په همدغه حالت کې يې خپله وروستۍ موسکا او سره يوه کړه اوراته ويې ويل:

ــ ګوره له لکشمي تيرشه... زه ان اوس ستاسره واده ته تياره يم... ګوره بيابه ارمان کوې او بيابه اوبه تروړخ تيرې وي...

ددې دغې خبرې په رښتياهم زه پرځان پورې حيران کړم، زرمې لکشمي ته وکتل، هغه راته په خنداشوه، مازر دپوجا ځواب ته ځان جوړکړاو ورته ومې ويل:

ــ زه خو له لکشمي سره هم د واده په خاطر ناسته پاسته نه کوم...

خودې زما ددې خبرې ځواب هم رده راکړ:

ــ چې ناسته پاسته مو د واده له پاره نه وي، نو بيا يې اړتيا څه ده...

ــ زه له هغې سره دټولګيوالۍ اړيکي ساتم، موږ خو په يوه کالج کې يو اويوځاى درس سره وايو...

لکشمي بيا زموږ په خبرو کې راوغورځيده اوپوجا ته يې وويل:

ــ که دولت خان ستا سره واده وکړي، ستا له پاره به څه وياړوي، ته يوه هندکۍ نجلۍ يې او دې يوپټان اوبيا مسلمان...

Downloaded from: ketabton.com

هغه بيا ورته موسکۍ شوه:

ــ دا هندوستان دی،دلته داخبره ډېره مهمه نه وه اونه ده...

رښتيا خبره خوداوه چې مونږ په دغه ورځ په دغــو خبــرو ښــه ســرونه وخوږول، څو په پای کې مويوه اوبل ته داسې سره کتل چې هرچا فکرکاوه پــه دکان کې سره ولاړيو اودکوم ټوکرپه بيه باندې له يوه اوبل سره چنې وهو...

ما په پای کې په ډاګه ورته وويل چې:

ــ زه په دغه ملک کې يومســاپر اوتاســې دلويولويــو کورنيــو نجــونې اولورانې ياست، زمونږ اوتاسې ترمنځ ډېرتوپيرونه دي چې هغو ته بايد دومــره هم په ساده نظرسره ونه ګورو...

پوجا نه پوهيږم چې ټوکې کولې اوکه رښتياهم جدي وه، همــدا خبــره کوله چې ګوره راځه ته هم لکه دپخوانيو پټانانو غوندې يــوه فــداکاري وکــړه راځه چې زه اوته هم په دغه عصرکې يوه نوې پاڼه سره واړوو...

خو ما به ددې ددغو ټولو خبروپه وړاندې ناغيږي کوله او ځان به مې په هغه اودغه ترې تيراوه...

نژدې مانښام و، چې مونږ له کالج راووتو، لا دونو لــه ګــڼ ځنګــل څخــه دعمومي سړک سرته نه وو راوتلي،چې يوبس راښکاره شو، لکشمې نن خپــل ګاډۍ نه و راوستلی، هغې زر له ما سره خدای پاماني وکړاوبوجا يې هم تــرلاس ونيوه، خو دپوجا زړه تراوسه نه و راباندې يخ شوی چې ټرړوستي شيبې پورې

Downloaded from: ketabton.com

خپلې خبرې کولې، ان چې په هغه شیپه کې یې وروستۍ خبره هم ماتــه داوه چې:

ـ ناځواني مه کوه، راځه ګوره ما پښتنه کړه، تاته معلومه ده که نــه،چې ډیرو راجپوتو میندو خورا میړني میړنی پښتانه زیږولي دي...

ګوره مه کوه (په موسکا)... پښیمانه به شې...

دوې دواړې په بس کې کیناستې،زه خپل کورته راوګرځیدم، زما له پاره په هغه شپه دپوجا داخبره ترټولو جالبه وه چې:

ډیرو راجپوتو میندو دهند په پراخو لتو باندې داســې میړنــي میړنــي پښتانه چې په نومونو یې هندیان اوپښتانه دواړه ویاړي زیږولي دي... !!!

Downloaded from: ketabton.com

(۹)

پوره یوه اوونۍ کېده چې لکشمي همداویل چې: انامې ناروغه ده... کلـه به چې له درسه خلاصه شوه، په بیړه بـه یـې پـه سـترګوکې خـدای پامـانی اوروغبړ دواړه په یوځل راسره وکړل او زربه دکورپرخوا روانه شوه، زما هم پـه زړه کې وه چې دهغې پوښتنې ته باید ورشم، ځکه هغې زما خـورا ښـه عـزت کاوه اودزړه له کومي وربانديې ګران وم، ان چې هره ورځ به یې ځان زما له حاله خبراوه. لکشمي ته به یې همداویل چې زما له هرڅه باید ځـان خبرکـړي، ان لادایې هم ورته ویلي وو، چې مورډ هندیان دوی ځکه نه پیژنـو چـې دوې لـه ژونده دسرټکونې اوچا ته په اسانۍ سره دلاس اوږدیدووالاخلک نه دي... ما له ځان سره پریکړه وکړه چې کله سبا کالج ته لاړم له لکشمي به هیله کوم چـې ماله ځان سره بوځي، خوکله چې په سبا یې زه کالج ته ورسـیدم ترمـامخکې لکشمي راته وویل چې:

ـ انه مې دې ډیریادوي، ویل یې چې یوځل یې راوله...

خوماورته وویل چې ما هم نن هوډ کړې و چې له تاسـره یوځـای بایـد یوځای دهغې پوښتنې ته لاړشم، کله چـې زمـوږ درس پـای تـه ورسـید، زه اولکشمي دواړه دهغې په موټرکې دهغې دانـا دکورپـه لوروخوځیـدو، زمـوږ دکالج او دشهزادګۍ ګلبانودکورترمنځ ډیرواټن نه و، په څوشیبوکې موږ دواړه دهغې بنګلې ته ورسیدو، چوکیدار په ځانګړي درناوي دروازه راته پرانیسـتله

Downloaded from: ketabton.com

اومور ور دننه شو، حکیم لالاپه هم هغه شان لکه چې پخوامې لیدلی و ښکاریده، دبنګلې دباندې یې دربارکړی و، داسې چې که چانه پیژاندی، نوخامخا به یې ویل چې ددغې لویی بنګې اصلي خاوند که دې اوکه نه دی دی خپله دی، کله یې چې زمور په موټرسترګې ولګیدې راپورته شو، اوپه بیړه بیړه یې ځان راورساوه، زه لا له موټره سم کښته شوی نه وم چې ما لاس ور اوږد کړ، خوده زما لاس ته ونه کتل اونیغه یې غاړه راکړه اوپه غیږ کې یې ټینګ ونیولم:

ـ ته چیرې یې... له ډیرې اوږدې مودې وروسته، په خیرراغلې... میمم صاحبه ناروغه ده، ډیردې یادولې...

لکشمي خپل موټرودراوه مور دواړه دبنګې په لورپه داسې حال کې چې حکیم لالا مو مخکې و، روان شو، کله چې تردروازه وردننه شو، داخل داوږده دهلیزپرځای مور پر هغو زینوقدمونو کیښودل چې دروازې ته مخامخ پورته ختلې وې... دویم پوړ ته وختو، نن په ټوله بنګله کې دهغې ورځې په اندول آرامي وه، ان له هغه اوږده اولرې دهلیز څخه هم نه دوړو اونه دزړو غږ راته... په دویم پوړکې یوه کوچنۍ دوه پله یې دروازه حکیم لالا راته پرانیسته، یوکوچنې دهلیز لابل هم هلته و، دغه دهلیزته مخامخ یووړراخلاص و، مور هم په همدغه وره ورننوتو، هلته د دویمې کړکۍ څنګ ته دزړې شهزادګۍ پالنګ پروت و، کله چې مور ورننوتو داپه نمانځه وه، لمونځ یې کاوه، په څنګ کې یې دچا خبره یوه بله مامره دنګه ښکلې ښځه ناسته وه، چې هرچا فکرکاوه خدای په خپل حکمت سره جوړه کړې ده، هغې ګلبانو ځارله اودهغې په چوپړکې وه، هغې مور ته هرکلی ووایه اوهلته یې په یوه خوا کې هغو مخامخ څوکیوته

Downloaded from: ketabton.com

لاربښونه کړو، لکشمي راته وويل چې دايې نګورده. دهغې خاوند اوس هم لـــوی دولتي مامورد‌ی، هغه ټول عمر له هندوستان څخه دباندې په اروپااوامريکا کې خپل ماموريت ترسره کړی دی، ددې نيکه هم ترويش دمخه دهندوســـتان لـــه لويو نوابانو څخه و...

ګلبانوله لما نڅه وروسته، له موږ سره هم تود روغبړوکړ اومخامخ موږ ته کيناسته، خوداځل يې رنګ اوځيرې ډيربدلون کړی و، بڼه يې زيړه شـــوې وه... خو څه بې چې داځل ترتيرځل هم تاوده وو هغه ددې تـــود اودزړه لـــه کـــومي هرکلی و... دا دويم ځل و چې دزړه حمله پرې راغلې وه، ځکه يې په خنـــداکې وويل:

ـ زما ناروغي خورا بده اونامرده ناروغي ده، داده دويمه ديکه يـــې هـــم راکړه...

سره له دې چې ډاکټر ورته ويلي ووچې ډيرې خبرې بايد ونه کړي، زما مخکې ته يې کابلي بادام اوکشمش راوړاندې کړل اوله هغوسره سم يې وويل:

ـ هغه مهال چې زه لاځوانه وم، موږ ته به دابادام له کابلـــه راتلـــل، هـــو، هغه مهال زما پلار ژوندی و، هغه دجنرال نادرخان همزولی اوملګری و، هغـــوی هم ډيره موده دلته په هندکې وو، په هغه کال چې زما خـــدای بښـــلي پـــلاردا بنګله جوړوله ان پرهغه مهال هم دوی لاکابل ته نه ووتللي، له موږ ســـره يـــې راشه درشه درلوده، ان چې وروسته کابل ته ولاړل، دوی به په کال کې يوځـــل دوه دلته راتلل اوموږ به کابل ته ورتلو، هغوی ښه خلـــک وو، پـــه هغـــه مهـــال ددوستۍ اوميني خلک دوی وو...

Downloaded from: ketabton.com

ما ددې خبرو ته غوږ نيولی و، چې يوناڅاپه يې پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ ښښنه غواړم، اوس په کابل کې بادام پيداکيږي؟

په دغو شپوکې پرکابل باندې سختوجنګونو خوله لګولې وه، راديوګانو، تلويزيونو اواخبارونو په هغو شپوکې دکابل دورانې اوبربادۍ لــه وحشــته ډک خبرونه د نړۍ ګوټ ګوټ ته رسول، کابل به يې ښــوده اودوژنــو هغــه ناپايــه بهيربه يې ښود چې انسانان هلته خپلو متو او وزرو ته ليوان شوي وو، ځکه نــو زه هم ناچا روم چې بايد ورته ويلي مې وای:

ــ هو، بادام شته خوپه وينولړلي... دکابل دهغو شپو بادام چې تاليــدلي اوخوړلي وو له اوسنيوهغو سره خورا زيات توپيرلري...

څوشيبې په يوه اوږده سوچ کې ډوبه شوه، بيايې لکشمي تــه مخــامخ ورواړاوه:

ــ رښتيا وايی، کابل ټول وسو، کابل ټول وران شو، کابليان ټول له کابلــه وشړل شول، اوريدلي مې دي چې اوس په کابل کې داسې کور اوداسې کــورنۍ نشته چې دکورنۍ يوياڅو غړي يې نه وي وژل شوي... زه خوهره ورځ دغه بده ورځ چې پرکابل باندې روانه ده پرتلويزيون باندې ګورم... خــدای د دکابليــانو مل شي... زموږ خو له دعا پرته نورڅه له وسه نه شی کيدای...

لکشمي هم دکابل پرحالاتوباندې ښه خبره وه، هغې به لاماته هــم کلــه کله دکابل په اړه ويل چې زه به هم نه وم پرې خبر، هغې به ماته داسې خبرونه اوشعرونه راوړل چې هغه به ټول کابل ته اودکابل له پاره ويل شــوي وو... مــوږ

Downloaded from: ketabton.com

لاهم په همدغه ویرکې وو چې دګلبانو نګور راوترپل اوزمـورږ دخبرولـړۍ یـې یوپه یوراپرې کړه سترګې یې زما په سترګوکې راخښې کړې اوویې ویل:

ـ زه نه پوهیږم چې ستاسې ماغزه ولې کارنــه کــوي، څــومره جګــړې، څومره ورانۍ، اوڅومره بربادۍ... تاسې پوهیږئ چې نړې ستاسې په بــاره کــې څه وایی؟ څوانان هلته مري، ښځې هلته مــري، ماشــومان اوبوډاګــا ن هلتــه دګولیوله ډاره سا نه شي اخیستی، سپی په کوڅوکې دانسانانو دمړو غوښې نه خوري، جنت غوندې هیواد مو په دوزخ اړولی دی ولې... دڅه له پاره؟ څه شی لرئ چې نه پرې جوړیږئ، ولې له خدایــه نــه ډاریــږئ، داڅــه چــې اوس پــه افغانستان کې روان دي دغو ته کوم انساني وجدان کتلای شي، داشــان کــړه وړه دکوم الهي قانون له اصولو سره ورته والی لري؟

ماچې کله دهغې دغه په رډو رډو کې خبرې واوریدې، زما زړه تــه کلــه هم نه رسیده چې دداسې ښکلې میرمن خوله به هم په داسې سپینو ټکولکــه چې ماته یې وویل راخلاصه شي، ما په هرڅه ځان ورته ناګــارکړ اوهــیڅ مــې هغې ته دویلو له پاره نه درلودل ځکه نو همداسې غلی پــاتې وم خــو داچــې دهغې خبرو ځواب غوښت ځکه مې په کاږه ورمیږه ورته وویل:

ـ زه هیڅ هم نه شم ویلای، زمونږ هیواد داځل دډیروبدوخلکو منګولو ته لویدلی، داسې فکرکیږي چې دهیواد حالت به تردې هم وران شي، په دې چې جګړمار نه دې پوهې دي اونه هم دخپل هیواد دجــوړونې، پــه دې چــې دوی پردیویوازې دورانیوله پاره روزلي دي اودخپل کور ورانولو اوخپل ورور د وژلــو زمریان اواستازي دي، دوی نه خپله اراده لري اونه غــواړي چــې هغــوی چــې دخپلواکې ارادې خاوندان دي په خپل څنــګ کــې ومنــي اویــایې وزغمــي...

Downloaded from: ketabton.com

همداده چې لويوځواکونو جوړکړي اتلان نن هماغه لوی ځواکونه په خپله سړي وژونکو او تمدن بربادوونکی بولي... اوپه دغه پلمه پرافغانستان رابلوسيدلي اود دوی په پلمه، دادي ددغه هيواد نن اوسبا پربربادۍ اوورکې باندې سپاري...

لکشمی زما دخبرې له پای ته رسيدو سره داترغوږ راتيره کړه چې دې هم خپلې زده کړې په لندن کې کړې دي. خاوند يې تل په سياسې دندو وي، ان چې په کابل کې يې هم يوه موده تيره کړې ده... خو زما له پاره ترټولومهمه داوه چې ما له داسې ښکلې، دنګې اوسپين رنګې ميرمنې څخه ځومره سپينې خبرې واوريدې اوپه څه شان يې دزړه له کومي راته وکړې... تورې اوږدې زلفی، غټې غټې سترګې، ترلې تورې وروځې، جګ قد، درانه پښتانه کاته داټول هغه څه وو، چې دايې اوس زما په وړاندې دهوسۍ سترګو هغو غونډې درولې وه، هرځل به مې چې ورته کتل بيا به دحميد بابا شعربه راياد شو:

چې دباغ صبرې يې پستې ترقامت دي...

زړې شهزادګۍ ډيرې خبرې نه کولې، دهغې له پاره اوس دخبرونه کولو روژه دډاکتر له خوا منظوره شوې وه... په دغه ورځ يې هم ترډيرو پورې لکه چې زموږ خبرې دچاخبره دزړه په زور واوريدې چې اصلې خبره بياهم داوه چې:

ـ ستاسې ماغزه کارنه کوي، ولې مو دهغه ښکلي هيواد پرتم اولوی نامه ته دومره په سپکه سترګه وکتل، ولې مو افغانان اوافغانيت په ځمکه وواهه... اوولې موددغه هيواد تاريخ ته ونه کتل...

Downloaded from: ketabton.com

زموږ ټولې خبرې په همدغه ټکي وې، زه یــې هــم پــه همدغــه ګنــاه ترګواښ لاندې نیولی وم، داسې چې ګواکی دازه وم اویازه یم چې افغانســتان ته، افغانیت ته، اوانسانیت ته په خپل لاس اوراچوم. اویادازه یــم چــې دخپــل هیواد پرتاریخ باندې دجنایاتو داســې یــوځپرکې ور زیــاتوم چــې هغــه هــم دافغانستان اوهم دجهان له پاره دشرم یوه بیلګه دی... دګلبــانو زړه هــم پــه همدغه ټکي درد کاوه، ځکه یې ما ته مخ راواړاوه اوپه ناروغه ځیره یــې رانــه وپوښتل:

ـ داځه وشول، داځه هلتــه روان دي، تــه راتــه ووایــه چــې دمحمــود اواحمدشاه پرلتو باندې اوس داسې یوځوک نشــته چــې دغــه خلــک اودغــه ویاړلی ملت له دغه شره وژغوري...موږ تــل همــداوایوچې ولــې دهغــو لویــو نومیالیو ځای اوس خــالي دی، اوکــه خــالي نــه وي نوبیــا ولــې مــوږ تــه نــه راښکاري...؟

دزړې شهزادګۍ داپوښتنه لاسمه پای ته نه وه رسیدلې چې حکیم لالا اودهغې درملونکی ډاکتر دواړه جوړه پرکوټــه راننوتــل، زمــوږ دخبــرو لــړۍ وشکیده اوهغه موږډاکترپه لیدو ګردې په ټپه ودرولې، لکشمي اودګلبانو نګور دمخامخ کوټې دروازه خلاصه کړه، موږ هلته ولاړو، هلته موږ درې واړو دخپلــو خبرو تګلوری په بله کړل، هغه سترې سترې خبرې چې دلته یې نه یوازې زما بلکی دنورو زړونه ستړي کول اودسترو زړونو خبــرې وې، هغــه مــو ګردســره پریښودې، لکشمې هم په ځه شي پسې دباندې ووتــه، زه اود زړې شــهزادګۍ ښکلې نګور یوازې سره پاتې شوو، داچې زه یــې دخپلــې خبــرې پــه ســیده ګوزارونو ویشتلی اوپیکه کړی وم، زما له پاره داهم اوس دهغې ترخواښې کمه

Downloaded from: ketabton.com

نه ښکاریده، داچې ډېره ښکلې وه، دهغه انځوریې زه اوس هم په ذهن کې نــه شم جوړولای، ځکه مې نورهرڅه په خپل ځای پریښودل اوددې دنامه پوښتنه مې ترې وکړه چې دې راته وویل:

ــ زه ددغه کورناوې یم...

ــ زه پوهیږم چې ته ددغه کورنه یوازې ناوې یې بلکې ښکلې ناوې هــم یې خونوم مو؟

ــ نوم مې لیلا خان دی...

ــ ډېرښکلی نوم مودی خو...

ــ ولې خو؟

ــ هیڅ هیڅ (په موسکا)...

ــ له خو څخه مو موخه څه ده مهرباني وکړئ راته ووایی... پــه زړه کــې یې مه ساتی، هیله کوم...

لیلا راته جدي غوندې شوه، په دې چې ما هغې ته هسې دســترګو پــه رپ کې دا ناڅاپی پوښتنه چې زه پوهیدم پرې راوپاریده پیداکړه، هغه په دغه خبره یوڅه سره نیولې غوندې شوه، ان چې په ښکلي مــخ کــې یــې دنــابللې سرخی ځپې سره لاړې اوراغلې... زرمې ورته وخندل اوورتــه ومــې وې چــې دومره مهمه خبره نه ده، ته باید دومره سره نارامه نــه شــې... خوهغــه نارامــه شوې وه ځکه یې بیا وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ــ زه هیله کوم چې خبره مووکړئ، کومه خبره چې دویلو وي اوونه ویله شي، هغه دوې ستونزې رامنځ ته کوي او دوه لوري سره څوروي...

ددې دسختو احساساتو په څواب کې ما خپله خبره چې دې ته به هــم ډیرنادره وه اویابه نه وه وکړه:

ــ وایی چې لیلا دومره ښکلې نه وه لکه چې ته یې...

ډک زړه یې سره خالي شو، په خندا راته شنه شوه، دواړې وروځې یــې نورې هم یوې بلې ته سره نژدې شوې اوویې ویل:

ــ هې بابا زما خود زړه راپه درد کړ، نژدې وه چې لکه بي بــي پرمــا هــم حمله راشي،... لیلا که ښکلې نه وای کیسې به یې نه کیدې، نوم به یې ښــکلی نه و، اودښکلاهنګامه به یې ترمورِ پورې په ښکلاسره نه رارسیده، ته چې وایې ښکلې نه وه، زه داخبره نه منم لیلاښکلې وه...

ــ وایي چې دومره ښکلې نه وه، خو دمجنون لیونی مینه وه چې هغې ته یې ترښکلاهم لوړه برخه ورکړه...

ــ بس ته داومنه چې لیلاښکلې وه، داکه دمجنون پــه ســترګو وه اوکــه دنورو...

هغه ښکلې وه...

مورِ لاپه همدغه دربه کې وو چې لکشمي راننوته اوویې ویل چې ډوډۍ تیاره ده، خو لیلې هغه کینوله اوپرهغې یې زمورِ دخبرې ســپیناوی پیــل کــړ،

Downloaded from: ketabton.com

هغې په پیل کې فکرکاوه چې مور تراوسه هم هغه سیاسي خبرې سره شـــاربو، ځکه يې هغې ته وويل:

ــ ببو، پريږده، دغه خوارکي ته اوس هم دکابل غموڅه نه دې ورپريښی، دهغه خپله زړه له وژنو اوبدمرغيو شين شوی دی...

خوکله چې ليلې زمور دپوښتنواوخبروتوله کيسه له سره ترپايــه ورتــه وکړه نوبيايې ورته وخندل:

ــ په دې کې خو شک نشته، چې زما په ټوله بابــاګنی کــې ترتاښــکلې ښځه نشته، دی رښتياوايي... ته يې بايد ومنې ځی چې هلته ډوډی تياره ده... زما خبره ستاسې دواړو په منځ کې داده چې ته هم رښتياوايې اودې هم...

دډوډی په هال کې مور ټول ياره، لکه چې لــس تنــه ســره راغلــي وو، ښايسته نجلی ترهرڅه دمخه تيار اچولی شــراب راميــدان تــه کــړل، هرچــا يويوګيلاس واخيست، زماپه زړه غله راګډشول، چې اوس څنګه وکړم، نه مــې ويلای شوای چې نه اونه مې بله پلمه په درواغوخولې ته راتله، په دې چې دلته هغه څه چې زما فکرواوياچې ما بايد هغه په نظرکې نيولی وای يوازې لــه يــوه تظاهره پرته بل څه نه ښکاريده، ځکه مې له هغې ښکلې نجلی څخه يوګيلاس لکه دنورو په شان په طبعي توګه واخيست اوله څه خوارکې توکو سره مې لــه ځان سره ونيو، هيڅا هيڅ هم ونه ويل اونه څوک دڅا په فکرکې وو،ما ته هغــه مهال قوماندان يارجان راياد شو، چې خارجيان به ورته راغلل له هغوســره بــه يې شراب خوړل، خو چې هغه به ترې تللی نه وو، ده به بيا ترهرڅا دمخه چغې وهلې چې: « والله چې ځان يې راباندې مرکړ چې ورسره مل شم، شراب ورسره

Downloaded from: ketabton.com

وخورم خو ایمان مې اجازه نه راکوله، ماویل چې داجهاد به مې په خاورولاهو شي...»

په داسې حال کې چې دې خپله خلکو لیده چې دهغوی په سترګوکې خنګه خاورې ورشني...

په همدغه مهال کې ډاکټراوحکیم لالا هم راغلل اوله ټولویې هیله وکړه چې له بې بي سره څوک ډیرې خبرې ونه کړي... ډاکټر لاداهم وویل چې:

ـ څوک مه ورځې، کیدای شي، کومه بله حمله هم زروربانديې راشي، له هغې سره خبرې مه کوئ... ماته یې وکتل اوپه خنداکې یې راته وویل، چې زه خو باید ورسره ونه غږیږم په دې چې زما خبرې دومره درنې دي چې ډیرپیاوړي زړونه یې واوري هم نه شی ورته ټینګدای...

هغه په ربښتیاهم ناروغه وه، خوله دې سره سره موږ نن له هغې سره خورا زیاتې خبرې وکړې، خوداچې ډاکټر وویل تاسې به نه ورځي زه په دغه خبره یوڅه خپه شوم... په دې چې هغې کومه پوښته له ماکړې وه، مادهغې ځواب باید دې ته ویلی وای...

زه په همدغه سوچ کې وم چې لیلې زما اولکشمي په مخ کې دساقی نجلۍ له ټوکرۍ دوه نورګیلاسونه هم دمیزپرسرکیښودل... نوروهم واخیستل، لیلې له ټولو هیله وکړه چې ددې خبرې ته ټول یوغوږ شي... ماته یې لاس ونیو اوویې ویل:

Downloaded from: ketabton.com

ـ دابناغلی دولت خان دی، له کابله راغلی، له لکشمي سره یوځای پـه یوه کالج کې درس وایي، نن زموږ ګران میلمه دی،موږ تل دخپلو پخوانو مینــه په ده ماتوو، همداده چې دده په سرسلامتي به یې....

لیلې لا داخبره پای ته نه وه رسـولې چـې ټولـو زمـا پـه سرسـلامتې وغږنګول... لږ مهال لا نه و تیرشوې چې له هرې خولې بیا هم هغه یـوه خبـره راووته چې:

ـ په دې وطن کې مو څه حال جوړکړی، ولې دپردیو منـئ، ګـورئ کـه یوڅل کمزوري ورمعلوم شوئ، بیا دربندې راځي او داسې غلامان به درڅخـه جوړکړي چې نه یوازې به دوې ملندې دربانـدې وهـي بلکـی ټولـه نـړې بـه دربانديې خاندي...

خوما یوازې دومره ورته وویل:

ــــ نـه پـوهیږم چـې پرمـوږ څـه وشـول؟ څـه بـه کیـږي اویاموږدکوموسترګوبلاوخوږو... یوازې دومره درته ویلای شم، چې زموږ خلک لاهم پرهغو رازونو چې داشل کاله ددوی پـه څنـګ کـې روان دي اودهغـوی پرمکاریو چې ددوې پرسـریې کـوي نـه پـوهیږي، دوی یـوازې خپلـو ارادو اوسپیڅلتیاوو ته رښتینې دی زموږخلـک دزړه لـه کـومي زړه سـواندي دي، میړاني دي، په خپله خبره ولاړ دي، آزادي خوښونکی دي، له یوه اوبل سره پر دښمنۍ باندې دتل له پاره باوري نه دي، خو داسې ښکاري چـې یـوه ځـواک اویوچا یوداسې جادووربانديې کړې چې تراوسه نه دوی اونه هم نور ځوک پرې پوهیږي...

Downloaded from: ketabton.com

لیلې ځان په خبره کې راواچاوه:

ــ داخبره زموږ له پاره هم څرګنده ده، موږدکابلي والا په نیت اودیانت باندې له ډیرپخوا څخه پوه یو، خو اوس پوښتنه داده چې دغه جادګر،اودغه ځواک چې دغه هیواد ته یې دبدنیتۍ تلک ایښی څوک دي؟

ډاکتر مخکې تردې چې زه څه رښتیا او دروغ نوردوی ته ووایم، زما وارونیو اوویې ویل:

ــ تاسې پوهیږې چې دایدس ناروغي په پیل کې په څه شان خپریده؟

ما لکشمي ته مخ ور واړاوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ایدس څه شي ته وایی؟

ــ یوه ناروغي ده...

ــ څه ډول؟

خو هغې ځواب راته ونه وایه، ډاکتردلکشمی ځواب ته سترګې په لاره و، ځکه یې ماته نورڅه ونه ویل اوهغه ته یې ځواب ورکړ:

ــ که موږ په دغه راز پوهیدای اویاموپه دغه باره کې معلومات درلودای، نوموږ به هم تاغوندې ډاکتران وای...

ډاکترداپوښتنه زما دخبرې په اړوند رامنځ ته کړې وه، نورچاهم دځواب په توګه څه ورته ونه وې ځکه یې بیاخپله ځواب کړه:

ــ هغه مهال چې ددې ناروغۍ په اړه خلک نه پوهیدل، ډاکتران هم نه پوهیدل، ناروغان هم نه پوهیدل، هره یوه به هم داخبره کوله چې داڅه شان

Downloaded from: ketabton.com

ناروغي ده، چې نه پرې پوهيږو اونه هم کوم دوا درمل لري...څوک په دې هـم نه پوهيدل چې له چا څخه ده اوله کومه راپيداکيږي؟ دولـت خـان هـم اوس دافغانستان په اړه هماغسې خبره وکړه چې نه پوهيږي هيواد يې دچا له خـوا دڅه له پاره اوس په دغه ورانوونکي اورکې سوځي اوخلـک يـې ولـې داسـې کړيږي؟

دډاکټر خبره موږ ټولو ورسره ومنله، خوزه دايدس په مانا نـه پوهيـدم، لکشمي هم راته ونه ويله ځکه مې نه دې ښه ځواب ورکړ اونه هم دبد اونه مې نوره دوی ته ورښکاره کړه چې زه ګواکي دايدس په مانا نه يم پوه شـوی... پـه همدغه وخت کې حکيم لالا هم خپله وکړه:

ـ مسلمانانو لاره، نه لاره همدايوافغانستان يـې لاره داسـلام دښـمنان اوس پرې پوه شول چې داسلام خرابې او آبادی په همدغه هيواد پـورې تړلـې ده ځکه يې داده ملاورته راوتړله چې بايـد وران يـې کـړي، داسـلام ددغـو دښمنانو په بربادۍ يې پورته کړئ...

لکشمي اوليلی داتيارې پيالې نورې هم ماته راوړاندې کړې اوويې ويل:

ـ وښبه داهم وښبه حکـيم لالا ددښـمنانو دبربـادۍ پـه هيلـه يـې وښبه... ځکه چې دلته يوازې ډاکټر... دی. زه خو شکرالحمدالله داسـلام پـه دښمنانانوکې نه راځم.... که داونه ښبې زه پوهيږم چې حکـيم لالا دې دوزخ ته ليږي...

ما داګيلاس هم په سرواړاوه اوحکيم لالا ته مې دکوټې لـه دغـه سـره دشاباسی په نامه لاس پورته کړ، خولکشمی په دغه نښه يوڅه نارامه شوه پـه

Downloaded from: ketabton.com

دې چې هغې وویل: حکیم لالا دې وپړساوه، اوس یې ګوره چــې نــورې نــورې نادرې هم راوباسي... خوهیله یې ترې وکړه چې نورڅه ونه وایی...

ټول سره تاوده شول، لکشمی اوس دنشه یانو سره مل شوې وه، لیلاهم، خویوازې زه وم چې تراوسه هم نه نشه وم اونه مې دنشــې آحســاس کــاوه... یوازې لیلا لکه چې پوهیده دهغې پرما پام و، هغه راغله اوله ما اولکشمي سره یوځای کیناسته، له ناستی سره سم لکشمی بیاهیله ترې وکړه چــې هغــه لــه ماسره دکابل دغمونو په باب خبرې ونه کړي.ځکه یې هغې ته وویل چې دولت خان یوډول لنډۍ وایی چې دوه بیته یې سړې لیونې کوي..

هغې په حیرانتیا وپوښتل:

ــ هغه څه شی دي؟

ــ شعرونه دي لکه ستاسې د روهیلکنډ چاربیتې خو ترهغو هم خــوږې اوسوځونکې...

لیلا راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ نورو پوښتنوته خومې دځواب رانه کړچې لنډۍ راته ووایې دامو هــم قبولی دي...

زه له لکشمي سره اوس حیران وم، هرچیرې به چې کیناسته زما اوخپل بازاربه یې په لنډیو توداوه، داسې کټ مټ پیښه زما له تقدیرسره له ډیرپخــوا جوړه شوې وه، هغه مهال چې زه لا ماشوم اودښوونځي په دویم اودریم ټولګي کې وم، زموږ په کلي اوشاوخوا باندو کې به چې دڅا خوښي اوخوشالي وه، زمــا نیکه دخدای وبښي هغه خو به خامخا پکې و، زه به یې هم له ځــان ســره روان

Downloaded from: ketabton.com

کړم، دیوعالم خلکوپه منځ کې به ودرولم ترانې به یې راباندې ویلې، زه به له خلکو شرمیدم خو داچې نیکه به مې امرکړې و، دهغه خبره چا په مځکه غورځولای شوه، بس نو دچا خبره چالان به وم، اوس هم کټ مټ کانه راباندې شوې وه، بس لکشمي وه اوزه چې وبه یې ویل لنډۍ نوبیا به زما سرو اودښکلواستانه... لنډۍ به مې ویله له هغه وروسته به مې هغه په هماغه نازونزاکت سره ورته ژباړله چې هماغه نازکی یې باید دوی هم احساس کړي...

دلیلې دغوښتنې سره سم مې لکشمي ته مخ ورواړاوه، هغه پوه شوه، زریې قومانده راکړه چې:

ـ دشرابو په باب خو دې یوه ورځ هم خوله نه ده خلاصه کړې، وګوره یوه داسې لنډۍ ووایه چې دشرابوپه باره کې وی، دښکلو په باره کې وي...

لیلالکه چې په دې رضا وه، چې په دغه اړه یوڅه ورته ووایم، دهغې ځیره هم بل ډول شوې وه، ځکه نو مخکې تردې چې دشرابو ستاینه وکړم خولې ته مې یوناڅاپه راغله چې:

مخ دې په سپین کې سرخي وایي لکه خاصه چې پرګلاب وغوړوینه

لکشمي هغه لنډۍ ترما دمخه هغې ته په خپله ټوله نازکۍ سره تشریح کړه، داسې چې دهغې په اوریدوسره نورهم سره شوه، نوره هم ګلابي شوه اونوره هم سره وغوړیده،داسې چې هرچا ورته کتلي وای، نوهغه زموږ دمشرپه وینا بچې خو مې نه و چې نام خدا او یایې ای شو !؟ نه وای ورته ویلای...

ماخودالنډۍ ډېره، ډېرو ښکلو ته ویلې وه، خو دومره اغیزې چې پرلیلا کړې وپرهغوی یې ګرده سره داسې نه و کړې لکه مارچې دمداري شپیلۍ ته

Downloaded from: ketabton.com

په ملاراماتیرې هغسې ویاړي شـــوې وه اواحســـاس یـــې پـــه رښـــتیاهم خـــورا لوړشوی و. چې ماهم داسې احساس ډیرلږ لیدلی اوحس کړی و، هغې له دغـــې لنډۍ وروسته ما ته په روغ نظرنه کتل، هغې فکروکړ، چې دالنډۍ به ما همـــدا اوس ددې دښکلادخیرا ت له پاره جوړه کړې وي...

لکشمي هم پرې پوه شوه، هغه پوهیده چې ددې لنډیو ویـــونکی ســـاده څوک نه دي، همداده چې په زړونو لګیږي اوزړونه له زړونو خبروي...ځکـــه نـــو دخپلې هغې په انتظاروه، رښتیاخوداوه چې لکشـــمی خپلـــه اوس پـــه داســـې لوړتیا کې وه چې له ما پرته یې اوس نورڅه نه لوړلیدل اونه یې غوښـــتل چـــې ویې وینې، ځکه خویې یوځل چې سرزماپر مټ راکیښود یوه نرۍ زونګـــه یـــې ترغوږ هم راتیره کړه چې ګواکي دا ستا غمونه دي چې زه...

په دې خاطرچې ما یې پام په بله خواکړی وي، زرمې ددې دبوختیـــا لـــه پاره ورته وویل:

ـ لنډې دې اورې که نه؟

ـ وایه ما ترلیلا دمخه غوښتې وه، نـــه پـــوهیږم چـــې هغـــې څـــه جـــادو درباندې کړې چې هغې ته ګورې هرڅه ترهغې ځـــاروې، زمـــا لنـــډۍ دې هـــم ترهغې ځارکړه...

ـ غم مه کوه،غم، ستادپاره ویل شوې...

ـ وایه،زه باورلرم چې دشرابوپه باره کې به نه وي ځکه پښتانه شراب نه خوري او نه یې ستایي

مازر ورته وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ــ نه لنډې دهرڅه په باره کې شته دشرابو په باره کې هم شته، پښــتانه دومره هم نه دي چې شراب به نه پيژني او يابه يې په سندروکې ځــای نــه وي ورکړی:

هغې مخ زما پراوړه باندې کيښود اوماهم په نرم آهنګ سره ورته ووې:

شراب په شرعه ناروا دي ما ته روا دي ديارغم پرې غولومه...

لکشمی لاڅه چې ليلا يې هم سره وبوږنوله، دلکشمي خو ســترګې لــه اوښکوراډکې شوې، ما ته يې داسې وکتل، چې زه يې دزړه په غــږ بانــدې پــه همدغو يوکتوکې پوه شوم، هغې زر خپلې کورېنې اوښکې دسترګو لــه دالانــه زما له ميلمنو کتو څخه په يوه خوا کړې اوترخوله يې راووتل:

ــ مافکرکاوه چې تاسې به يوازې لکه چې خلک وايې دجګړو پهلوانــان ياست، خو داسې نه ده زه اوس پوهيږم چې له تاسې ســره دښــکلا اوعــاطفی ليونی پرښته هم تل خپله ملتيا کوي...

لکشمي خورا ځيرکه نجلۍ وه، هغې نه غوښتل چې لــه خپلــې مينــې څخه نانځکه جوړه کړي اويايې دهرچا په خوله کې ورکړي، ما اوهغې تراوســه هم يوه اوبل ته په دغه باره کې خپله وروستې پريکړه نه وه ويلې، همداوه چې دې هم تراوسه چا ته دا نه وو ويلی چې ګواکي دا اويازه له يوه اوبل سره مينــه لرو.

په دغه شيپه کې يې هم خپله تلوسه ترپښولاندې کړه اوخبره يــې پــه خورا ځيرکۍ سره په بله کړه:

ــ رښتيا ووايه زموږ ببو ډيره ښکلې ده؟

Downloaded from: ketabton.com

ليلا ما ته وکتل،له کتويې پوهيدم چې غواړې دخپلې ښکلا په اړه لـه مابيـــاهم څـــه واوري ځکـــه مــــې زرځـــواب ورکــــړ:

ـ دخاوند يې دنصيب شي، هو، ډيره ښکلې ده...

ـ ته څه پوه شوې چې هغه ډيره ښکلې ده؟

ـ داخودپوهيدو خبره نه ده شرعه حاضرته ګوري، هغه چــې هرڅـوک ګوري وايي ښکلې ده، ښکلې ده اوښکلې ده...

ـ زه خونه پوهيږم چې دهغې څه شی ښکلي دي،

ـ که زه درواغ وايم ته زما په ځای شه اوپه ځيرځيرورته وګوره...

هغې بياهم باور ونه کړ، په خبره کې يې خبره راويسته اوويې ويل:

ـ نه ته دې خپله دښکلانښه راته ووايه، خلک هسې شي ته هم ښکلی وايي...

ما لادلکشمی خبرې ته ځواب نه و ورکړې چې دليلا ترخوله راووتل:

ـ که زه پوهيدای چې خبره به دومره تـوديږي، نومابـه پرتـارحم نـه و اوکړی اوستا به هم داسې حال و لکه دنورو...

زه حيران شوم، چې داخه وايي، لږ سوچ مې سره وکړ، رایاد شوه، چــې داددې لورينه وه، چې ان دشرابوله پيله يې زما ګيلاس بيل کړی و اوزه يې لـه خدايي ګناه څخه ژغورلی وم. زه حيران وم چې زه ليونی يم که دوی؟

خوماورخلاصه کړه چې زه تردې نورڅه نه لـرم زمــوږ لـوی نازکخيـال شاعر، کلونه مخکې پرهم دغه هندوباراندې نصيب ورپيښ کړې و، ګوره چــې

Downloaded from: ketabton.com

به ده هم په کوم دیاراودربارکې لکه موږ چې نن دلته سره ناست یو، لــه یوچــا سره، له ښکلوسره ناست و، ځکه یې یوه همداسې ښکلا چې زه یې په هســې ساده الفاظوکې یادوم ده په خپل شعر سره ستایلې وي، زه هم وایم، چې لــیلا ښکلې ده، داسې:

چې دباغ صبرې یې پستې ترقامت دي

پښتنې په قامت سترې نه دي څه دي

ښکلي غاښ دې مرغلرې نه دي څه دي.....

شپه ناوخته شوې وه، زموږ دمجلس یاران ټول هرې خواته سره واسکټ واسکټ شوي وو، خو حکیم لالا اوډاکټر ناست وو، ما لکشمي ته مــخ ورواړاوه چې انایی باید دخداپاماني په خاطروګورو، هغې لیلې ته وویل، لیلــې ډاکترتــه وکتل دهغه خوښه نه وه، له دې سره سره هم لیلا ورغله خو چې بیرته راووتــه ویی ویل چې هغه دم ګړی ویده ده، ځکه نو موږ ونه شوای کــولای چــې هغــه دشپې په هغه تنګ زړه کې وګورو، یوازې مې لیلا ته مخ ور واړاوه اوورته ومې ویل چې که دخدای رضا وه زه به بیا ډیرزر راشم، هغې راته وخندل اوراته ویې ویل چې که ته رانغلې زه بــه درپســې درشــم... نورتــه زمــوږ لــه دامــه پــه سپکوځانګونو الوتی نه شې...

زما میلمه پالي چې تراوسه په لاره تلای شول ساړه ځانګونه، دښــکلې بنګلې په زینوکې له ماسره راکښته شوې، لیلاچې لا یــې راکوزیــدو تــه دوې زینې پاتې وې، بیاراته په خندا شوه،اوترغوږ یې راتیره کړه چې داځل خو مــې دلحاظ وکړ، بل ځل به که نصیب وته هم پــه دغوزینــوکې داسې روغ رمــټ

Downloaded from: ketabton.com

دمځکې ترتله رانه ونه رسیږي... خوما بیاهم مننه ترې وکړه، مــوږ لــه بنګلــې راووتو لیلا مې یوې خواته وه اولکشمي مې بلې خواته، هغې خواته ترهغــه زړه ونه لاندې په هغه زاړه قبرباندې چې تیرځل مې له نږدې لیدلی واوښــګ تــه یې یوزوړ کتاب په روښانه تورو کې هم ایښی و شمې بلیدې اونری نری زیــړی رڼاوې یې له لرې هغوی ته چې هغې خوا ته به یې کتل داســې چــې تابــه وې وروستی شیبې یې دي کولې.

دلوېې سرداري بنګلې د انګړدننه مو خدای پاماني سره وکــړ، ډاکترلــه پاسه راکښته نه شو، حکیم لالاهم راونه ووت، یوازې موږ درې واړه اوس دلتــه ولاړوو، لکشمي خپله موټر راویست زموږ په څنــګ کــې یــې ودراوه، بیرتــه راکښته شوه، لیلې ته یې مخ ور واړاوه نه پوهیږم چې پوښتنه یې تــرې وکــړه اوکه یې تشریح ورکړه:

ـ ببو! دولت خان دې خوښ شو، بدزلمی نه دی؟!

ـ ددولت خان عمردې ډیروي، ماته یې نن داسې احساس راوباښه چــې له ماشومتوبه ترننه چا نه ورابښلی، هو، هغه ورک احساس، هغه مــرور اویولــه پیړیو پیړیو ورک احساس، لکه چې هندوان هم وایې چې موږ پــه یــوه او بــل جنم کې داسې وو اویاداسې... اوموږ هم لکه چې په یوه جنم کې له یــوه اوبــل سره ډیرنږدې خپلوان وو...

لکشمي له لیلا سره خدای پاماني وکړ، زما سریې په دواړولاسوکې ونیو، په یوه اوبله خوایې داسې ښکل کړم لکه چې کله به لــه غزنــي څخــه کورتــه سترې ستومانه راغلم اوموربه مې په مینه مینه ښکلولم، ماهم دا داسې کلکــه

Downloaded from: ketabton.com

کلکه په یوه خوا اوبله خوا ښکل کړه چې دزړه له کومي یې خوند راکـړ ځکـه مې داهم ورته ووی:

ـ تا رښتیا وویل، ما هم نن داسې احساس وکړ چې زمـا اوسـتا ارواوی ښایی هغه خوراو ورور وي چې کوم وخت په دغه لوی ملـک کـې کـوم ظـالم واکمن له یوې بلې څخه بیلې کړي وي...

Downloaded from: ketabton.com

(۱۰)

یوه اوونۍ لانه وه تیره چې دزړې شهزادګۍ پوښتنه مې پر مغزوبانــدې درنه درنه کیده، له لکشمي سره مې دجمعې مبارکه شپه وټاکله چې دجمعــې له لمانځه وروسته به دواړه دهغې کورته ورځو، ما په زړه کې داجوړه کــړې وه چې هم به یې دحال پوښتنه

وکړم اوهم به یې هغه پوښتنه چې هغې تــه ځــواب ورکــول پــه دغــو شپوکې ګرانه خبره وه یوڅه ړنګه بنګه ځواب کړم،هغه چې په تیرځل لیدوکې یې له ماکړې وه:

ــ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیــانو پــه خیلخانــه او ټــاټوبي کــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

زه خو دزړې شهزادګۍ دغې پوښتنې په ربنتیاهم له یوه څرګند ګواښ اواندیښنې سره مخامخ کړی وم، دې په دغه ټکــي ټینګارکــاوه چــې کــه پــه افغانستان کې ددغې ګډوډۍ لړۍ اوږدیږي، دابه پرنیمه وچــه اونــړې بانــدې دتورتم یوپیرړ سیوری راټیټ کړي،

دنیمې وچې مسلمانان هسې هم دلته داوبوځګ شوي یو، که هلته هــم دغه حال وي بیانو موږ هم ختم دربوله.

Downloaded from: ketabton.com

رښتیا خبره خوداوه چې ما داډېره موده په دغه اړه په ذهن کې ډول ډول ځوابونه جوړول اوهیرول، کله به په زړه کې راتیره شوه چې ورته ووایم:

ـ نورهلته څوک نشته، هغه دبابا خوبونه نورله یاده وباسه...

بیابه مې زړه ته راتیره شوه:

چې سود و زیان دې په کې نه وي غمازه ولې بدوې دخلک زړونه

ځکه به مې داله ځان سره جوړه کړه:

ـ ځنګل بې زمریه نه وي... شته یاران شته، ځوانان شته، راځي... خو اوس دم درحال به دادخدای رضاوي...

خوزه پوهیدم چې زما داډول نانیولې زرګونه مرغۍ به هغه راسره ونه مني اونه به

دهغې دروان تسل له پاره یوپوخ پټم شي... همداوه چې زه په دغو ورځو کې ددې دغې پوښتنې سره ړنګ وبنګ کړی وم، داسې چې دخپلوعادي درسونو لړۍ یې راته دړې وړې کړې وه...

زه دپنجشنبې په ورځ په خپل پخواني دود کالج ته لاړم، استاد لاهم ټولګی ته نه و راغلی، زما له راتګ سره سم زمونږ ټولګیوالو نجونو اوهلکانو په لکشمي پسې یوې اوبلې خواته سترګې اړولې چې خنګه تراوسه نه ده راغلې، یوه دوو خو له ماځخه دهغې پوښتنه وکړه، خوما دواړو ته داسې ځواب ورکړ لکه چې تاسې نه یاست خبر زه هم نه یم خبر، نه پوهیږم چې ولې؟

Downloaded from: ketabton.com

تریوه وخته خو مې فکرکاوه کیدای شي ګاډی یې وران شوی وی، خــو وروسته وروسته معلومه شوه چې هغه رانغله، رښتیا دالومړی ځل و، چې هغې ما ته دخپل نه راتګ په باره کې څه نه وو ویلي، کله چې تیــره غرمــه کورتــه راورسیدم ګاونډۍ مې راته وویل چې نن ډیرزیات تلیفونونه درته راغلل...

ما لا خپل کالي نه وو اغوستي چې بیــاهم هغســې تیززنګونــه راغلــل، زرمې غوږۍ واخیسته اوغوږته مې ونیوه چې دلکشمي چغه مې ترغوږ شوه:

ـ زه یم، لکشمي... زما انا... نوره له اوپروالا سره یوځای شوه...

ددې په دغه دردمن غږ ماهم د درد احساس وکړ، دیــوه ژور درد، هغــه درد چې انسان یې هروخت نه شی کولای... اوخپل دریغی مې په درد کې ورته څرګند کړ... هغې غوږۍ کیښوده، سترګې مې په یوازې کوټه کــې دیوالــه تــه ونیوې، لږ ګړۍ وروسته مې ښه پام شوچې اوښکې مې راغلې، راتویې شــوې، چې په دغه شیبه کې دهغې پوښتنې ځان راته راغبرګ کړ:

ـ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیــانو پــه خیلخانــه او ټــاټوبي کــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

ددې هغه مینه رایاده شوه چې دې د دولت خان له نامه سره درلوده، له هغه نامه سره چې هغه دسوري شیرشاه د زوی اودخان جهان لودي دپلار زیب و، هغه نوم چې دهند دموسیقۍ پلار تان سین دهغه (دشیرشاه د زوی دولــت خان) ترسیورې لاندې وځلید اووغوړید... اوزړې شهزادګۍ په هغه نامه باندې ان په شلمه پیړۍ کې هم و ویاړل... دهغوتیرو اتلولیو، میړانو اوپښتو ته یې په

Downloaded from: ketabton.com

خپل هغه چاپیریال کې چې څوک نه پرې پوهیږي اویانـه غـواړي ځـان لکـه یوشمیرپیښوري اردو ژبي او کابلي فارسي ژبې پښتانه پرې پوه کړي درنـاوی وکړ...

زماله پاره دهغې دمرګ غږزما دموردمرګ ترغږکم نـه و، زړمـې خپـل کالي بیرته واغوستل، تکسي ته مې تلیفون وکړ، هغه هم راورسید، ډیره شیبه لانه وه تیره چې د زړې شهزادګۍ کورته، هغې ښکلې بنګلې تـه چـې نـژدې دیوې نیمې پیړۍ رزمو اوبزمو ته یې په خپله غیږه کې ځای ورکـړی و، هغـې بنګلې ته چې دیوه پښتون نومیالي پرتم یوروښانه څراغ اوس هلته په کې پـه خاموشۍ سره غزیدلې و اوددغې نړې درنګارنګ ګلونو وروستۍ غاړه کۍ یـې دغاړې پرځای ترتابوت راچاپیره شوې وه... هلته چې نورڅوک نه پوهیدل چې بیا به دلته هم څوک دهغه تیربرم اوپرتم کیسې له چا سره زمزمه کـړي... پـه مړاوې خیره ورسیدم.

هلته مې دهغو ګلونو په منځ کې دهغې پښتنې شهزادګۍ چې احساس یې دژوند تروروستۍ سلګۍ پورې پښتون و، وروستۍ ننداره وکړه اودزړه لـه کومې مې خپلې اوښکې اودعاوې دهغې په وړاندې چې اوس یې دخپل خـالق رضاته ځان سپارلی و، وښندلې،هلته زمـا یوشـمیرټولګیوال چـې خبرشـوي ووهم راغلي وو، پوجا مې ولیده، چې پرما پسې یې سـترګې اړولـې، رانـژدې شوه، راته ویې چې ما نن څوڅو ځلې تلیفونونه دروکړل، په کـورکې نـه وې... ماخپله خبره ورته وکړه، خودې راته وویل چې ماښام زما له لیدو پرته ولاړ نـه شې، زه اوته به ګډ ځو...

Downloaded from: ketabton.com

جنازه دبنګلې ختیزته جومات ته څرمه ترسره شوه، په ســلګونو تنــه چې دلته راغلی وو، ټول دهغې په بدرګه له هغې سره هدیرې ته چې ډېره لرې نه وه روان شول،دهغې په جنازې کې ډېروخلکو برخه اخیستې وه، ډېره ګرانه وه چې سړی پوه شي چې څومره یې خپلوان اوڅومره نوریې دوســتان وو، مــا خویوازې دلکشمي پلاروپیژاند، چې راغلی و، خوهیڅا ته نه ښکاریده چې هغه به پښتون نه وي،هغه په رښتیاهم ډېرخواشینی و، هغه دزړه له کــومي د زړې شهزادګۍ په مرګ ژړل، اودهیڅافکرته هم نه ورتله چې مدن لال هندو اومیم صاحبه مسلمانه ده، هلته نورو هندوانو اومسلمانانو په ګډه دهغــې پــه مــرګ ژړل، هلته سړي ته ښکاریده چې انسانیت اوسړیتوب ترهرډول ګروهې اړیکو لوړدي، دانسان غم دانسان غم دي، دانسان مرګ دانسان مرګ دی، اودانسان خوشالي دانسان خوشالی ده،انسان ژبــه، ګروهــه، کــالی،کور کلــی اوهیــواد بدلولای اوله لاسه ورکولای شي خوڅه چې نه شي بــدلولای، هغــه دده غــم، خندا، ژړا،مینه اوعاطفه ده چې دې دژوند له پیله ترپایه په هرځای اوهررنــګ کې یوشان بدرګه کوي... مرګ سره له دې چې هرڅوک اوهره ډله هغه ته پــه کرکه ګوري، په کرکه یې یادوي، نه یې خوښېږي خو یوه ورځ داسې راځي چې باید دخپل ژوند قیمتی مرغلره په همدغه بــدغوني ســوداګرباندې وپلــوري... دژوند وروستی سوداګرهم دی دئ او هغه له هرچا په هرډول اوهره بیــه چــې وي اخلي، خو هیڅوک نه پوهیږي چې څه یې کوي اوپه څه برخلیک یــې لــه هغه وروسته ور اړوي...

موږ لا په هدیره کې وو چې لمرولوید، لمر، هغه چــې دهرڅــه اوهرچــا رازونه اویادونه ورسره دي، هغه چې هغه ورځ یې هــم پــه یــاد وه چــې دغــه

Downloaded from: ketabton.com

شهزادګۍ په هغه ورځ دلوي نواب په کورکې پــه څــه شــان اوشــوکت ســره وزیرېیده اوڅه خوشالۍ نه وې چې په هغه ورځ یې ددوې محــل پــه ســر نــه و اخیستی، لمرهغې هستۍ چې نه یې په هغه ورځ د دې له کورنۍ سره په هغــو پرتمینو خوښیوکې برخه واخیسته اونه یې نن هم دیوې شیبې له پــاره دیــوه ساده اخ په نامه شاته راوکتل، هماغه لمر، هماغې رڼایي پرهغه مهــال ولویــده اوموږ ټول ساړه ساړه لکه بایلي جوارګر خالي لاســونه، یــو یــو، دوه دوه، درې درې او...له هدیرې بیرته راروان شو.

کله چې محل ته بیرته راغلم بوچا دبنګلې په دروازه کــې وه، نیــغ یــې دلکشمي مورته وروستم، کله یې چې سترګې راباندې ولګیدې راته په کوکــو شوه، داسې لکه چې په رښتیاهم زه ددوی دکورنۍ کوم مهم اونژدې غړی یــم، اوپه رښتیامې کومه ډیره نژدې څوک له لاسه ورکړي ده، هغې زه پــه غیږکــې ونیوم، اوپه چیغو چیغو کې راته وویل:

ـ دولت خانه زویه، زما شهزادګۍ مور خو ستا په لیدو سره دهندوستان ټول درانه غمونه له یاده وایستل، کاشکي ته خو څوکالــه پخــوا راغلــی وای... پرهغې ته څومره ګران وې اوتاته څومره خوشاله وه...

لیلې ته مې هم تسل ورکړ، هغه له خپل خاوند سره چــې نــن ســهارله خارج څخه دخپلې مورپه مړینه راغلی و، ولاړه وه اوهغه یې ماتــه راوپیژانــد، نواب رحمت الله خان... چې اوس یې په کوم هیواد کې دهند داستازي په توګه دنده درلوده...

له هغوی سره مې خپله خواخوږي وښوده، لیلې په نیولي غږ راته وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ــ دببو وروستی شیبې وې اوستا نوم... په هغه شپه چــې تاســې ولاړئ څو څوځلې یې له ماپوښتنه وکړه چې:

ــ ددولت خان عزت وشو که نه... ما هغه ونه لید...

دهغې خاوند چې له څیرې یې پرتم ښکاریده دخدای پاماني په وخــت کې په غیږ کې ونیوم اوراته وویل:

ــ مور خو ولاړه، لکه چې یوازې یې پریښودو هیلــه مــن یــو چــې تــه مویوازې پری نږدی، پښتانه څه وایی؟ زما اوس فکرکارنه کــوي... کیلــه راځــه کیله به زه... (نورنه پوهیږم)....

ما تراوسه ژړلي وو، خوداسې نه چې غږ مــې د زړه لــه اولکــې دبانــدې ووزي، خو کله مې چې د رحمت الله خان داخبره واوریده، نــو نــه یــوازې مــې تسل ورنه کړ بلکی په ژړا مې هم زړه ښه ورســره تــش کړ...ښایســته شــیبه ورسره ودریدم، څه خبرې مې هم ورسره وکړې... په تلوتلو کې یې بیا ترغــوږ راتیره کړه چې هغه سندره څنګه ده؟ خوله مې یې غوږ ته ورنږدې کــړه اولــه هغې سره سم مې دم ګړی خدای پاماني ورسره وکړچې:

مینه په تلو راتلو زیاتیږي   کله راځه کله به زه درځم مینه...

Downloaded from: ketabton.com

(۱۱)

ماښام تیاره و، ما اوپوجا دواړو له لکشمي سره هم خدای پامـانی وکـړ، هغه بیرته پرمحل ننوته، ما بوچا ته وویل چې همدلتــه ودریـږه،زه زر یوځــل ترزړې ونې لاندې قبرته ورغللم، زر مې یوه دوه رکعته لمونځ وکـړ، دعـا مــې وکړه، په تاخچه کې ایښی دروند کتاب هغه چې کرښې یې تراوســه هــم لکــه مرغلرې روښانه وي مې ښکل کړاو زربیرتــه راغلــم، دهغــې پــه څنــګ کــې کیناستم اودواړه دزړې شهزادګۍ له کوره راووتو... ماپه همدغه مهال پوجا تــه ووې چې زه سیده خپل کورته ځم ځکه چې هم خواشینی یم اوهم ستړی، خو دې پرته له ځنډه ځواب راکړ:

ــ سمه ده ځان آرام ونیسه، هم هلته دې بیایم...

دغه شپې دمیاشتې وروستۍ شپې وې، ځکه نوشپه زرتیاره کیــده، زه هسې هم په دغه ښار کې نابلده وم، دشپې به چې په موټرکې وم نه به پوهیدم چې چیرې ځم اویاپه کومه خوا روان یم، په دغه ماښام هم پوجاموټرته داســې پونده ورکړې وه، چې یوه خواهم سمه نه راته بریښیده اونــه پوهیــدم چــې دا کوم ځای دی اوپه کومه خوا روان یم...هم یې موټرچلاوه اوهم دځه په باره کې راته ګډه وه خو زه نن په خپل حال کې نه وم، یــوازې ســرمې ورتــه ښــوراوه، لاسونه یې لکه دځوښ شویو شیدوڅپه له خبروسره همداسې راپورته پورتــه کیدل. په دغه شیبه کې ماته زمورږ دکلي دخدای ښنلي مــلا ســحرګل خبــره

Downloaded from: ketabton.com

رایاده شوه چې کوم کال غزنې ته راغلی وهلته یې کومــه ښــځه داخلــي کــه خارجي لیدلې وه چې موټرېې چلاوه، کله چې بیرته رشیدانوته راغی نوټولو ته به یې همداویل چې:

ـ آخره زمانه شوه، په غزنی کې مې ښځه ولیده چې مــوټرېې چــلاوه، خدای ترې وساتلم که نه دې خو غوښتل چې سم دم یې راباندې راوخیژوي...

داچې څومره به یې رښتیاوې خدای به ترې خبرو، څوجمعې یې ډوډۍ خیراتوله چې خدای دې ترې بچ کړې و، آخرهم لــه خــره راولویــد اومړشــو، زامنویې هم خیرات پسې ونه کړ...

اوس چې پوجا موټرچلاوه ماته زما دماشومتوب همدغه کیســه رایــاده شوې وه، په همدغه سوچ کې وم، چې پوجا خپل موټردیوې بلې خورا ښــکلې خو په زاړه انګریزي ډول جوړې بنګلې مخــې تــه ودراوه، دګــراج دروازه پــه اتوماتیکه تنني خلاصه شوه،، پوجاخپل موټر وردننه کړ، ما په زوره ورته وویل:

ـ دخدای له پاره دادې چیرې راوستم ما هیله هم درځځــه وکــړه چــې ما...

دې راته وخندل:

ـ یوسری انسان یې ستایې له کورسره څه، چې چیرې ښه هلته شپه...

یوځل مې بیا هیله ترې وکړه چې زه ســتړی یــم، زه نــه غــواړم چــې نورڅوک راسره سرګردانه اوخواشیني شي... خو دې هیڅ هم نــه ویــل، راتــه موسکۍ وه، چې په همدغه شیبه کې دوو نوکرانو لــه دوو خواووزمــوږ دمــوټر دروازې پرته له دې چې موږ یې کلپ ورخــلاص کــړو خلاصــې کــړې اوزمــوږ

Downloaded from: ketabton.com

هرکلی یې وکړ، ماهغې ته ووې چې دانوڅنگه کیدای شي چې هغـوی دکلـپ دروازه چې دننه خوا څخه ورخلاصـه نـه شـي خلاصـه کـړي، دې اول راتـه وخندل،خو وروسته یې راته وویل چې داموټر یې پلارپـه دې ورځـو کـې لـه خارجه راوستی دی،هغه کوم کمپیوټري حساب لري چې دبلدوکسـانوپه لاس اوغږ باندې پوهیږي...

دلته هم لوی کورو، لویه بنگله وه، داسې لکه دلکشمي داناغوندې دننه اوباندې یې څراغونه روښانه وو، لوی ډنډ یی په منځ کـې و، پـاکو اوبـویې پـه پاکۍ سره په منځ کې ځان په آرامۍ سره غـوړولی و، ډیرخلـک ننـه کښـته اوپورته کیدل، داسې چې سړی پوهیده دلته یوڅه اویا یوه لویه پیښـه شـوې ده. زه اوپوجا دواړه دمانۍ دننه شو،هلته یې مور، پلار، مشرورو اوکشـره خـور ټول داسې ولاړوو لکه چې دمیلمنو هرکلی کوي، زه پوجا دوې ته په یوه لنـډه جمله کې وروپیژندلم:

ــ دادولت خان دی، له افغانستانه څخه راغلی، دلته له مورږ سره په یـوه کالج کې درس وایی...

پلاریی لومړی ما اوبیا خپلې لورته موسکی شو:

ــ ډیرښه، ډیرښه، زمورږ پټان ورور دی؟

ــ پوجا زرځواب ورکړ:

ــ پټان نوښه پټان دی، که څه هم چې پټانان هندتـه هرمهـال راغلـي، هغوی ددې خاورې شوي،هرڅه یې له لاسه ورکړي، خو دې لکه چې داسې نـه

Downloaded from: ketabton.com

وي، په دې چې دې غواړې هم غازي شي اوهم بيرته پټان خپل وطن ته ستون شي...

هغه ورته وخندل اوورته ويې ويل:

ـ داپه رښتياهم زما تربوردی...

ټاکر پياری لال دپوجا پلار و، دې هم راجپوت هندو و، ځان يې راوپيژاند اوويې ويل چې دې له هغو جنرالانوڅخه دی چې جنرال نيازی اودهغه پوځ يې په ډاکه کې کلابند کړ، دهند اوپاکستان په نورو جګړو کې يې هم برخه اخيستې وه. په خنداکې يې خپله داهم ترغوږ راتيره کړه چې، دتره زوی دې هم ډيرې جګړې کړې دي...

له همدغې ورځې وروسته به جنرال زه په نامه نه يادولم تل به يې دتره زوی بللم... ځکه ده به راته ويل چې يووخت دهند په ټوله نيمه وچه کې دوو قومونو يوبل په وياړسره يادول، چې يو پټان و اوبل راجپوت، دوې سره له دې چې له يوه اوبل سره دجګړو اونښتو خورا ترخې کيسې لري، له يوه اوبل سره ډيرنژدې اوديورنګه ځانګړتياوولرونکي قومونه هم وو...

زما اودپوجا دپلارلنډکی کيسه لاپای ته نه وه رسيدلې چې دنورو ميلمنو يواوړد لام پردالان راننووت، نارينه اوښځې، ځوانان اونجونې، زړې اوپخې، په ځو شيبوکې دغه سالون دچا خبره لکه رستورانت داسې راډک شو، زه دسالون په برسرکې وم، خلک سم نه راته ښکاريدل، خو چې پوجا اولکشمي زما پرخوا راروانې وې په زړه مې غله راګډ شول، اودا په ذهن کې راتيره شوه چې ګواکې ټول دوې سره خپل دي، چې ښه ځيرشوم اوشاوخواته

Downloaded from: ketabton.com

مې نورهم وکتل، ډېرې خيرې، ډېرخلک پيژندګلوي وو، ليلا خان هم له خپل خاوند اودوو بچيانو سره راغلې وه، دلکشمي کورنۍ اود دوی نورخپل خپلوان هم ګرده راغلي وو، په همدغه مهال چې کله پوجا اولکشمي دواړې راغلې اوزما څنګ ته کيناستې، دوی ماته داخبره دلومړي ځل له پاره په ډاګه کړه چې دوې دواړې سره سکنۍ ترلې دي. دامعلومه شوه چې دوی دواړې په يوه کورنۍ پورې اړه لري،ډيرڅه يې له يوه اوبله نه يوازې پټ نه دي بلکې هرڅه يې سره يورنګه دي. دوې چې کله داخبره راته وکړه ما په هماغه ځای کې خپل تندي ته ټس ورکړاوله خدايه مې شکريه وکړه چې کومه ورځ مې د دوی په منځ کې ديوې اوبلې په باره کې څه نه دي ويلي... لاسونه مې لاهم داسې په تندي باندې نيولي وو، په دغه شيبه کې ما ته هغه زموږ ددفتردهمکارې شيرنې خبره رايادة شوه، چې يومهال يې راته کړې وه چې: دروسي يرغل په شپوورځوکې په پيښورکې دافغانانوله پاره ډېرې مرستندويې ټولنې جوړې شوې، چې دهغو له برکته موږپيښوريانو ته هم په کې کارونه ميلاو شول، ماهم په يوه موسسه کې کاروموند ځوکاله وچليده خو وروسته دپانګې دنشته والي له امله په ټپه ودريده، په دغه موسسه کې ډېروافغانانوکارکاوه، مافکرکاوه چې دوی به دافغانستان له بيلابيلوسيموڅخه وي... دموسسې له رنګيدو ځوکاله وروسته چې دافغانستان په لوبه کې سرويس تبديل شو، زه جلال آباد ته لاړم، چاراته وويل چې زموږ دهغې پخواني موسسې دامرپلار مړشوی، زه هم له نوروپيژندګلووسره بهسود وته ورغلم، هلته مې ټول هغه دموسسې ملګري وليدل چې تاوده تاوده يوې اوبلې خواته ګرزيدل، بيامې هم فکروکړ چې داخودعا ده،دوی به هم لکه ماغوندې خبرشوي وي ځکه راغلي دي، له يوه دوو مې پوښتنه وکړه چې څنګه خبرشوې چې دلته نن راغلئ، هغه راته وويل

Downloaded from: ketabton.com

چې دا آمرخو زماورور دی، بل راته وویل چې زما دتره زوی دی، خبره ان دماما اونورو خپلوانو ترزامنوپورې ورسیده... لنډه داچې راته روښانه شوه چې هغه زموږ موسسه ټوله یوې کورنۍ چلوله خو هلته یې ناسته پاسته داسې سره جوړه کړې وه چې هیچاهم فکرنه کاوه چې ددغې موسسې غړي به له یوه اوبل سره پیژني...؟

پوجا څه شي ته پورته شوه، لکشمي مې لاس له تندي راکښته کړ، په غمجنه څیره، په داسې څیره چې خواشیني له ورایه تر ې ښکاریده راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ـ څه خبره وه، که دې څه ویلي هم واي، څه به دې ویلي وای؟ موږ خوڅه تاسې غوندې نه یوچې دیوې دومره وړې خبرې له پاره هم تندی په تیره ماته کړو... خوماهغې ته دشیرنې کیسه وکړه، هغه داسې په خنداشوه، چې اوچت غبرګې په دغه حال کې زیاتروخپلوانو واورید. خو زریې ځان راخوندي کړ، مایې دانا دمړینې له امله خپله ژوره خواشینې یوځل بیا ورته څرګنده کړه، ددې په سترګوکې اوښکې لکه چې پرګلاب باندې باران واوري اوبیایوناڅاپه پرې لمرشی اوس دتالاربلورینو څراغونو ته سلامي شوې وې، داسې چې زما سترګې یې هم ناچارې کړې چې باید لکه ددې دهغوپه شان شي. خونه، په همدغه حالت کې یې ستونی راډک شو اودې هم هماغه تیره خبره راته وکړه:

ـ کاشکي څوکاله مخکې راغلی وای، پرهغه مهال چې زما انا دغه ناروغي نه درلوده، هغه ستاپه راتګ دومره خوشاله وه چې هغې به تل ویل ته خدای ددې له پاره هندوستان ته رالیږلی یې... ان چې کله کله به یې ما ته هم

Downloaded from: ketabton.com

ترغوږ راتیره کړه چې له دولت خان سره... په دې چې په اوسنې نړې کــې کــه په انسانانوکې دوفا، باور اوربښتیاینې بیلګې پاتې وي هغــه بــه پــه پټانــانوکې ترنوروخلکوزیاتې وي...

خومايې زرځواب ورکړ:

ــ هو، هغه ډیره مهربانه وه، ما ته هم داسې ښکاریده لکه زما مور، هغــه یوازنی څوک وه، چې ما یې په څیره کې دخپل پښتون ژونــد یــوه اوږده لــړی ولیده، مايې دروښانه څیرې په هنداره کې دخپل تیربرخلیک د آواره وریځــو درنې درنې لړی ولیدې... اوهغه یوازنې څوک وه، چې په شلمه پیړی کــې یــې دشپاړسمې پیړې دپښتنې مینې اودرنښت هنګامه له ځان سره ژوندی ساتلې وه... خودریغه چې مايې هغه پوښتنه ورځواب نه شوای کړای، هغه پوښتنه چې رانه کړې یې وه:

ــ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیــانو پــه خیلخانــه او ټــاټوبي کــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغی څخه وژغوري؟

نن هم شپه ډیره ناوخته شوې وه، موږ په هغه شپه دپوجادوې کــره وو، هلته دلکشمي اودهغې نورخپلوان ټول راغلي وو، دپوجا پلار زموږ په دود نــن شپه دوې ته (ویروسي) کړی و، پرما هم ناوخته شوی و، پوجا بیاځان رادمخه کړاو راته وویې ویل چې زه دې کورته رسوم، مايې غوږ ته خوله وروړاندې کړه چې داځل مې په دې نیمه شپه کې په بله خوایونه سې، خو دې راته وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ــ نه داخل دنیغ کورته رسوم، زه هم له ځان سره یوچوکیدارڅوک چې له هغې خوا یوازې نه وم بیایم،...

په همدغه دغه کې راووتو، دپوجا موټرهلته وړانــدې دانګړبــاغچې تــه نژدې ولاړو، ما له کوربنوسره خدای پامانې کاوه چې دا خپل موټر ته ورغله، زه اولکشمي هم ورووړاندې شو، کله چــې دې غوښــتل دمــوټر دروازې تــه لاس وراوږدکړي، دمخې دټایرله څنګه یې یوه برابرمار ځان ورښوراوه اوددې پرخوا یې ځان راوخوځاوه، چیغه یې وکــړه، لړرادیخواتــه وچــه کلکــه لکــه لرګــې ودریده،د لکشمي دلته زما په څنګ کې واړې وختې اوما ته یــې وویــل چــې وړاندې ولاړنه شم...دپوجا هغه ژبه چې لکه بیاتې داسې به چلیده اوس ګونګی شوې وه، حالت یې ډیرخراب و، ماپه آرامی له لکشمي څخه پوښتنه وکړه چې که زه داماروونم څوک خو به پرما بدنه وایي؟ هغې راته وویــل چــې وړانــدې ورنه شې داستاکارنه دې، زه چوکیداران رابولم چې هغوی یــې مړکــړي، خــو مارهمداسې دپوجا پرخوا راروان و، په څنګ کې مې دسیمټو یوه ټوټه پرته وه، هغه مې راپورته کړه، په ډیره آرامی سره مې دهغه سرپه نښه کړاوپرهغې مــې وویشت، یو دوه لټه واوښت راواوښت، نورهمالته له حرکته ولوید. پوجا له ډاره لړزیده، هرڅه یې له لاسه ورکړي وو، خوکله یې چې ولیــد مــار مــا وویشــت، یوڅه سره آرامه شوه، ترلاس مې راونیوه اومارته مې نژدې ودروله چې یــوازې لکی یې ښوریده، دې ته مې تسل ورکړچې هغه نوردخوځیدو نه دی،خو هغــه داسې ډاره شوې وه چې رنګ یې زموږ دخلکو په وینا دځراغ پلتــه شــرموله، مایې دمخ خولې په خپل دسمال ورپــاکې کړې،لــه هغــه وروســته یــې پــلارا

Downloaded from: ketabton.com

ونورخپلوان اوخوکیداران له اوږدو اوږدو لکړو سره راورسیدل، پلارېې پوجا په غیږکې ونیوه، په سرېې لاس ورتیرکړ، ورته په موسکا شو:

ــ غټ پیاوړي پټان دي په خنګ کې دی ته لــه مــاره ډاریــږې... زمــوږ نیکونو به تل موږ ته ویل چې که ملګرتیا کوئ نوله پټان سره به یې کــوئ، کــه هغه درسره وي دزمانې بدې بلاوې خوخه کوې چې دځنګلونو زمریان بــه هــم لاردرخخه چپوي، شیرشاه زمری نه و وژلی چې دولت خان به یوه مارتــه ســزا ته ورنه شي کړای؟ دلکشمي پلار خپل موټروان ته غږوکړ، چې راشي اوماخپل کورته ورسوي، پوجا اوس ایله لږآرامه شوې وه، لکه چې باورېې نه کیده راتــه ویې ویل:

ــ ته مارهم وژلی شې؟

ماورته وخندل:

ــ ولی خه شک درته ښکاري؟

ــ داچل دله چا زده کړی، چې په یوه وارسره دهغه ځای پرځای کړ.

ــ زموږ خلک وایی ماردښمن دی... ددښمن په وړاندې باید سړی ناګاره نه وي...، هغه هیڅ چل نه غواړي...

ــ نه، نه مطلب مې دادی، چې دماروژلو درس دې لوستې، چادرښــودلی که ځنګه؟

Downloaded from: ketabton.com

ــ هو، ما ته دماروژلوچل زما نیکه خدای دې وبښی راښوولی دی، هغــه مورې ته ددښمن داکه ماروي، کــه زمــرې، کــه لیــوه اوکــه یرغلگرانســان لــه دغوټولوسره دمقابلې چلونه راښودلي دي...

ددغې لنډې پیښې له دړدنگه وروسته،مې بیاله ټولوسره هغــوی چــې دلته ولاړ وو خدای پامانې وکړ، پوجا اولکشمی له خیرو ښکاریدې چــې ښــې ډارې شوې وې،ځکه یې اوس نه ویل چې مورې به دې ورسوو، زه تــرې موټرتــه وختم، دپوجا زړه صبرونه کړلکه چې عادت یې و اوورستی خبره یې تل ځانته ساتله رانژدې شوه،ترغوږ یې راتیره کړه:

ــ ځه خدای دې مل شه، نوربه دنیکه ته هم دعا کوم چې تاته یې داچل درښوولی و، اوکه نه نونن شپه بــه زمــا هــم لــه اروابښــادې ببوســره وه، خــو لږناوخته...؟؟

Downloaded from: ketabton.com

(۱۲)

له لوی اختره څوورځې تیروې چې زموږ دکالج څـوملګرو سـره جـوړه کړې وه چې له لکشمي سره د غمرازي په نامه، دیوې دوو ورځوله پاره باید په ګډه یوې خواته دهند دلیدنووړښاراوسیمې ته سفروکړو، دټولو رضـاوه، چـې باید ولاړشو، خو توپیرپه دې کې وچې په نه سره جوړیدو چې چیرې ولاړشـو، چا به ویل اجمیراو راجستان، یوشـمیرخو لاویـل چـې مسـوري، دهـره دون اوهریدوارته، نورلاویل بنګال اودارجلنګ ته... داټول ځایونه زموږ په لست کې وو، خوموږ سره جوړ نه شو، ټولو واک لکشمي ته ورکړ چې هرځای هغه ووایې هم هغه ټولو ته دمنلووړ دی، دهغې سلا په اګره راغله، پرتاج محل، په دې چې پردې باندې تاج محل ډیرګران و، داهلته څوځلې پخوا هم تللې وه خو لـه دې سره سره یې هم زړه نه وترې را ټول شوی، داځل یې هم هغه خوښ کړ، زما په یاد دي چې کله یې اګره یاد ه کړه ماته یې وکتل اوبیایې پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ ستا تاج محل خوښیږي؟

ماورته وخندل اوورته ومې ویل:

ـ داسې زړه، داسې خیال، اوداسې څوک به هم وي چې ووایی زمـا نـه خوښیږي.

تاج محل دهرهغه چا چې په سینه یوځه دزړه په نامه لري خوښیږي.

Downloaded from: ketabton.com

ــ ولې دهرچا خوښيږي؟ (په موسکا).

يوه شيبه ورته غلی شوم،خو بيامې زرځواب ورکړ:

ــ زه به ستاداخبره هلته ځواب کړم چې کله تاج محل ته ورسيږو.... ـــ سمه ده، خو پام چې که زما هيره شوه، چې بيايې راپه يادکړې...

فکرکوم چې په هغه ورځ دجمعې ورځ وه، تيرماسپښـين و، چـې مـوږ اګرې ته ورسيدو، هلته مو دشپې له پاره هم په يوه هوټل کې ځايونـه ونيـول، هرچا دځان له پاره يوه يوه کوټه ونيوه، پوجا اولکشمی په يوه کوټه کې ديـره شوې، ما اواکبرخان هم ځانته يوه کوټه ونيوله، په هغه ورځ مو ترمازديګره پـه هوټل کې آرام وکړ، په دې چې موږ غوښتل ناوخته تاج محل ته ولاړشـو، پـه دې چې پوجا ويل چې تاج محل په دغوشپوکې ترورځې دشـپې ښـکلی وي، ځکه چې اوس سپوږمۍ هم دڅوارلسمې ده. له ماسره اکبرخـان هـم و، هغـه زموږ دکټواز يوښايسته اوزده کړې زلمی و، سره له دې چې زموږ داوطنـداران په هرڅه پوهيږي، خو يوڅه چې دکلونوپه اوږدوکې يې ملاورته ماته شـوې وه هغه زده کړه وه، چې نه دوی ورته ليوال وو اونه يې خپل زامن او اولادونه ورته هڅول، خو اکبرخان ته خدای خپله کورنې په ښه کړې وه اوخپلې زده کړې په ښه شان سره ترسره کړې وې،دنوی ژوند په ټولو نازکيوباندې لکه دعصرزلمی، نه دکټوازداسې پوهيده...دکورنۍ نوروغړو يې اوس هم په اسام اوبنګـال کـې ددوې په ويناماملې درلودې خودی له هغوټولولاس پـه سرشـوی و اوملايـې يوازې زده کړو ته تړلې وه، اوس يې هم له يوې جاپانې کمپنې سـره کارکـاوه چې هرڅه يې درلودل. خوله دې سره سره يې تراوسه په کومه نجلـۍ بانـدې داسې چې دځان له پاره يې وړوبولې لاس نه و ايښی، په دې چـې پـه عـادي

Downloaded from: ketabton.com

نجونو دده زړه اوبه نه څښلې او هغه چې ده غوښته هغه ورپيداکيده نه. مازديګرمهال و، چې موږ په تاج محل ورننوتو،، په ځوشيبوکې راباندې ماښام شو، ما اومصطفى چې زموږملګرى و، هلته دتاج محل دماڼې په څنګ کې دماښام لمونځونه وکړل، هرڅوک چې تاج محل ته لاړشي، هلته ديوه پرتم احساس، ديوه جوړونکي اوهستوونکي قدرت ننداره پرته له دې چې فکرپکې وکړي په خپلوسترګووينې، اودرښتينې هستوونکي په پرتم اولويى هلته تربل هرځاى زيات دسړي باورپياوړى کيږي...

دتاج محل ښکلا اوځواني اوس دسپينوډراغونو غيږې ته لويدلې وه، دماڼې پرننيوديوالونو باندې دياقوتو اومرغلرو ځلاوو دهرچا ان دهغو مستو نجونو اوشازلمو سترګې هم خيره کولې چې ځانوته به يې دښکلاپه لحاظ دچا خبره يوڅه ويل، دشاجهان اوممتازمحل ارواوې چې دهغو پرقبروباندې په شپوپه ورځو، په مياشتو، مياشتو، اوکالونو کالونو ديوه اوبل په کتو کتوباندې نه ستړې کيږي، ديوې اوږدې اوتلپاتې مينې کيسه هرچاته چې په دغو کيسوپوهيږي وايي... اووريادوي چې ځوان خرم اوښايستې تاج بى بې دلته دځه شان يوې مينې هنګامه جوړه کړې وه چې تودوخه يې تراوسه دهنداونړى خلک له ورايه احساسوي.

زه اولکشمي هم يوځاى وو، کله موچې دتاج ننداره وکړه، کله موچې هلته هرڅه دزړه په سترګووليدل، هغه اوس ګردسره په يوه بله دنياکې ورډوبه شوې وه،زه پوه شوم چې دهغې جسم له ماسره په تاج محل کې روان دى خو روح يې په کې نه وه،دهغې دسترګو سپينوالي لکه دتاووس دسترګو په شان دسپين تاج محل په منځ کې دتاج محل سپينو ډراغونوته مينتوب اوليونتوب

Downloaded from: ketabton.com

په يوځل کتو کې وربښل، ما نه شواى ورته کتلاى، ځيره مې يې دتاج دســپين ديواله په سپينومرمرو کې ليده چې لکه بت غوندې راته ښکاريده، ترلاس مې کلکه راونيوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ـ ما وينې اوزما خبرې اورې؟

هغې ځواب راکړ: وينم دې نه، خو خبرې دې ټولې اورم...

ـ پوهيږې تاج چا جوړکړې؟

– هو، پوهيږم...

ـ چا؟

ـ مينې، يوې ليونۍ مينې اويوه مينه ناک احساس...

اونور يې څه ونه ويل...

موږ ټول له تاج محله راووتو او دتاج له څنګه مودجمنـا ننـداره کولـه، دځوارلسم سپوږمۍ هم هسکه راغلې وه، دجمنا اوبوپه دغــو شــپو کــې ايلــه دسيند مخ پوښلی و، اوبه يې ډيرې نه وې، لکشمی دسپوږمۍ انځور په جمنــا کې وليد، پوجا غږ ورباندې وکړ:

ـ لکشمي پورنيما وينې؟

هغې ورته وخندل او ځواب يې ورکړ:

ـ هو ښکلې ده، خو په تاج محل کې نه، په دې چې دلته له تــاج محلــه پرته بل شی ښکلي نه ښکاري...

Downloaded from: ketabton.com

هغوی دواړې سره يوې خواته شوې اکبرخان زما خواته راغی، لاس يې زما په لاس کې راکيښود اولومړی پوښتنه يې رانه داوه:

ـ دتره زويه، دابله(پوجا) خو دې زما ډيره خوښه شوه...

مامې لاس دده پراوږه کيښود او پوښتنه مې ترې وکړه:

ـ اکبرجانه لاليه، داتاج محل دی، همدلته د زړه مراد غواړه، هرڅه چې غواړې؟

پوجا زما اودده انځورواخيست، پاروتی هم له اکبرخان سره خپل عکس واخيست، ما په ټوکه ترغوږ ورتيره کړه:

ـ اکبرجانه لاليه خدای دخيرکړي... شنې کوترې خو دربانـدې رامـاتې دي،...

ده پاروتي ته په ځيرځيرسره وکتل:

ـ يه يه دادې درنيسه... داپه ونه وړه ده... هغه بله خو که ښکلی ده ونـه هم لري...

تيرماښام موږ دتاج محل له جادويی غيږې راووتو، داګرې دښار په سړه اوآرامه غيږه کې روان وو، هلته چې دتاج دشاوخوا په انډول ډيرروښانه نـه و، دواټ پرغاړه په سلګونو خواران داسـې چـې تـا بـه ويـل دايـې هميشـنې استوګنځی دی يوې اوبلې خواته په خواره خوب باندې ويده وو. لاره تياره وه، لکشمي اوپوجا ځنګ په ځنګ روانې وې، ما په همدغه مهال پوجا ته وريـاده کړه چې شاجهان لکه چې اګره له سامان برجه په همداسې يـوه تيـاره شـپه

Downloaded from: ketabton.com

ليدلې وه چې خپلې ګرانې لورجهان آرا ته هغې ته چې دژوند ترپايه هم له ده څخه ديوې شيبې له پاره بيله نه شوه ويلی وو:

که له دې زندانه داخل ووتم اوبخت ياري راسره وکړه داخل بــه دتــورو مرمرو تاج داګرې ښارته ورډالی کوم...

زما خبره لا پای ته نه وه رسيدلې چې دپوجا پښه په کــوم شــي بنــده شوه، نژدې وه چې پړمخې ولويږي، اکبرخان راکلکه کړه، ترهغو چې هوټل تــه نه وو رسيدلي،دوی دواړه لاس ترلاس سره روان وو. همالته زما زړه ته ورسيده چې اکبرخان لالی هسې هم دغرو واو دغروشو....

په هغه شپه موږ ترناوخته داستوګنځي په بڼ کې کيناستو، ټــول ســره دوه دوه شوي ول اوپه خپلوخپلــو کــې ســره ډوب ول، لکشــمی لــه ماســره ترناوخته پورې ناسته وه، اکبرخان لالي له پوجاسره ګــوتې خــوږې کــړې وې اوهغه نور له نوروسره څوک يوځای اوڅوک بل ځای کښته پورتــه کيــدل، پــه هغه شپه لکشمي ډيره هڅه وکړه چې زما له خولې يوڅه واوري... يوځــل يــې راته وويل چې تا خو ويلی وو چې له تاج سره دمينې خبره به هلته درته کــوم اوس خوهغه وعده پرځای کړه اوراته ويې وايه...

مابياهم ورته وخندل او ورته ومې ويل:

ـ تاج محل ديوې تلپاتې مينې نوم اونښه دی،دمينې، د هغه څــه چــې انسان بې له هغې څخه انسان نه دی،انسان له هغې پرته ديوه سپيره بيابان په شان دی چې څوک يې هم په خوند او رنګ نه يادوي...

دا راته موسکی شوه لاس يې زما پرمخ را تيرکړ:

Downloaded from: ketabton.com

ــ ته هم مینه پیژنې؟

ــ هو، لږ لږ ځکه چې ما ته هم ځان انسان ښکاري...

ــ راته ویلای شې چې مینه څه ته وایي؟

خوما خپل عذر ورته څرګند کړ او ورته ومې ویل:

ــ له بده مرغه چې یوخوله بابادمه تراوسه مینه چا تعریف نه کړه، بلـه داچې ماته هم دمینې دستاینې او تعریف له پاره ویی او کلیمې پـه خولـه نـه راځي....

ــ په زړه کې دې هم څه نه درځي؟

ــ یوڅه خو شته، خو دویلو له پاره یې یوڅه لکه ژبه نه لرم...

ځوشیبې په فکرکې راته وزنګیده، بیایې ترخوله راته ووتل:

ــ نو چې داسې ده، له تاپرته چې ټیکـی اولنـډی واورو نـوره ښـه نـه درباندې کیږي، یوه ټیکی راته واچوه...

مور همدا خبرې سره کولې چې منیش په پاروتی باندې لاس وراچـولی وو. اوزموږ په وړاندې یې څو څو وارې کلکه کلکه ښکل کړه، له لکشـمي یـې دلنډی نشه والوزوله، او ما ته یې په وارخطاډول وویل هلته وګوره...

هغوی یوه اوبل ته داڅوومه مچکه سـره ورغبرګـه کـړه، خومـا ځـان ناګاراچولی و. هغې ته مې په دغه اړه هیڅ ځواب هم ورغبرګ نه کړ... له هغـې خوا پوچا اواکبرخان سره خوا پرخوا را روان وو، زموږ خواته راغلل، پوچا راتـه وخندل:

Downloaded from: ketabton.com

ـ اکبرخان غوندې څوک ما غوښت لکه چې خدای.... دده ټول عمر پـه هندوستان کې تیرشوی...

مااکبرخان ته وکتل، سترګې یوڅه خړې راتـه ښـکاره شـوې، دپوجـا څواب مې په خندا ورغبرګ کړ:

ـ بس نوره ته پوهیږې او دی... تاسې دخدای سره جوړکړي موږ دغلـه وو...

نه پوهیږم چې اکبرخان په څه شي پسې یوې خوا ته شـو، لکشـمی زر خپله خبره پوجا ته وکړه:

جلکۍ کوښښ وکړه، چې درنه خطا نه شي، تو د یې وسـاته، پـام چـې دولت خان غوندې درنه نه شي...

ما ته بیا دڅان په اړه پوښتنه پیداشـوه، لکشـمی لکـه چـې اور پـرې لګیدلی وی پرمـا بانـدې پـه هغـه تـوره شـپه کـې راغرمـه غرمـه شـوه...
ـ ته نه پوهیږې چې دا یویونیم کال زه تا اوبه اوبه کړم، زه خو څه اوسـپنه نـه یم... زه انسان یم... هیله لرم، زړه لرم... او داټول ما پرتا پورې تړلي دي خوته...

ماددغې خبرې لاره لاډیره پخوا څارله اوپه دې فکرکې وم چې یوه ورځ به خامخا دشهوت دتوپان له همداسې یوې څپې سره په یوه همداسـې څـای کې غاړوځم... مایې لاس په لاس کې ونیو، پرمخ مې یـې کـېنې لاس راتیرکـړ، داوښکولارې مې یې پرمخ، پرښکلي مخ ورلنډې کړې او ورته ومې ویل:

ـ ته مه خپه کیږه زه هم مینه درسره لرم، پرما هم ګرانه یې خو...

Downloaded from: ketabton.com

ــ نوخو یانې څه؟

په داسې حال کې چې لاس یې زما پرلاس باندې موښه ما بیاورته وویل:

ــ آیادا اړینه ده چې څوک له چا سره مینه کوي، دچا چې څوک خوښیږي هغه باید یوازې د... په مقصد وي؟ اوکه نورارزښتونه هم باید په پام کې ونیول شي...زه خو فکرکوم هغه هم په درناوي سره په پام کې ونیول شي او یادکړه شی...

ــ نور ارزښتونه یانی څه؟

ــ دا خو اړینه نه ده چې انسان دې په خپله دومره لو یې سره دومره کمزوی شي چې یوازې دې دشهوت جنډه ترنورو ارزښتونو لوړه وبولی په شهوت که دانسانیت بنسټ ایښودل شوی، خوبیایی دشهواني لویی مانۍ هم په خورا بده بڼه رانسکوره شوې ده. انسان دې ته اړتیالري چې له مورسره مینه ولري، له خورسره یې ولري،له طبیعت سره مینه ولري، له انسان سره مینه ولري اوپه پای کې له هغه ابدیت سره باید مینه ولري هغه چې تقدیریې ورپورې تړلې...

زماداخبره لاپای ته رسیدلې نه وه چې لکشمي مې په خبره کې راولویده:

ــ ستا ددې لویې فلسفې له مخې زه په کومه ډله کې راځم؟ زه خو نه ستا موریم، نه ستاخوریم اونه هم ستا غرنی طبعیت یم... زه باید څه وکړم؟

ماورته وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ــ زه هم ستا په اړه تراوسه وروستۍ پايلې ته نه يم رسـيدلى اوپــه دې تراوسه هم لاسم نه پوهيږم چې زه له تاسره ولې مينه لرم اويايې نه لرم؟

هغې راته وخندل اولاس مې يې په خپل لاس کې کلک ونيو:

ــ دا لاس دې چې اوس زما په لاس کې ايښى په دې هم څه احساس نه درته پيداکيږي؟

ــ داسې هم نه ده چې ګواکى زه بې احساسه يم، زه احساس کوم خو په خوند او ارزښت سره نه، زه په دې پوهيږم چې ته پرما ګرانه يې خو...

خودهغې زړه زما دغه خبره لکه چې يانه منله اويـاداچې نــه يــې درک کوله... ځکه يې راته وويل:

ــ زه نه غواړم چې ته بايد ټول عمر زما مينې ته دصبرخيمه ووهــې، زه شيبه غنيمت ګڼم، له ماسره داوږدو عمرونو خبرې مه کوه، يوازې دا راته ووايه چې دم درحال دې څه نيت دى؟

ماورته وخندل اوپه سړه سينه مې ترخوله ورته راووتل:

ــ نه شم کولاى چې ځان په دغه سيند له موزو اوپښو سره يوځــاى لکــه چې ستاخوښه ده ورلاهو کړم...

ــ ولې؟

ــ ځکه چې زما اوستا دژوند اواحســاس، او ان عواطفــو دنيــا خــداى محکومه پيداکړې ده... زه او ته په بيلو بيلو کړيو اوپنجرو کې د ژوند اوتــاريخ

Downloaded from: ketabton.com

دګناهګارانو په شان پراته یو، احساس مو بندی دی، ژوند مو زندی دی، او عواطف مو لاهم غلامان دي...

ــ پوه نه شوم څنګه، داخو ډیره درنه فلسفه وه...

مابیاورته وویل:

ــ وګوره ته دم غنیمت بولې، اوزه دژوند غم خورم، ته وایې چې زما همداګړۍ سمه تیره شي، اوزه وایم چې اوږد عمربښایي موږ ته په مخ کې وي... ته وایی ټوله دنیا دې په ماپسې بد وایی اوزه وایم چې که یوه دروغ او ناروا هم راپسې وویله شي، زه باید ځان ووژنم، ستا موراوپلار به وویاړي چې ته یوملګری پیداکړې، خو زما مور اوپلار که داسې څه دبل په خوله هم واوري، ښایی ټول عمرله شرمه چا ته سترګې هم ورپورته نه کړي، لوی ویاړ به یې داوي چې ياما ووژني اویاهم خپل ځانونه... ته ووایه زه څنګه کولای شم چې دپیړیو پیړو، دهیلو او امیدونو اوګروهوپردرنه جونګړه مې دیوې لنډ مدتې احساسي شیبې له پاره اور پورې کړم... هو، دریغه چې ما دومره جرآت درلودای اویامې داکارکولای شوای... زه هم انسان یم، زه له تاسرمینه لرم.... خو؟

زه پوهیدم چې زه په دغه شان خبرو داسې څوک ښکارم چې ګواکي آسمان په توپونو ورته ولم، زه په دې هم پوهیدم چې دا هغه دشګو بندونه وو چې ما ځانته جوړول او ددې د درانه احساس سیلاب په خپلو څپوکې له ځان سره وړل او وړل... زموږ دمیزپه سر دشرابو بوتل ایښی و، هم یې ماته اوهم یې ځانته ګیلاسونه ډک کړل، ما که هرڅومره ورته وویل، چې زه ددې کارمیړنی نه یم، زه له دوزخه ډاریږم، زه نه شم کولای په هغه دنیا دخپلې دغې ګناه

Downloaded from: ketabton.com

ځواب ورکړم... خو دې همدا راته ويل چې ته دا په سر واړوه، زه ستا پرځای دهغه سوال اوځواب ميدان ته ورځم، موږ هم مذهب لـرو، مـوږ هـم دخـدای دلارې پيروان يو او موږ هم په هغه خدای له تاسې سره شريک يـو چــې هغـه دهرڅه بادار دی او هرڅه دهغه په اشـاره جـوړيږي او ورانيــږي... تـه دا پـه سرواړوه، ما هم په ټول ژوند کې داليونۍ اوبه په څکه هم نه دي څکلې، خو نن يې له تاسره څښم، هو له تاسره چې زړه دې دخپلـو توروغرونوپـه شـان لـه ژونده تور دی، ته دا په سرواړوه... اوله هرڅه بې غمه اوسه...

ما چې دشرابو ګيلاس ته وکتل،له زړه مې يوازې يوخدای خبـرو، هـيڅ لاره مې نه درلوده، که رښتيا ووايم په همدغه شيبه کې دلکشمي لـه خبـرې سره سم هغه لنډۍ رایاده شوه چې:

چلم وهه دوړې يې باسه دتمباکيوبه دې زه ضامينه شمه...

پرمايې هغه ګيلاس لکه دجادوګرې په شان په سرواړاوه، څو نورمـاهم پسې وڅښل... اوتوکل مې پرخدای وکړ، له ځان سره مې وويل چــې پرســيند خو لاهو شوم څه يوه نيزه اوڅه لس... داپه همدغه شيبه کې لکه بلبلـه راتـه لګياوه لايې ګيلاس هم په سر نه واړولی چې همدايې راته ويل چې:

ـ ته نورمه وايه چې زه له تاسره مينه لرم، اوس زما وار دی چــې ووايـم زه له تاسره مينه لرم... په دې چې ته خو نه دځان دآزادۍ پـه اړه فکرکـولای شې اونه هم دنورو...

تردې زياتې يې يوڅو نورې هم راته وويلې، زه يې دومره راوپاروم چــې له ډيره درده مې هغه ليک چې په همدغو ورځو کې مې خپل پلارته په همدغه

Downloaded from: ketabton.com

اړه استولی وای چې دانوڅه ګناه ده چې که زه له دغې هندوستانۍ سره چې ټول عمر یې له ما سره تیرشواوزه یې په هرڅه باورلرم واده وکړم، زه پوهیږم چې دغه نجلۍ به کله هم ما بدمرغه نه کړي... خوهغه یوازې دایوه اوږده غونډله راته لیکلې وه چې:

- ته پوهیږې اوکاردې، که ته له هغې سره واده وکړې نو هغه ورځ هم راتلونکې ده چې هغه به لکه مورې غوندې مري، خو مور به په کلي کې نه پوهیږو چې دهغې دمرګ په ورځ به مور دهغې له پاره دقبربندوبست کوو اوکه دلرګیو؟ یوازې دغه ستونزه یې حل کړه نوربه خدای خیرکړي...

مادغه جمله دې ته لکه څنګه چې وه ولوسته، هغه زما په څنځیر اوزولانه شوي تقدیرباندې پوه شوه، په دې پوه شوه چې زه او یاهم داخپله څومره محکوم یو، هغه پوه شوه چې زما په زړه کې دهغې په اړه څه نشته اوهرڅه لکه په اوبوکې لمر داسې روښانه دي، په خپله ټوله ښکلا یې یوځل بیاد زړه له کومي غیرې راکړه اوپه یوه اوبله خوایی داسې مچې کړم چې دغاښود تاو درد یې ترډیرو پوره زما پرمخ باندې خپل سیورې له نري نري درد سره غوړولی و. له دغه شان مچولووروسته یې دخپل زړه درد په دغه خبره کې ترخوله راویوست:

ـ زه مینه درسره لرم، هو، دومره مینه، چې ان قبرته له هغې سره درسره ځم، سره له دې چې قبراوسوزیدل زما هم لکه ستا په شان نه خوښیږي، خو که بله لاره نه وه، هغه هم درسره منم...

شپه ترنیمایی اوښتې وه، هغې په دغه وروستۍ شیبه کې هم هیله راڅخه وکړه او راته یې وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ـ يوه لنډۍ، يوه وړه لنډۍ چې دزړه تسل مې پرې وشي، نوره نو شـــپه په سپيده چاود باندې خپله کډه وراړوي... ماخوګيلاسه په سرواړل خوداســې نه ښکاريدم چې زه به له چتې وتلې وم او نه هم لکشمي داسې راته ښکاريده، له هغې مې پوښتنه وکړه چې داڅنګه شــراب دي چـــې پرمـــايې هـــيڅ اغيـــز تراوسه هم نه ښکاري، هغه راته په خندا شوه اوراته ويې ويل،داشراب نـــه دي، په دې خاطرچې ته دوزخ ته ولاړنه شې،ما له هغو ډډه وکړه... زماعقيده هم له شرابوسره مروره ده....

ما نن هغې ته دزړه خبره وکړه، هغه چې دا ډيره موده ما نه شواى ورتـــه کولاى او زما پرزړه يې درنه کيږدۍ وهلې وه، خو نن يې زړه ته ورسيده چې زه هم دي غوندې انسان يم، لکه دې غوندې د ژوند په رمزبانـــدې پـــوهيږم، خـــو يوازې په يوه توپير چې دې په خپل ژوند کـــې پـــه يوشـــميرهغو خنـــډونوچې دانسان په مخکې وي برې موندلی و اوما نه شواى کولاى چې ځان له هغوڅخه راوباسم.همداوه چې ددې زما دژوند شډل تو ب خوښيده، دا زما په شډ والـــي باندې پوهيده اودهغه هرڅه يې په زور او زير دواړه ورمعلوم وو او په هغو کـــې يې خپله نيکمرغی ليده، هغې ته زما حيا، زما وفا، زما ژوند زما له تاريخه ددې په مخ کې پراته وو اوهرڅه يې انې اونورو مشرانو لکه هنداره داسې ورښودلي وو،خوماته داسې څه چا نه وو ويلي، زه وم چې ددې په باب مې هرڅه يـــوازې ددې په ظاهرکې کتل، ان چې ددې په ظاهر کـــې مـــې هـــم دځـــان لـــه پـــاره دبدمرغی څه نه ليدل، په دې چې هغه زما پرخوا را روانه وه خوما په ځان کـــې داتوان نه ليده چې هغه زماد اندوژوند پرپراخه ورشوپه څـــه شـــان راګـــډيږي اوځان هغه سرمنزل ته رسوي لکه چې يوه ورځ زه اوهغه په يـــوه وينـــه اويـــوه

Downloaded from: ketabton.com

مینه پورې هلته تړلی وو... هو په هغه مینه چې دې اوس په کیسوکې لیــده او په هغه وینه کې چې تراوسه یې رنګ اواحساس لکه زما دهغې په شان و.

زه یې ترلاس ونیوم، لاس یې زما په لاس کې و، دهغې دبــدن تودوخــه مادهغې له لاسه په خپل ټول درنښت سره احساسوله، پــه هغــه شــپه یــې د وروستي ځل له پاره دچا خبره پــه مــزه مــزه ښــکل کــړم او بیــا یــې خپلــه دپلاراونیکه حق لنډۍ دنورو ډیرو تودو هیلو پرځای رانه وغوښته، هو، لنــډۍ هغه چې دې به تل دخپل تاوده زړه تسل پرهغې باندې کاوه، زه لږ تــرې یــوې خواته شوم، مخامخ ورته ودریدم اوپه مینه مینه مې ترخوله ورته راووته:

یاري دنه کوم ډاریږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

اوپه هغه شپه زموږ دمینې بنډار دهغې په موسکا کې تیت وپرک شــو... لږشیبه وروسته زموږ موټر متورا ته ورسید هلته مو له یــوه پــرتمین جومــات څخه دحق آذان ترغوږ شو، ما هلته دسهار لمونځ وکړ، خو چې لمرراخاتــه نــو بیا موږ دهمدغه ښار په زړه کې هلته په لوړ باندې د رادها اوکرشنا له طلایــی مجسمو سره ولاړ وو، هلته چې هندکیو نوي په خورا درنښت سره دهغــو پــه پښو کې خپل ارادتونه او سهارني ګلان په مینه ښــندل او شــندل او دهغــوی دتلپاتې مینې اوارات قدرداني یې کاوه...

لکشمي هم درادها ترمجسمې لږ رادیخواله ځان سره یوڅه ویل، داسې چې ما نه اوریدل، خو کله چې را نژدې شوه، وامې وریدل چې له ځانه سره یې اوس هم زما هغه لنډۍ زمزمه کوله، هو، لنډې

یاري دنه کوم ډاریږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

Downloaded from: ketabton.com

(۱۳)

زما دزده کړو وروستی کال و، له هیواده په نژدې ځو میاشتوکې په پرله پسې توګه بد خبرونه داسې چې ملاماتوونکی وویوپربل پسې رارسیدل، وطن خونه یوازې لوټ اوبرباد شوی و، له هغه اوس دملانصرو بړستن جوړه شـوې وه چې په هره څنډه کې غلو یوبـل وربانـدې واڅه. دکابـل لـه ورانیـواوس هـم دپټواورونو لمبې پورته کیدې، داسې چې مساپروبه یې کیسې کـولې، زنـدی پرزندی پسې دهیواد دمورغاړې ته ددې دخپلوناپوهو زامنو په لاس ورلویـده، داسې چې یوه به تربلې پیاوړې او کلکه وه... دهرې ورځې په تیریدو سـره بـه یې دهیواد دموردخپلواکی دعمرکمپله ورلنډوله، ملاجان خپله وکـړه او ولاړ، طالب جان خپله درلوده چې دهغې له پاره یې خپله ځواني پـه اور لاهـو کـړه اوپه خپله سپینه لوبه کې یې سر دغورمې بوی کاوه...

داتېولې وشوې، راغلې اولاړې، تردغه مهاله خو هم هرچا داویلای شول چې ګواکی دا زما کوردی اوڅه مې چې زړه غواړي هغه په کې کومـه... ددغـه وړو وړو سیلیو مخه دیوه تو پان په لور خپله لاره ورنژدې کوله، هغـه تـو پـان چې دهغه په پایله کې امریکایی لیونو دشوروي په پلونو خپـل لیـوني پلونـه کیښودل اولکه لیونی غوا پروطن له یوې درنې سراړمی سـره راغبرګـه شـوه داسې چې نه یې وچ کتل اونه هم لانده، پلمه یې یوه وه او کړل یې بل څه، لـه راتګ سره سم یې یوه توره بلا پرهیواد باندې را غبرګه شوه، زموږ کلی چې ان

Downloaded from: ketabton.com

دشوروی دیرغل په شپوورځوکې هم په بمونو نه و لګیدلی په دغه کـال ددوی په بمونوکې لولپه شو، زموږ زیات کلیوال په کې ومړل، زما دموراوپلار شهیدې جنازې هم دړنګ کور له انګړه ترهدیرې پورې ورسـیدې، دهغـوی لـه مرګـه نژدې یوکال تیرو، خوما ته چا ددغې غمیزې په اړه څه نه وو ویلی، په همدغـه کال چې زما وروستی کال و، زما یوه ورور دخپل لیک پـه څنـډه کـې داهـم لیکلی وو چې:

ــ دخدای امر وشو، مور اوپلار دواړه دامریکایانوپـه بمبـاریوکې نـژدې یوکال دمخه له موږه بیل شول...

دهغوی لایوکال نه وپوره شوی، چې یو ورور مې هم په کټ مټ لاره لـه موږ بیل شو، اوس مې یوازې مشر ورور واو دژوند داټولې ستونزې...

دهمدغوبدو خبرونو را تګ او رارسیدنګ و او زما دسختې ناروغۍ پیل، نژدې شپږمیاشتې زما دغې ناروغۍ دوام وکړ، ډاکتران یې هـم پـه لاملونونـه پوهیدل، څنې ډاکتران خو تردې حده راسره حیران شول، چې له ناچارۍ بـه یې راته ویې ویل، ستا ناروغي هم د انسانانو ناروغیو ته ورته نه ده، دوی سـره له دې چې ماته دغه خبره نه کوله خو له یوه او بل سـره بـه یـې زمـا پـه اړه کوله،کله کله به یې داهم راته ویل که ستا دغه حالت وي کیدای شـي لیـونی شې... سره له دې چې زما له پاره دلیونې کلیمه کارونه ډیره زیاته داندیښـنې وړ نه وه، خو زما یوشمیردوستان یې خورا ځورولي وو، یوه ورځ زموږد پښـتنو مشر اسدخان لالا چې په حیدرآباد کې اوسیده هم زما پوښتنې ته راغی، یـوه ډاکتردهغه ترغوږ هم ورتیره کړې وه چې کیدای شي اندیوال دې لیونی شي...

خوده پرته له دې چې دډاکترپه خبره باندې سوچ وکړي ورته ویلي وو:

Downloaded from: ketabton.com

ـ خير، هغه پخوا هم په حال نه و، له دغې ناروغۍ خو به جوړشــي خــو چې نورڅه نه وي...

اسدخان لالا يوه مياشت راسره پاتې شو، زه هم يوځه سره په واک کــې شوم، ورته ومې ويل چې ته نوردرځه زه نورجوړيم او خپل کارونه که دخــدای رضا وه ترسره کولای شم، خو هغه راته وويل چې، ته دخپل وروستي امتحانونه زر پاس کړه، چې هغه خلاص شول، زه يوځه واړه کارونه نورهم لرم، چې هغــه ترسره کړم، له هغه ورسته به درځخه ځم... جالبه خو داوه چې کله بــه پوجــا اولکشمی زما ليدو ته راغلې، ترما به يې له اسدخان لالا ســره ډيــرې خبــرې کولې ان چې کله کله به له ما هم سره جلاشول او له ما پرته به ترډيــرو پــورې سره غږيدل، داسې چې زه به يې په هغوباندې نه خبرولم...

اسدخان لالا هم زده کړی سړی و، دژوند په رمزوراز او دهغه پــه نــوي ترنګ ترونګ باندې هم ترموږ ښه پوهيده، دی تر ما هم اکبرخان ته ورسکنی و، داسې ښکاريده چې دهغه او زما دواړو په ستونزو باندې هم ښه خبرو، دهغه په مينه هم خبرو... ده اوس هم اکبرجان او پوجا دزړه له کومې پيژندل او هــم يې لکشمی اوزه، هم زما دپلار اونورو خپلوانو په رضاپوهيده او هم داکبرخــان دپلاراوکورنی...

لکشمی پوره شپږ مياشتې له ما سره هغه څه ترسره کړل چې مــا هغــه په ژبه نه شوای ويلای... هغې زما له پاره په شپو شپو وژړل، زمــا دروغتيــا پــه خاطريی دزيارتونو اومندرونو نذرونه ومنل،پونې ته تللې وه هلته يې دپښتنې باباجان پرمزار چې زما معنوی پيره وه دزړه له کومې دعاوې کړې وې، زمــا لــه پاره يې دومره روپۍ په روغتو نواو درملونو باندې خرڅې کړې چې زما غوندې

Downloaded from: ketabton.com

یوه زده کړي یا زده کوونکي له پاره هغه نا شونې وې... ان چې ډاکترانوته یې ویلی وو چې که زما درملنه له هندوستان څخه بهرهم شونې وي، دا تیاره وه چې ماهلته ولیږدوي...

داټول هغه څه ووچې زموږیارانو او په خپله اسدخان لالا هم په سترګوولیدل، کله چې زه له ناروغۍ راپورته شوم، یوځه چې ما اوس په خپل شاوخواکې محسول،هغه داووچې اوس مې له خپلووطني یارانو هغه پښوانۍ کنایې اوکترې هم نه اوریدی لکه چې پخوا به یې ویلی:

دهندوستان نجونه لولۍ مړبه دکړینه...

اویاهم هغه څه لکه چې پلارمې هم په خپل لیک کې راته کښلي وو...

ما ناداچې دهغوی دغه شان خبرو اوس دسړیتوب په وړاندې خپل زوړ له لاسه ورکړی و، او ګونګې شوې وې... داسې ښکاریده چې اوس ټول په دې باوري شوي وو چې ژوند له یوې داسې سرچینې را پیل کیږي چې هغه دانسانیت سرچینه ده، داسې څو ک به وې چې دماشوم له خندا خوند وانخلي اودهغه خندا به ورسره بدرګه نه کړي؟ داسې څوک به وي چې دسل کلن اړبوډا بابا خدمت ونه کړي او په درنښت دې راشه درشه ورسره ونه کړي...؟ که داسې څوک موکله ولید چې دغه ځانګړتیایې نه درلوده هم هغه انسان نه دی...

د ۲۰۰۰ زرم کال ورستۍ شپې ورځې وي، یوه ورځ سهار وختی له کوره و وتلم، چې اسدخان لالا دومره راته وویل:

Downloaded from: ketabton.com

ـ زه ځم درشي مې درته جوړه کړي، له غرمې وروسته یې درتـــه راوړم، مقصد تر دریو بجودمخه به دلته سره ګورو...

زه هم ولاړم، خو خپل کار مې زر را خلاص کړ، داچـــې دهغـــه امـــر اوس زموږ له پاره دپلار ترهغه هم مهم و. ځکه نو دده له امراوقوماندې ســره ســم تردریوبجو دمخه بیرته کورته را ورسیدم، کله چې مې دکوردروازه پرانیســـته، زموږ په کورکې دناستی له پاره ځای نه و، دکورمخه په موټرانو ډکـــه وه، زمـــوږ چې څومره دوستان اوخپلوان وو، هغوی ټول راغلي وو، داسدخان لالا مشـــره خور هم له ځو نورومیرمنو سره راغلې وه، زه یې دښځو کوټې تـــه ورلاربـــوونه کړم له شا مې داسدخان لالا غږ ترغوږ شو، چې خپلې خورته یې وویل:

ـ لږ لاس مساس پرې ووهۍ، دریشی یې هلته ده، هغه وروغوندی، نور به له خیره سره روانیږو...

زه د لالا په دغه خبره باندې په رښتیاهم سره حیران شوم، ځکـــه دوی په دغه باره کې له ماسره ډیرلږڅه هم نه وو ویلی، اکبرخان ته مې وکتل، هغـــه راته وویل چې:

ـ ځه ځان تیارکړه... خبره دقام ده... لالا هرڅه په خپله جوړکړي، څـــه تاوان نه کوو...

زه پوه شوم چې اکبرخان له یوې خوا له ویشه په تالان رضـــادی او لـــه بلې خوا په هرڅه باندې له پخوا خبرو ان چې پـــه ډیـــرو ځـــایو کـــې یـــې زمـــا استازیتوب هم کړی و...

Downloaded from: ketabton.com

پوه شوم، چې خبره څه ده، کالي مې واغوستل، رښتیا خو داوه چې نور نو زه هم له اوږده رنځه وروسته په ژوند پکو شوی وم، اوس یوځه چې ما هغه ته اړتیادرلوده، هغه مرسته وه، ځکه نو مې هیڅ هم ونه ویل اونیغ له اسدخان لالا سره دهغه په ښکلي او نوي ماډل موټرکې کیناستم، لاهم نه پوهیدم چې چیرې ځو اکبرخا ن نن داسدخان ماما موټر په خپله چلاوه... یوازې دلارې په اوږدو کې اسدخان لالا ترغوږ راتیره کړه:

ـ بچیه اخرمې ناخبره ور واده کړې... ددې بل خره خبره مې هم له تاسره یوځای کړه... مانا داچې زما اواکبرخان دواړو ودونه نن داسدخان لالا او بي بي حاجي په خوښه نیول شوي وو اوموږ اوس ټول زما دواده په ورا روان شوي وو...

ما هیڅ هم ورته ونه ویل اونه مې دومره جرات درلود چې دبي بي حاجي په وړاندې دې په دغه باره کې څه ووایم، په دې چې څومره چې اسدخان لالا پرموږ برلاسی و، همدومره بی بی حاجي هم وه... په دغه شیبه کې ما ته زما فرانسوي هم صنفی کرستینا خبره رایاده شوه چې یومهال ماورته ویلی وو چې موږته نجونې زموږ پلرونه ټاکي، کیدای شي کله زموږ خوښه هم پکې وي خو زیاته نه... خوهغه په دغه خبره دومره حیرانه شوې وه چې وویل: که پرما باندې زما پلاراومور داسې کانه وکړي، زه خو به ځان مړکړم...

خوما ځان اوس درښتیاني زوم په شان نیولی و. بي بي حاجي اوس موږ ته دمور ځای درلود او داهرڅه ددې په خوښه اورضا تردغه حده را رسیدلی وو.

Downloaded from: ketabton.com

ډیروخت نه و تیرچې زمونږ دورا شل دیــرش مــوټران ټــول دلکشــمی دبنګلې په شاوخوا کې ودریدل، دبنګلی په هغه خوا باغچه کې لویه خیمه چې تر زرو زیات میلمانه په کې ځاییدل وهل شوې وه،دهغه له منځه مې دډولونــو غږ واوريد، کله چې انګړ ته ورننوتو نو دومره دوستان او یاران راغلــی وو چــې حساب یې په یوه خدای و، په دغو شپوورځوکې ډیلی په افغان مهاجرو ډک و، داسې چې په هربازار او هره مالت کې به یې لس او شل کوره اوسیدل... ځکــه نو دهغوی ډیری راغلي وو، له بمبی، اسام او حیدرآباد څخه په ســلګونو زمــونږ سود خواره ماما خیل اوپه نویو زده کړو بوخت همزولی زلمیان راغلی وو چــې اوس ټول دلته په وار سره غرپنده ډولونو ته غوړې ځنې اوښــتل را اوښــتل... مورږ دمانې په انګړ کې دننه له موټره کښته شو، دلکشــمي مــور اوپــلار زمــورږ هرکلی وکړ، بي بي حاجي مخکې او مــورږ ورپســې روان وو... مــورږ دلکشــمی موردمانې دننه لارښوونه کړو، هلته لکشمي دواده په ځانګړې سینګار کې چې په اول ځل لیدو خو ما هیڅ ونه پیژندله زمورږ لاره څارلــه، کلــه یــې چــې پــه ماسترکې ولګیدې راته موسکی شوه، دبي بي حاجی او اسدخان لالا پښــتوته ورتیته نه شوه، بي بي حاجي ته یې لکه زمورږ دښــځوغوندې غیــږه ورکــړه او لاسونه یې ور ښکل کړل، داسدخان لالا لاسونه یې هم ښکل کړل، هغه یې هم لکه دخپلې لورپه شان په سرلاس راتیرکړ او په درنښت یې بدرګه او وپنځوله، زما دغې ننداري ته ښه پام و، دډولونو مست دربی اوچــت و، زمــورږ دځوانــانو مشر خان زاده ان ترغرمې دمخه هلته رسیدلې و ځوانانو په وار وار سره اتڼــو نه اچول، اودلکشمي دپلار بنګله نن په رښتیاهم درنو خوښیوپه سراخیســتې وه. زه لاناست نه وم، چې دلکشمي مور دمیزله سره زمورږ سپیځلی کتــاب پــه خورا درنښت سره دمیزله سره راکوز کړ لومړی یې زمــورږ پــه ســرونیواوبیایی

Downloaded from: ketabton.com

پرموړدواړو باندې ښکل کړ، ماهم ښکل کړ، لکشمی هم ښکل کړ... کلـه چـې دهغې سترګې اومخ پرهغه سپيڅلي کتاب ورپرې وتل دزړه هغه درزامې چـې دغې مانې ته راننوتی وم او راسره پيداشوې وه اوس آرامه شوه... لکشمی زمـا مخې ته له بسم الله ويلو سره رانژدې کړ، ما په درناوي سره ښکل کړ، زمـا لـه درناوي وروسته يې دهغه لومړۍ پاڼه راواړوله، او ما ته يې وويل چې لومړی مخ (الحمدالله) يې زه ولولم... ما هغه ولوست، خو ترڅوچې مـې ترپايـه رسـاوه، لکشمی زما څو تيروتنې را سمی کړې، دويم مخ که رښتيا درته ووايم، زما سم نه و زده، دهغه په لوستلو باندې دې پيل وکړ، ذالک لکتاب لاريبه... هغه يې په داسې زور اوزيرسره ولوست، چې زه يې حيران کړم، ددې داکار زما لـه پـاره داسې هيښنده جتکه وه چې ما فکروکړ زه کوم خوب ويـنم او کـه پـه دغـه دنياکې نه يم... اوهغه مخ يې ترپايه ولوست...

بی بی حاجی هم په ټوله کيسه خبره وه، يوازې زه وم چې لکـه پـردی اوس له داسې يوې نوې پيښې سره مخامخ کړم، ما لکشمي ته وکتل، هغه راته موسکۍ شوه، ان چې دلومړي ځل له پاره يې داهم ترغوږ راتيره کـړه او راتـه ويې ويل چې:

ـ زما لس سيپارې قران شريف په ياد هم دي...

اصلی خبره خو داوه چې لکشمی له هغې ورځې چې کله زيږدلې وه، له خپلې انې سره اوسيده، له هغې سره لويه شوې وه اوهغې يې دمور اوپـلار پـه خوښه او سلا هغه مسلمانه روزلې وه، اوپرهغې يې ټولې اسلامي زده کړې کړې وې، ان چې دهغې نوم هم بل څه و، خو داچې پلارېې ته يې خورا ګرانه وه، دې ځان اوس دپلارپه خاطر په دغه نامه سره نا متوکړی و... زما له پاره دنـه منلـو

Downloaded from: ketabton.com

خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بي حاجی چې په خورا سختۍ سره بــه یــې داسې یوې خو شالۍ ته رضایت ښود اوس داسې شوي وو لکــه روانــې اوبــه... هغوی په دغه باره کې له ماسره هیڅ نه وو ویلي، ما فکرکاوه چې ددې خبــرې لامل به داوي، چې هغه زموږ دواړو په ټولګیوالتوب باندې خبردي، هرڅه ورته څرګند دي اوهم نه غواړي چې په دغه برخه کې ما ډیروغـــږوي، پــه دې چــې دوی فکرکاوه زما داوړدې ناروغۍ یولامل هم دغه خبره ده، داچې له هرچا بــه یې اوریدل چې کیدای شي زه ډیرزر لیونی شم، دغې خبرې په خپله پــردوی باندې خپله اغیزه درلوده، خواوس راته څرګنده شوه، چې اصله خبره څــه وه؟ ان چې په دې وروستیوکې یې له ما سره دیوڅه په باره کې هم څه نه وو ویلي، یوه ښیګړه چې دپوښتنې له پاره یې اړتیانه وه هغه دهندوستان دواده دود و، چې په هغه کې لکه زموږ دوطن غوندې دهلک ملا په خرڅونواو ســیالیوباندې نه ماتیږي... دلته هلک دانه شي ویلای چې:

غم دی دلالي په سر ـ مسته دې تازه ګرزي

دلته خبره سرچپه ده، ماناداچې:

غم دی دلالۍ په سر ـ مست خان دتازه ګرزي...

ماناداچې د واده ټول خرڅې دنجلۍ پر کورنۍ باندې پیتې دی...

بله مهمه خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بــي حــاجي اوس ترمــا لــه لکشمي اوپوجا سره ډیربلد شوي وو، له هغوی سره یې هغه ټولې خبرې چــې له ما سره یې ویل نه غوښتل او یابه دوی پوهیدل چــې زمــا او زمــا دخپلوانــو فکرونه له یوه اوبل سره توپیرلري هم له دوی ســره شــریکې کــړې وې، خــو

Downloaded from: ketabton.com

داچې دوی پرما اغیزدرلود، همداوه چې دوی هم ترما اوس په هغه برخــه کــې چټک لاس په کارشوي وو. دوی په دې پوهیدل چې زما له پاره ډیرې دودونــه او ارادتونه ډیرمهم نه دي، په دې چې زه پوهیــدم چــې پــه ځینــو وختــوکې نورانساني ارزښتونه شته چې هغه هم سړی باید له یاده ونه باســي،په داســې حال کې چې دا خبره او دهغې زغم دهغوی له پاره چې زه ورپــورې اړونــد وم ګران کارو. لکشمي هم په دغه رمز باندې اوس پوه وه. له اسدخان لالا سره یې هم اړیکې ترما هم کلک شوي وو، داسې چې یوځل ګل زرک خــان لــه لندنــه لالاته یو نوی ماډل لپ ټاپ کمپوټر رااستولی و، ډیره موده هغه ته چا لاس نــه شو وروړای، خو لکشمي او پوجا هغه په څو شیبوکې ورتــه کــاري او تیــارېې پښتو توري هم ورته کښته کړي دده په واک کې ورکړي و، له هم هغې ورځــې وروسته به چې دوی هرچیرې له هرچا سره مخامخ شول، نودایوه خبره به یــې ورته کوله:

ــ نجلۍ اوهلک چې کران(قران) او کمپوټر زده کړل، نوره هغه که ددنیا په هرکنج کې وي نه بې لارې کیږي، باید چې سړی یې درنــاوی وکــړي او پــه سریې وګرزوي...

په دوی هم ددغه شان یوه پیغام سام لویدلی و، ځکه یې هرڅه پرته له ښه اوبده سره له لکشمي دوی سره منلي او جوړکړي وو...

اکبرخان اوپوجا په بله خونه کې چې هلته هرڅه تیارې دهغې دکــورنې له خوا نیول شوی و ناست وو، خو مور له یوه اوبله نه وو خبر هغوخپل کارکــاوه اومور خپل، زما خوابښې په خپله عقیده دزړه له کــومي باورمنــه اوویاړنــه وه، همداوه چې له دې پلوه زما زړه ډاډه شوی واو زه اوس لکه رښــتینې پاچــا لــه

Downloaded from: ketabton.com

لکشمی سره پرتخت ناست وم، له هغې نجلۍ سره چې داخوکاله موږ لــه یــوه اوبل سره ناسته پاسته درلوده، خو تراوسه هم ما هغه نه وه پیژندلې، هغې چې کله ذالک لکتابه لاریب... ولوست، ما ته دهغې مورنې انا رایاده شوه، مــا هلتــه دهغې په شاهانه بنګله کې هغه زړه ونه، هغه زوړ قبر او دهغه پر سر پــه هغــه لوړه تاخچه کې هغه زوړکتاب، هغه چې ما پرانیست، ښکل مې کړ او لکشــمی په هغه مهال ماته ویلی وو چې پرې پوهیږې او ما ورته ویلی وو چې پوهیــدل خو څه کوې چې باور هم پرې لرم... سره له دې چې کتاب ډیرزوړ و، خــو کلــه چې ما پرانیست دهرې کرښې توري یې لکه مرغلرې داسې روښانه وو... ما تــه هغه کتاب را یاد شو، اوهغه دروغ رایادشول چې ما دلاپې په توګه لکشمي ته، هغې ته چې پنځه لس سیپارې یې په یاد وې ویلی وو. زه اوس په دغــه شــیبه کې په خپلو دغو درواغو باندې له هغې څخه شرمیدم، په دې چې ما لکه زموږ دهیواد دیوې دورې مشران له الحمد الله سره داسې حال درلود چې غلطۍ مې لکشمي رانیولې، نو په نور کتاب کې به مې څه حال و؟

زما هرڅه اوس زما دخوابښې ترلاربښونه لاندې ترسره کیدل، هغــه پــه خپله عقیده باندې دزړه له کومې باورومنه وه، داکبرخان په سرخانې کې هــم دپوجا له خوا دهغې ماما ولاړو، مانا هرڅه چې ترسره کیدل، هغه ټولې خبــرې اسدخان لالا او بي بي حاجي له پخوا څخه حل کړي وو.

زه لاتراوسه هم دچا خبره په خپل واده کې ګنکس وم، هرڅه مې چــې لیدل، هغه ټول هغه څه وو چې زما له تصوره دباندې وو، په دې چې ما کله هم په دغه ټولنه کې هغه تصورنه شوکولای، لکه چې زموږ پــه خپــل کلــی، کــور اوهیواد کې و... له یوې خواڅخه دښځواونجونو دسندرو غږ هم اوریدل کیــده،

Downloaded from: ketabton.com

چې وروسته بیا زموږ کوټې ته ټولې رانوتې اودلکشمي ترځنګه یې (د رامي خورې، رامي خورې) مشهوره بدله چې دهند پټانان یې په خپلو ودونو کې بولی په مزو مزو له ګډاوو اوخنداوو سره یوځای ویله، درامي خورې سندرې وزن په خپله یوسوچه پښتو وزن دی، خو داچې پښتنو په هندوستان کې کلونه کلونه تیرکړی او خپله ژبه یې له لاسه ورکړې، او س هغه سندره په اردوکې بولي...

داهرڅه اوس دلته روان وو، څو شیبې لانه وې تیرې چې زموږ پخواني مولوي اکرام الدین صاحب چې کلونه مخکې له غزني څخه راغلی و اوخپلې زده کړې یې هم په دیوبند مدرسه کې بشپړې کړې وی، او زموږ هندي ملګروبه وکرم صاحب باله له نژدې شلوتنو سپین ږیرو او مشرانو سره زموږ دکوټې مخامخ لویې کوټې ته ورننوتل، هغوی اوس دنکاح له پاره راغلي وو، او زموږ نکاحوی یې کولې، دا چې زه تراکبرخان مشروم، نو ځکه یې لومړی زه وربللم، لکشمي هم خپل پلاروکیل اسدخان ماما ونیو، ایاتونه ولوستل شول، دعا وکړل شوه، او هغه مراسم چې دنکاح له پاره اړین وو، هغه ترسر شول، نقل وویشل شول، او ناستوکسانو زما دخسرپه ګډون ټولو زه په غیږه کې ونیوم او ما ته یې په وار وار سره زما د واده مبارکي وویله، مولوي صاحب ددې ترڅنګ چې ما ته یې مبارکي راکړه دټولو حاضرو کسانو په وړاندې داشاهدي هم ورکړه چې:

ـ دغو دواړو نجونو ته هغه مهال چې ددوی کورنې له هیواده دباندې وې اودوی دواړې له شهزادګی ګبانو سره دلته اوسیدې ما قرانی تعلیمات ور زده کړي دي، هغوی دواړې تردولت خان اواکبرخان هم په عقیده پیاوړې دي،

Downloaded from: ketabton.com

اوهم په پوهه زما دغاړې خلاصې وې چې دوی دخپلې انې په همت مســلمانې روزل شوې دي، له دوی سره په دغه کار کې ددوی پلرونو او ټول خپلوان هــم نظروو اودي...

زموږ هغه ټولې پوښتنې او سوچونه چې له اوږدې مودې دیوې کړۍ پــه توګه زموږ ترزړونو او ذهنونو تاو راتاو وو، هغه ټول داسې په اسانې سره ځواب شول، چې ما فکرکاوه، موږ په هند کې ژوند نه کوو، زموږ واده یورښتینې واده نه دی، بلکه غواړو دلته یوازې دیوه فلم له پاره یوه صحنه جــوړه کــړو... خــو وروسته مې چې ښه ځان سره وخوځاوه او ښه ځان ته ځیرشوم، پوه شوم چې نه، دایوه داسې رښتیاده چې هرچا ته یې ووایې، هغه یې یوه انځوریزه صــحنه ګڼي...

زموږ واده وشو، په زرګونو خلکو په کې ګډون کړی و، داسې اتڼونه پکې وشول چې له ډیرې مودې دلته چا نه وولیدلی اوداسې ډولونه پکې ودربیــدل چې دزرګونوکورکلي ورکو یادونو او رنګونو ته یې نوی رنګ ورکړ، زمــوږ ټــول سودخواره کلیوال له هرې خوا سره راټول شــوي وو، ملــوک مــا مــا چــې لــه احمداباده تر کلکتې زموږ دغونډواوباندړارونو ګل بلل کیده هم راغلی و، هغه په ټول شلګراو غزنــی کــې یونــامتو ټوکمــار و، چــا بــه لاداهــم ویــل چــې دی دشلګردنومیالی ټوکمار (ولو) اویاهم دسلطان باغ د (ر.خان) له خپلوانو څخه و، ولو هماغه لوی ټوکمار و چې مجاهــدینو دخلقیــانو پرچمیــانو رژیــم تــه د سندرو اوټوکو ویلو په ګناه وواژه، خلکو به کیسه کوله، چې کله ملایــانو دده د وژلو فتوا صادره کړه او زړه ته یې ورسیده چې ښني خــو یــې نــه، نــو یــی د وروستی خبرې په توګه ورته ویلی وو:

Downloaded from: ketabton.com

اوملايانو، تاسې ټول عمرشكنې خوړلې عقل مو په سركې نشته، تاسې هم په دغه عقل ژوند ي پاتې كيدونكى نه يې، زه يوټوكي يم، زه خپله دنيالرم، خپل خوله لرم او خپله خندا اوژړا، له ماسره كار مه لرئ، له دى تش په نامه جهاد مهاده څه نه جوړيږي... دواک او ګدى تاسې نه ياست... خپلې شكنې وهى او ولو ته دعاوې كوى....

وايي چې ملايان نورهم ورته په قهرشول، ټولو مشرملا ته كتل، هغه هم ورته په قارشو.... دځوشيبو له پاره ارامې شوه، خو معلومه وه چې ټول هغه چا ته چې وژل كوي، ستر ګې په لاره وو، له څو شيبو وروسته يې له كوم قصاب ملا كه قاري سره چاړه په لاس كې وليده، زړه طاقت ونه كړ ځكه يې د وروستى ځل له پاره په ملايانو خوله ورخلاصه كړې وه چې:

ــ اوملايانو له هغه لويه مو رانيولي تر دغه واړه چړي پورې مو ميندې او خويندې.... نورڅه ته ګورئ، ما خپله كليمه دوخته لوستې... هلى زركړئ چې درڅخه مردارنه شم....

او دغزنى ددغه نامتو ټوكې سر په همدغه وروستې خبره باندې پرې شو...

دسلطان باغ په (ر.خان) پسې هم كورته ورلويدلى وو،هغه ترې پټ شوى و، نورڅه يې نه وو موندلى، په خپله ميرمن يې غږ كړى و، چې دخره تر كته لاندې يې پټ كړى، هغې داكا روكړ، خداى مجاهدين پرې كانه اوړانده كړل او دى يې ونه موند، له هغه وروسته يې خره ته تر... درناوى كاوه، هغه كته يې دخپلې ميرمنې په بنارسي شال كې نغښتې وه اوهرچا ته به يې ويل چې زه خداى وژغورلم او دغې دخره كتې وژغورلم... هرځاى به چې كيناست په

Downloaded from: ketabton.com

اوله خبره کې به يې له خره اودهغه له کتې څخه ترانسانانو دمخه مننه نه هيروله...

ملوک ماما هم داسې يوڅوک وچې دهغوي لاره يې څارله، په هغه شپه يې هم دچا خبره عالمونه هم وخندل اوهم يې ژړول، په سلګونوټوکو کې يې يوه داهم وه چې، کله امريکايانو پرافغانستان يرغل وکړ، هرچا به چې دطالب اوالقاعدی پرضد خبرې کولې، دداسې خلکو به ډيردرناوی کيده، ده ويل، چې زما يوکليوال هم له دغه بدلون سره سم ځان دداسې کسانوپه پوستکي کې ځای کړلاوطن ته نه و راغلی... ماپه خارج کې وليد، يوه ورځ په يوه ميلسمتيا کې سره ناست وو، ماته راترغوړ شو، چې دولت مې غټ سړی ټاکي، روان يم ځم کابل ته... ملوک ماما ويل چې ما خو هغه سړی پيژاند، چې ددوو خرو اوربشې يې هم نه شوې ويشلای، ماته هغه زموږ دکلي دځاه کيندلو کيسه رايادە شوه، يوکال چې دکاريزه اوبه وچې شوې کليوالو پريکړه وکړه چې: موږ بايد دغه کوهی چې له کلونو کلونو همداسې پاتې دی او هلکانوله تيږو او خاورو ډک کړی، پاک کړو،که نه پرکلي باندې بده ورځ راتلونکې ده... پريکړه همداسې وشوه چې بايد کوهی پاک کړل شي، يو ځوان راوړاندې شو، او ويې ويل چې زه ورکښته کيږم... کليوالو هغه په رسۍ وتاړه او کوهي ته يې چې ډيرژور و ورکښته کړ، ځوان چې کله دکوهی تل ته ورنـژدی شو، هلته يې دستړيا اوډار احساس وکړ، له کښته يې غږ راوکړ چې: درپورته مې کړئ... خلکو ځواب ورکړ چې اوس دومره کښته شوې يې يوڅه وکړه... خو له کښته همداغږ راته چې: درپورته مې کړئ... درپورته مې کړئ...

Downloaded from: ketabton.com

بیاهم خلکو هیله ترې وکړه، چې له زغم څخه کارواخلی... او یوځه خواري وباسئ...

خوځوان نوردزغم نه و، ځکه یې له کوزه په اوچت اوازورته راغبرګه کړه چې:

ـ داکوهی راباندې پاکوئ او که یې راباندې مرداروئ...؟

ملوک ماما وویل چې ما خپل کلیوال ته وویل چې:

ـ د دولت د کور ودان وي، خو دایوه پوښتنه له ما سره ده اوهغه داچې ته خو دهیڅ وایې نه یې، زه نه پوهیږم چې پرتاپاکول کوي اوکه مردارول....؟

اوزموږ ودونه په داسې نه هیریدونکوولولوکې کې ترسره شول....

Downloaded from: ketabton.com

(۱۴)

زما اواکبرخان ودونه، لکه ځنګه چې زمـوږ هـوډ و، لکــه ځنګــه چــې داسدخان لالا هیله وه، لکه ځنګه چې زما دمــوراو پلاراوداکبرخــان دکــورنۍ غوښتنه وه ترسره شول، یوه جمعه وروسته موږدهندوستان له دود سره سمه ولیمه ونیوله، په هند کې ولیمه هغه میلمستیا ده چې هلک یې دخپل واده په درنښت سره دواده له اصلي ورځې وروسته نیسی، سره له دې چې داکــار پــه هندوانو کې دیردود نه دی، خو مسلمانان دغه غونډه نیسي چــې دهغــې پــه نیولو سره هلک اودهغه کورنۍ هم خپله ونډه په خپل واده کې ښيي، لکشــمي زموږ له واده ورسته زموږ له کورنې او دوستانه څخه هیله وکړه چې نوره هغــه باید په خپل اصلي نامه (مبارکه) یاده کړي، انې یې دانوم دبی بي مبــارکې لــه نامه سره اړونــد وربانــدې ایښــی و، دهغــې پښــتنې ملکــې میرمنــې چــې دهندوستان دلومړي مغلي واکمن مړی یې په خپل امر له هند څخه کابــل تــه راو لیږداوه، انې یې تراخره پورې په همدغه نامه یادوله، خو دې دغه هنــدکی نوم یوازې له خپل پلار سره دمینې په خاطر پرځان باندې ایښې و... داچې زما اواکبرخان دواړو خسرګنې دهندوستان خورا شتمنې کورنۍ وې، له واده سره سم موږ دهرڅه خاوندان شولو، دکورونو، دموټرونــو، دنوکرانــو او نوروتولــو... لکشمي اوپوجا خو په خپلو نومونو خپل سوداګري کاروبارونه درلودل...

Downloaded from: ketabton.com

زموږ لوڅ لغړ ژوند لکه دهغو ي په شان چې يوناڅاپه لاتري ورته ووزي، يوپه يو دچا خبره په لوړ شو، لامويوکال نه وپوره چې زما زوی مړوند پيداشو، دهغه له پيداکيدو سره دلکشمي په سر دافغانستان هوا ولګيده، او غوښتل يې چې بايد هلته لاړه شی،

لا ۲۰۰۰ کال پای ته نه ورسيدلې چې موږ دافغانستان په لور وخوځيدو،له هرچا به موچې دحالاتو پوښتنه کوله، ټولو به ويل چې اوس افغانستان داسې آرام دی چې نه غله په کې شته او نه هم هغوی له غرو راکښته کيدای شی چې کابل يې کنډواله کړ، موږ په همدغو حالاتو کې افغانستان ته لاړو، يوه يوه نيم مياشت موهلته تيره کړه ما او لکشمي اوس په رښتياهم وليدل چې زموږ پر وطن باندې اوړدې جګړې څه کانې نه وې کړې او څه نه وو چې دغو خلکو دلته نه وو ليدلی، زما هغه ښوونځی چې ما مې په کوچنيوالي کې درس پکې لوستی و تراوسه هم لا نه وجوړشوی، يوازې ديوالونو اودرنوډبرو يې ښوده چې داهم هغه مانې ده، هغه چې موږ به ورتلو اوهلته به موپه اوونۍ کې يوځل د خيرمحمد معلم صاحب اوقسيم خان سرمعلم صاحب څپيړې له درسونه سره يوځای په مزو مزو خوړې...

زموږ په زړه کلا کې هم اوس له يوڅو خوارو کورنيو پرته نور څوک نه وو پاتې، اوس زموږ کليوال له يوه اوبل څخه ډيرلرې شوي وو، اوس هغه ترلي بامونه چې له يوه سره تربله به موږ پرهغو باندې منډې وهلې اودکليوالو خبره خرمستۍ به مو پرې کولې څه نړيدلی وو، او څه لاګردسره نه وو، اوس، اوس هرڅوک به بيله کلا کې اوسيدل او هرڅه يې له نورو کليوالو څخه پټ وو.جومات هم ړنګ شوی و،دورځې به چې کومه جمه کيده هغه به هم په

Downloaded from: ketabton.com

همدغه وران جومات کې وه خوویل کیدل چې طالبانو امرکړی، کوم قومانــدان چې دغه جومات یې په توغندي ویشتلی که یې زرترزره بیرته جوړنــه کــړي، دوی به خپل قانونورباندې جاري کړي...

دلویې کلا دخیابان لویې ونې چې زموږ دنیکونو دوختــو وې اوس یــوه هم نه وه پاتې... کلیوال ټول سره ویشل شوي وو، سره له دې چې اوس یې پــه دغوشپوکې په خولو لاسونه سره نیولی وو، خوله دې سره سره به هم چې کله چا دچا نوم اخیست نویو ورستاړي لکه اخواني،خلکی، نظاري، پرچمــي، غــاب مینځونکي، طالب اونوربه ورسره ملګري وو...

کورونه واړه شوي وو، یوازې یوه شي چې خورا زیاته پراختیایې موندلې وه هغه هدیرې وې. توغونه وواو قبرونه وو چې ټول ملک یې رنګین کــړې و... اوس هدیرې هغسې نه وې لکه چې موږ ماشومان وو او له ماښامه وروســته بــه مو هغې خواته ورکتلای نه شوای،دهرکلی دمیندواوخویندو اوس دورځې زیاته برخه اوس هم په هدیروکې په دعاوو او ژړاوو تیریده...ماشومانو ته یې نه ښــو ونځی و او نه هم وړکتون، هغوی به هم دورځې په اوږدو کــې دخپلــو شــهیدو پلرونو دقبرونو په څنګوکې لوبی کولې، دخپلوپلرونو دقبروله دخاوروبــه یــې کوټنی جوړولی داسې چې ګواکي پلار، مور، او ورور یې دلته په میلو راوســتي اوخپله یې هلته یوې خواته ډډه ورته وهلې اود دوی خارنه کــوي... مــوږ اوږده موده په هغوشپوکې چې چا یې تصورهم نه شوکولای په خورا خوشــالی ســره تیره کړه، زموږ راتګ ته دوې ورځې پاتې وې چې یومازدیګرې موږ ټــول زمــا دمور اوپلار هدیرې ته دوروستي خدای پاماني په خاطر ولاړو، هلتــه مــو دعــا وکړه او له خدایه مو ددوی پرقبر د مرستې اوبښــنې غوښــتنه وکــړه، رښــتیا

Downloaded from: ketabton.com

دهغوی دقبرونو څنګ ته مې له خپل ځانه ماشوم جوړکړلکه زموږ نورکلیـوال ماهم دځوشیبوله پاره دهغودقبروپه خاورو اوشګو باندې لـوبې وکړې،دیـوې اوږدې شیبې له پاره مې دخپل ژوند داتولې هسکې اوټیټې هیرې کړې اوځان مې داسې کړې ولکه چې همدا اوس زه ددوې په غیږه کې یم...

لکشمي زما له مشرې خور سره دهدیرې په منځ کې یوې اوبلې خواتـه قدم واهه او زما خور دهرقبر اوهرکلیوال دقبرلیکلې ډبرې ورښودې اودهریوه دمرګ ترخه کیسه یې ورته کولـه: ـــ دا دجمهـوری ارګ دتـورن میرزمـان قبردی... چې دنجیب په زمانه کې دهاوان په ګولې شهید شو... دا دامـان ګـل قبردی چې دکابل په جنګو کې د دوستم او مسعود جګړه مارو شهید کـړ، دوه ویشت کلن و... اوداهغه څلورشهیدان دي چې اشرارو یوازې په دغه ګناه چـې یوازې په لیک لوست پوهیدل اودقوم دمخې څوک وو په یـوه ورځ شـهیدان کړل... داڅلورواړه زما ترونه وو... دادجواهرې ببـی اودهغـې دلمســی آمنـې قبردی چې دشورویانو الوتکې پرې راغلې او دوی یې په داسې حال کـې چـې دلمسی لاسونه یې ددې په غاړه کې وو شهیدانې کړې... اودازما ترور وه...

زه لاهم دخپل موراوپلاردقبرونوڅنګ تـه ناسـت وم، لکشـمی اوزمـا خورهمداسې دقبرونه په باره کې غږیدې ما یې غږونه اوریدل چـې یوناڅاپـه هلته وړاندې زما مشرې خوراو لکشمي ته ورڅیرمه بدرنګه چاودنه وشـوه، زه تراوسه دخپل موراوپلارله قبرونو سره ناست وم، دعاوې مې کولې چـې دوړې شوې،په دغو دوړوکې دغه بدرنګه غږ دځان له پاره دعا او هرڅه رانه هیرکړل، دچاودنې په لورمې ورمنډه کړه، زما تررسیدو دمخه زمـوږ کلیـوال نارینـه او ښځې راورسیدل، زما مشره خور خو همالته ځای پرځای شوې وه، لکشمي پـه

Downloaded from: ketabton.com

دغه مهال چې ديوه جوړشوي قبرځنګ ته دريدلې وه، يوازې كينه پښه يې په يوه پارچه باندې لګيدلې وه، كله چې زه ورو رسيدم، هغې پرما پســې كتــل او زما په لټه كې وه، سره له دې چې زياته خوړ شوې نه وه، خو داسې ډاره شــوې وه چې په هيڅ هم نه پوهيده، چې داجوړه ده كه نه، نه پوهيــده چــې زخمــي شوې كه نه، خو كله يې چې زما مشره خورټوټې ټوټې وليده، چغې يــې كــړې، داسې چې له ډيره درده بې حاله شوه، كليوالوچغې ســره وهلى،لــه ولســوالۍ څخه يوامبولانس راورسيد، لكشمى يې زر دولسوالۍ كلينيک تــه وليږدولــه، نوركليوال، زما دخور دمړي په ټولولو اوسمبالولو باندې بوخت شول، زه هم پــه دوړوكې پټ شوى وم، له هديرې يې راويستم، پــه لاره كــې مــې نهــه كلنــه خورځه لوڅې پښې مخې ته راغله غيږه يې راكړه اوخداى ته دشكرانې په نامه سرلوڅ كړ، خو له دې نه وه خبره چې ترما يې هم ورنژدى څوک چې هغه يــې موروه نوره د دوى له سره دابدله پاره لرې شوې وه، په غيږكې مې راونيوله اوله ځانه سره مې پــه ژړا ژړا روانــه كــړه، دواړه دلكشــمي پرخــوا روغتــون تــه وروخوځيدو، هلته ورغلو، لكشمي سترګې لوڅې كړې وې، كله يې چــې زمــا پرخورځه سترګې ولګيدې، ناڅاپه يې ترخوله راووتل:

ـــــاو دماخدايه... لكه چې له موره يې نه ده خبره.... (په چيغو چيغو يې هغه په غيږه كې ونيوه).

له يوې ګړۍ وروسته، له كلينيكه بيرته زموږ دكورپه خــوا راروان شــو، زموږ په كوركې هيڅوک نه وو، زموږ دكورټول غړي زموږ دنورو خپلوانــو كــره تللي وو، موږ هم هلته ورغلو،زمادخورجنازه هم هلته ايښې وه، لكشمي دهغې په جنازه باندې دقران شريف تلاوت په خپل ځانګړي غږ كې چې په هند كــې

Downloaded from: ketabton.com

هم دقران لوستلو له امله پرتهولو ګرانه وه پیل کړ، تر سپیده چاوده یــې قــران شریف پرې ختم کړ، زموږ کلیوال په هغه شپه ترسهاره پورې دلکشمی دقران تلاوت ته کیناستل اوهغه څه یې چې دښځواوهغه هم دښاري ښځو په اړه ویل او اوریدل ګرده سره هیر کړي وو، زموږ کلیوالواوس دلته ددوښځوله هیښــنده برخلیک سره مخامخ شوي وو، زما خور چې مین وژلې وه او اوس زموږ په مــخ کې شهیده پرته وه اود لکشمي چې هم په قرآن پوهیده اوهم په کمپیوتر...

موږ څوورځې نورهم پاتې شوو، لکشمی زموږ لــه خپلوانوڅخــه هیلــه وکړه چې زمادخورکورنۍ له ځان سره بوځي... هغوی هم ورسره ومنله موږ لــه ځان سره دهغوی کورنې تهوله هند ته راوسته اوپه څوورځوکې مودهغو رسمی کارونه خلاص کړل، دلکشمي کورنۍ دهغې موراوپلار زموږ له دغې پیښې څخه نه ووخبر،یوازې یې مور ته ویلی ووچې موږ له یوې کــورنۍ ســره چــې زمــوږ میلمانه به وی در روان یو...

موږ هند ته را ورسیدو، زموږ دوستانو پرهغه مهال چې موږ هیــواد تــه روان وو، له یوه اوبل سره ویل چې ګواکي نورښایی بیرته هند ته رانه شو، ځکه به تهولو یوه او بل ته ویل چې: کابلی والا کابل جا رهین هین... (کابلي والا کابــل ته روان دی...) یوشمیرخولا زموږ په تګ باندې خورا خواشیني هم وو، په دې چې هلته حالات سم نه وو، ځکه به تهلوویل چې یوڅه صبروکړئ تراوسه هــم دکابلي والا دتګ له پاره هلته شونتیاوې نشته، خو زما اوډیرد لکشمی پریکړه همداوه چې باید ولاړشو خو چې کله راغلوهغو به راته ویل چې مــوږ خودرتــه ویل چې حالات ښه نه دي، دوی زموږ خپلوانو ته هم دا خبــره کــړې وه چــې کابلي والا بیرته راستنیدونکی دی... هغه راځي پــه دې چــې هلتــه حــالات...

Downloaded from: ketabton.com

هغوى ته دا معلومه وه او په پوهيدل چې هلته تراوسه هم هغــوى پــرواک دي، چې خپله اراده نه لري، اودوى دهغه واکمن پرضــد ســخته جفــا وکــړه چـــې يووخت يې نړۍ ته چغې وهلې او ويل يې:... که دا دړوندو او کڼو لښکر پردغــه ښارهمداسې سرايله راننووت، په دغه ښارکې به دوينوسيلابونه وبهيږي، هــو، بيا ونه واياست چې داکا رما وکړ...

زما دخور کورنې هم له مورِ سره هند ته راغله، دلکشمی کــورنې زمــو ږپه وروستۍ پيښه خبرشول، هغوى زما دخورله کورنې سره داسې خواخــوږي وښوده چې هغوى فکرنه کاوه هند ددوى خپل هيواد نــه دى،ماشــومانو دلتــه ښوونځی پيل کړل اودهرڅه څارنه يې ما او لکشمی کوله... لږ موده نه وه تيــره چې پرافغانستان باندې امريکا ور وبلوسيده، بيا يې خلکو ته دشورويانو دوران ورپه ياد کړ، بيا يې پرکليواو کورونو باندې بمبارۍ پيل کړې، په زرګونو خلــک ددوى ديرغل په لمبو کې لولپه شول، د خلکو پخوانې زخمونــه لا نــه وو ټپــی شوي چې نور ورباندې زيات شول، لاتراوسه هلته دزرګونو بې ګناه وو وينې نه وې وچې شوې، چې وينو بيادوينورنګ واخيست...او زمورِ هيواد يوځــل بيــاد پرديوخدايانودمزواوچړچو ډګرشو. په زرګونو خلک چې دکابل له سختو جګړو له نارواوو دڅو ورځو په نامه راووتــل، هغــو نــوردنړۍ دهمــدغو ملکومهــاجر شول،په نن اوسبا کې کلونو پرې تيرشول، له ژبو خلاص شول، پښتو ترې هيره شوه، ايمان او عقيده يې دومره کمزوري شول چې نه پوهيدل دکومې عقيــدې پلويان اوپيروان دي اوان چې يوشميرخو دې پولې ته هم ورســيدل چـــې نــه پوهيدل پلاراونيکه يې څوک وو؟...

Downloaded from: ketabton.com

زمادخورماشومان زموږ یوازنۍ یاران وو چې دوی زمــوږ ژوند اوزمــوږ دبچیانو ژوند ته نوې رنګ ورکاوه، شبو زما وړه خورځه وه چې لــه مــوره درې کلنه پاتې شوه، هغه لکشمی لکه دځان په شان چې انــا یــې رالویــه کــړې وه روزله، اوس هغه رالویه شــوې وه،کلونــه وروســته یــوه ورځ مــو پــه کــورکې زمااودلکشمي دځوانۍ د دوران یوه خبره رایاده کړه، هغه چې یو مهال مــا لــه هغې څخه اوریدلې وه چې په هندکې ولې دومره ډیرخدایان دي؟ او دې را تــه بیا ویلی وو چې: له دې امله چې دلته خدایان خوشاله دي ځکه یې دغه سیمه دځان له پاره خوښه کړې ده. موږ همدغه خبره سره کوله چې پرشبو هم ښــه ولګیده، لکشمي ته یې مخ ور واړاوه:

ــ ببو، دا خورښتیاده، زموږدهندي ژبې ښــوونکې هــم پــرون داخبــره کوله،چې نن سبا په نــړۍ کــې خــدایان دوه ډولــه دي، یــو هغــوی دي چــې انسانانوته خیر رسوي چې هغه رښتینې خدایان دي او بل هغوی دي چــې لــه ځانو یې خدایان جوړکړي او انسانان له هغو څخه ښه ورځ په سترګو نه وینې...

لکشمی بیا پوښتنه ترې وکړه:

ــ ته داخبره مه کوه ګناهګاریږې، مو ږ خودیوه خدای چې هغه دهرڅــه واکمن دی، پیروان یو او پرهغه باندې ویاړو...

ــ ببو، زه داخبره منم، دازما باور دی،... خویوه خبــره ده اوهغــه داچــې زموږ هیواد ته هم وګوره،هلته اوس نه څوک دیوه خدای مني او نه هم دډیــرو، نه څوک دیوه خدای په لاره ځي اونه هم دډیرو...پوهیږې هلته څه حال دی؟

Downloaded from: ketabton.com

لکشمي خوشیبې ورته په فکرکې شوه، دهغــې مــوراودهغې دمړینــې شیبه وریاده شوه، په ځیرځیریې شبوته وکتل، سترګې یې لــه اوښــکو ورتــه راډکې شوې، په غیږکې یې ونیوه، دهغې له اوږې یې پــه ډکــو ســترګو ماتــه وکتل، نوره هم را سره شوه، زړه یې نور هم را ډک شو، خو خپله ژړا یې دهغې ماشومې په خاطر په خپل ستوني کې خپه کړه، هغه یې نوره هــم پــه غیږکــې سره کلکه کړه او دهغې ځواب یې ورکړ:

هو، ته رښتیا وایې زموږ په زمانه کې اوس هرڅوک دخدایۍ دعوه کوي، دخدای په نامه دخدای پر بنده ګانو ظلمونه کوي، وژنی یې، لوټي یې او عــزت یې ترې اخلی... میندې وژنی، اوخویندې ســر توروي... خوتــه پــوهیږې چــې هغوی خدایان نه دي هغوی شــیطانان دی، هغــوی دمینــې او ژونــد، دخنــدا اوخوښۍ وژونکي دي. هندوان وایی، هغوی خدایان نه دي،خدایان مینه نــاک وي، هغوی دمځکې مور له غیږې دانسانیت ضد کړو وړو نــوم لــه منځــه وړي، خدایان جوړونکي وي، او شیطانان ورانونکي...همداده چې مینــه خوښــوونکي تل وایي: موږ له خدای او خدایانو سره مینه لــرو... دهنــدوانو ډیرخــدایان لــه هندکی موراوهندکی مځکې سره مینه لري، ځکه دلته خوشاله دي...

ډیره موده نه وه تیره چې دنړۍ پرمخ یوه داسې پیښه چې دچاپه خــوا اوخاطرکې نه تیریده په معجزه یی ډول رامنځ ته شوه...اولکه چې اوریدل بــه مې دکسری مانۍ زموږ دحق داستازي له پړکیدوسره سمه ونړیده...

دنړۍ ترټولو لوړ برجونه په یوه شیبه کې پرمځکه راپریوتل... ترټولولوړ برجونه... ترټولو ښکلي... اوترټولو پیاوړي...

Downloaded from: ketabton.com

زما وړې خورځې چې دلکشمي خبره يې له ياده نه وه ايستلې، په هغه ورځ چې دنړۍ دغه لوی لوی برجونه راولويدل زموږ ټولـو پــه مــنځ کــې پــه ماشومانه موسکا سره وويل:

ـ زه اوس پوه شوم چې شيطانان چيرې دي...، اوپوه شوم چې خــدايان چيرې خوشاله دي... راځئ دغوخلکو ته ووايو چې په خولو مو لاسونه ونيســئ اونوريوبل ته مه واياست چې خدايان دلتــه خوشــاله دي... پــه دې چــې کــه شيطانان يې واوري چې دلته رانه شي...

(پای)

نوی ډيلی

نهروپوهنتون / د ۲۰۰۱ کال د نوامبر شلمه

Downloaded from: ketabton.com

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (احمد الله علیزی) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له لیکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د لیکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

Downloaded from: ketabton.com

GODS ARE HAPPY HERE

“Second Novel”

in pashto language

1995-2001 years

By: A.K.Rashid

د افغانستان ملي تحريک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۱۱۴

Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com - ebooks library